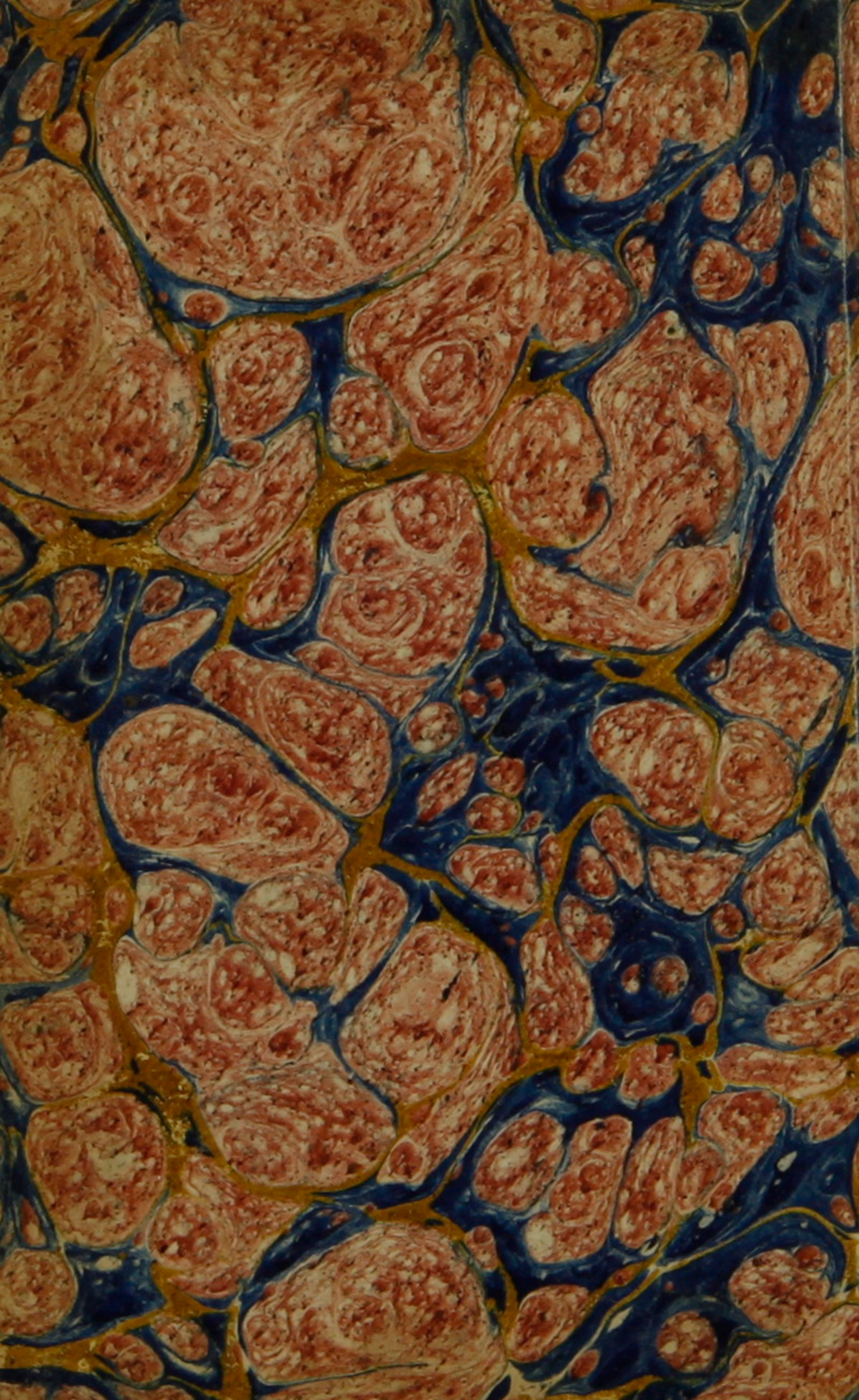
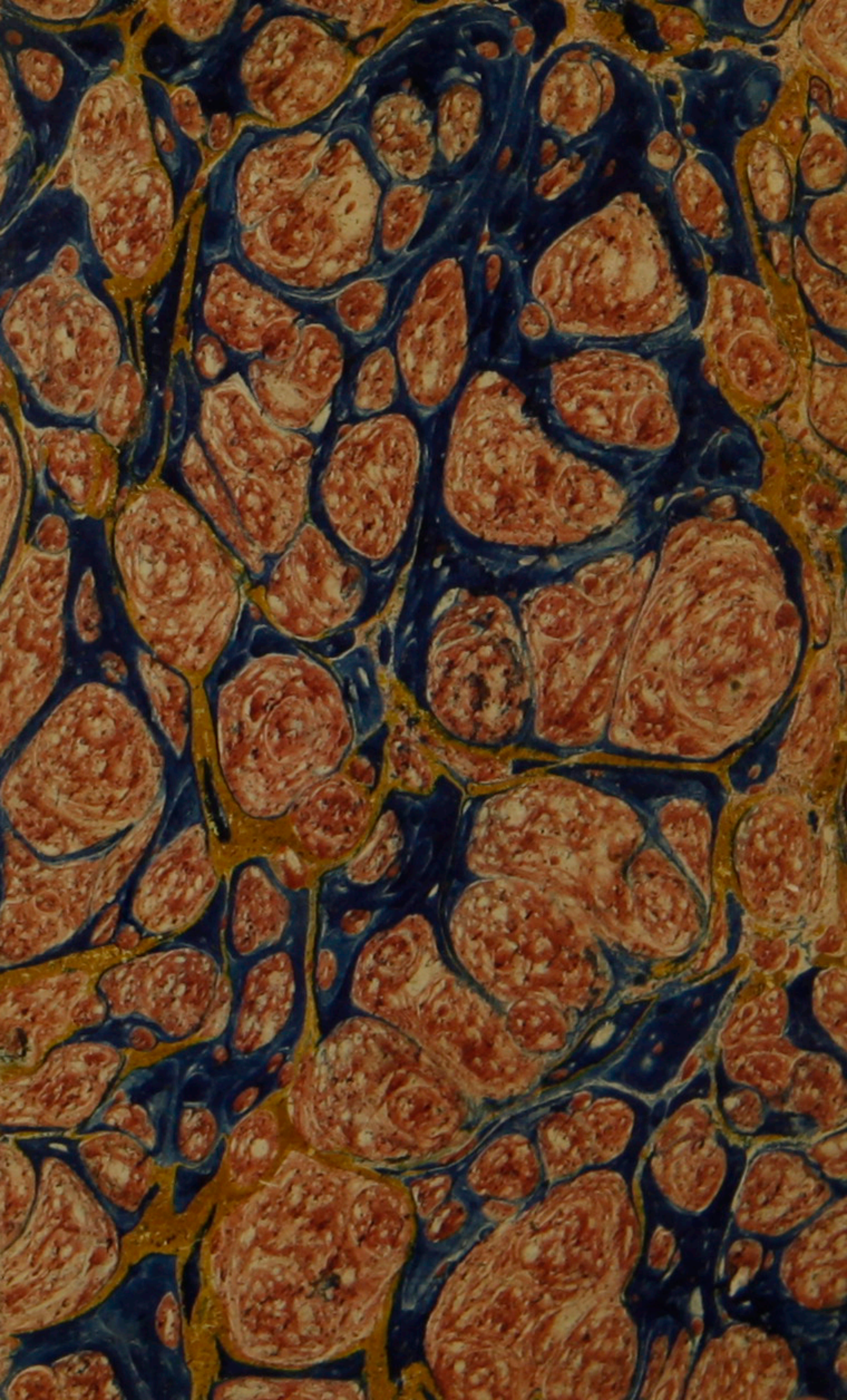

16191

1600,

1/ 9/24

1/ 9/24 1/ 9/24 1/ 9/24

1/ 9/24 1/ 9/24 1/ 9/24

1/ 9/24 1/ 9/24 1/ 9/24

1/ 9/24 1/ 9/24 1/ 9/24

Никита Архипов

Мерополь

Բ Ո Ւ Բ Վ, Ե ՈՒ

ԱՂՕԹԻՑ

Հատընտիր հաւաքեալ՝ի
բանից սբօց և հոգեկիր ա-
րանց :

Առ ՚ի կարեւոր պէտա աղօ-
թասիրաց ::

Տպագրեալ յառ-ջեան դիւրեմնի
ամենեցոան :

1812

ԼԻԲԼՐ

Ի ՎԵՆԵՏԻԱ

Ի Գործարանի սբյն Ղաղարու :

H.

36424

16191

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ
ԴԱՏԱՎԱՐԱՐԱՆ

11

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆ:

Թարամիտ եռանդն բարեպաշտ ա-
 ղօթասիրաց յընդունելուի բուր-
 վառի աղօթիցս՝ յորդորէ զմեզ յառա-
 ջնկայ չորրորդ տարագրութեա՝ 'ի կա-
 րևորան անդ յաւելուլ այլ ևս ինչ ինչ
 'ի սլիտանեաց, հետ զհետէ 'ի կատա-
 րելագոյնն հասուցանելով: Զի թէ-
 պէտ մինչև ցարդ պէսպէս և այլ և այլ
 աղօթամատեանք և 'ի մերս բարբառ 'ի
 լոյս ընծայեցան. է՛ որ թարգմանութե-
 յայլոց աղգաց, և է՛ որ 'ի մերոց աստի
 յօրինեալ բուրրովին, բայց և առաջի-
 կայիս տեսութի՝ 'ի փոփոխութի իմն ճա-
 շակաց՝ 'ի դէպ սլատշաճեցաւ. ոչ ինչ
 նորոգ յօդաւորեալ 'ի մէնջ, այլ ող-
 ջոյն բովանդակ 'ի սաղմոսարանէ և յա-
 սացուածոց մերս հոգեկիր նախնեաց
 ծաղկաքաղ հաւաքեալ 'ի մի՝ ըստ պատ-
 շաճի իւրաքանչիւր պիտոյից՝ յառ ձեռն
 գիւրութի ամենեցուն:

Վասն այսորիկ վայրապար համարեալ
 անդրէն յորդորէ զաղօթասէրս մեր 'ի
 2 2 ստա.

4.

ասացու մն նիւթականի Բուրվառի ա-
 ղօթիցս, մնայ յանձն առնել առ'ի շա-
 հաւէտ գործադրութի նորին, զհոգե-
 բուղիս աղօթս'ի սմա պարունակեալս,
 որպէս զբանաւոր պատարագ՝ ընդա-
 բոյս իմն'ի հոգւոց իւրեանց'ի վեր բե-
 րել յանդիման անձային մեծ վայելչութե-
 թէն՝ առ'ի ընդունել'ինմանէ զհայց-
 ուածս ըստ իւրաքանչիւր կարեաց,
 աստ յանցաւոր'ի կենցաղումս, և'ի
 հանդերձեալն՝ զանվախճան զկեանս:

Наскуча Мерсиде

М.

Երրորդութի անբաժանելի.

ՊԼՇՏՈՆ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

Ինչ որ առաւօտին յորժամ 'ի քնոյդ
զարնէցես՝ առաջէր .

ՏԵՐԺԵ զշրթունս իմ
բանաս , բերան իմ
երգեսցէ զօրհնութիւնս քո :
Եւ ապա երէցս խաչանդէշով առնի :

() Իհնեալ հայր՝ քրիստոս ճշմարիտ :
օրհնեալ որդիդ՝ քրիստոս ճշմարիտ :
օրհնեալ հոգիդ՝
քրիստոս ճշմարիտ :

() Իհնեալ համադոյ և միասնական
անբաժանելի՝ քրիստոս եր-

բորդուի՝ հայր և որդի և հոգի
 և սուրբ և աշխատ և յաւի-
 տեանս յաւիտենից . ամէն :
 Հայր մեր որ յերկինս :

Աղօթք առաւօտեան :

Սրբորդուի՛ անբաժանելի
 և անճ յաւիտենականն՝ անկ-
 եալ առաջի մեծուն փառաց
 քոց՝ գոհանամ և շնորհս մա-
 տուցանեմ զ՜ս անբաւ ողոր-
 մուն քո , որ պահպանեցեր և
 հասուցեր զիս յայս ժամառա-
 ւօտուն : () Երհնեմ և փառաւո-
 ղեմ զքեզ . և մատուցանեմ
 արարչիդ իմում զ՜նմ զխոր-
 հուրդս զբանս և զգործս իմ .
 և յառաջադրեմ առնել այսօր
 և զ՜նմ աւուրս կենաց իմոց զա-
 մենայն ինչ՝ ի սէր և ի փառս
 քո , և ի ընդ զ՜նծային կամս

քո , և սիրով յանձն առնուլ
զոր առաքէ հայրախնամ նա-
խախնամութիդ 'ի վր իմ : Այս
որոյ ընկալեալ զյօժարութի
սրտի իմոյ՝ օգնեալ տկարուէս
և տարտամութիւնս իմում . զօ-
րացո՛ղ զիս 'ի պահպանութի պա-
տուիրանաց քոց . պահեալ զիս
յամ փորձութեց հողւոյ և
մարմնոյ : Տո՛ւր ինձ զշնորհս
քո , զի ընդ իս լիցի , ընդ իս
դործեսցէ , և ընդ իս մինչ իս
պառ կացցէ մնասցէ . և շնոր-
հեալ ինձ հանապազ ա՛յնմ ցան-
կալ և փափաքել , որ առաւել
հաճոյ է քեզ և ընդունելի : քո
կամք իմ լիցին , և իմ կամք
քոց կամաց միշտ զհետ երթի-
ցեն : Տո՛ւ ուսո՛ ինձ առնել ըզ-
կամս քո . ուսո՛ ինձ առաջի քո
արժանապէս և խոնարհութի
դնալ :

գնալ : Տո՛ւր ինձ տէր զիմաս-
տութի երկնային , զի ուսայց
քան զիմ զքեզ խնդրել և գը-
տանել . քան զիմ զքեզ խոր-
հել և սիրել : Տո՛ւր ինձ 'ի վեր
քան զիմ ցանկալիս 'ի քեզ
հանգչել , և զսիրտ իմ 'ի քեզ
խաղաղել : () ի դու միայն ես
ճշմարիտ խաղաղութի սրտի ,
դու միայն հանգիստ . և քեզ
փառք յաւիտեանս . ամէն :

ԱՂՁ աղօթք առաւօտեան :

Տ՛ր իմ և անձ իմ , շնորհակալ
եմ զքեզ , զի 'ի վերայ այ-
լոյ բարերարութեց քոց՝ յաւե-
լեր և զայս , զի զարթուցեալ
զիս 'ի քնոյ՝ հասուցեր 'ի յայս
Ժամ առաւօտուս առ 'ի փա-
ռաւորել զանուն քո՞նք , և ըն-
դունել 'ի քեզ զշնորհս . որով
զգ

զօրացեալ կարացից առնել
 զհաճոյս քո : Աստի խնդրեմ
 զի ընդ առաւօտանալ աւուրս ,
 առաւօտասցին 'ի յիս լուսաւո
 ղութիք շնորհաց քոց . զի որ
 պէս մարմին իմ 'ի մարմնաւոր
 լոյս տունջեան , նոյնպէս և
 հոգի իմ յիմանալի լոյս շնոր
 հաց քոց շրջեսցի զօրն ողջոյն .
 ամէն :

Յան ճարարութի առ Ե
 Թաւմաշին :

Այլ ամենօրհնեալ Եւ Թաւ
 ծին , մայր գթուէ և բարե
 խօս Թաւ հաւատացելոց որդւոյ
 քո . յանձն առնեմ զիս այսօր
 ամենագութ հոգաբարձութե
 քում առ 'ի պատասպարել զիս
 յԹաւարկածից հնոյ օձին սա
 տանայի , զորոյ զգլուխն կո
 խեալ

Դեռ

խեալ ջախջախեցեր, ոպ զի
զերծեալ 'ի մեղաց' արժանի ե-
ղէց ծառայել քեզ անբիծ վա-
րուք. և փառաւորել զանձոր-
դին քո ընդ հօր և ը հողւոյն
սբ, այժմ և միշտ և յաւիտ-
եանս յաւիտենից. ամէն:

~~~~~

~~Փառաւորութիւն~~ Հրեշտակահան:

Փառք 'ի բարձունս ան. և յեր-
կիր խաղաղութի 'ի մարդիկ
հաճութի: Աւ օրհնութի քեզ 'ի
բարձունս. օրհնեալ ես ան ան-
մեր. օրհնեմք զքեզ, և գո-
վեմք զքեզ: Այսատովանիմք
ան զքեզ, և երկիրպագանեմք
քեզ. փառաւորեմք զքեզ, գո-
հանամք ան զքեզ վս մեծի փա-
ռաց քոց: Տը թագաւոր սբդ
երկնային՝ ան և հայր ամենա-
կալ:

Կալ: Տէ և որդի հօր միածին
 յն քն և սբ որդի: Տէ անձ գառն
 ան, և որդի հօր. որ առեր
 զմերս 'ի կուսէն, ողորմեցար
 բարձեր զմեզս աշխարհի: Աւ
 արդ՝ ընկալ զաղաչանս մեր.
 սբդ որ նստիս ընդ աջմէ հօր՝
 ողորմեաց մեզ: Օ ի դու միայն
 սբ. դու միայն բարձրեալ ես.
 դու միայն տր մեր յն քն: Տէ
 և հոգիդ սբ, որ 'ի փառս ան
 ընդ հօր. ամէն:

Աւ յամ ժամ օրհնեմք զքեզ.
 տր և գովեմք զանուն սբ քոյ
 յաւիտեան և յաւիտեանս յա
 յիտենից: Արժանի արա տր
 զօրս զայս խաղաղութե, և ա
 ռանց մեզաց պահեալ զմեզ:
 ( ) րհնեալ ես տր անձ հարցն
 մերոց. գովեալ և փառաւո
 ղեալ է անուն սբ քո՝ յաւի
 տե

տեանս . ամէն : ( ) ըհնեալ տր
 ուսո՛ ինձ զարդարուիս քո . ե-
 րեցա՛ իրէնէն : Տը ապաւեն եղեր
 մեր ազգէ յազգ : Աս աղաչեմ
 տր ողորմեա՛ ինձ . և բժշկեա՛
 զանձն իմ . ես մեղայ քեզ :
 Տոյց մեզ տր զողորմուիս քո ,
 և զփրկուիս քո տո՛ւր մեզ : Տը
 ողորմուի՛ քո յաւիտեան . ըզ-
 գործս ձեռաց քոց մի անտես
 առնէր : Տը իմ զքեզ ապաւեն
 ինձ արարի . ուսո՛ ինձ առնել
 զկամս քո , զի դու ես տո՛ժ իմ :
 'Աքէն է տր աղբիւր կենդա-
 նուի . և լուսով երեսաց քոց
 տեսանեմք զլոյս : ( ) ազեա՛ զո-
 ղորմութիս քո , որք ճանաչեն
 զքեզ տր :

Փառք պատիւ և երկրպագու-
 թի՛ ի բարձունս , Հօր , և Արդ-
 ւոյ , և Հոգւոյն սբջ . այժմ և
 միշտ

միշտ և յաւիտեանս յաւիտե
նից . ամէն :

ԱՅն գրեգորի նաբեհայուց ասա
ցեալ՝ աղօթի աստուծոյն :

Բաժն . 37 :

Մերքայ երկնաւոր . Թագաւոր
բարձեալ . նոր բոլորից . ա
մենից ակնկալուի . ստեղծող
տեսականաց . հաստիչ իմանա
լեաց . պատճառ եղանուէց .
կազմիչ հանդերձելոց . տուիչ
լուսոյ . առիթ առաւօտու .
պատրաստիչ վաղորդայնի . ե
րևեցուցիչ երեկորի . տարրիչ
խաւարի . արուեստաւոր բա
րեհնար . իմաստուծոյ գործօ
նեայ . քաւարան օրհնեալ . հա
լիչ մեղանաց . հալածիչ ցաւոց .
քակտիչ դառնուէց . պահպա
նա

Միշտ և յաւիտեանս

Կարան հանգստեան • հարք
 նիրհման • յարմարիչ քնոյ •
 պարգևիչ ննջման • շնչոյ յա-
 րակարգութի • զգայութե տեղ
 դութի • ցրիչ ցնորից • յեղանա-
 կիչ անըրջոց • փոխարկութի զար-
 հուրմանց • այլայլութի տխրու-
 թեց • խափանիչ խիթմանց •
 ընդարձակիչ կարծեաց • հա-
 մադրութի ծիմանց • ահագ-
 նութի խարդախմանց • հարուա-
 ծիչ դիւաց • փախուցիչ ախ-
 տից • Լ • Կղմիչ դայթագղութեց •
 Պաշտպանեա՛ երկնաստեղծ
 ձեռամբդ • զօրացո՛ւ բարձրա-
 ցեալ քո աջովդ • ամփոփեա՛
 ամենակալդ թեօք • ծածկեա՛
 նծեան խնամօքդ • ամրացո՛ւ վե-
 րակացութի վերնայնոցդ • շուր-
 ջանակի պարսպեա՛ զումար-
 տակօքդ անմահից • 'ի յամե-
 նաւստ

Եւ լսաւ պարփակեալ՝ կցորդուք
 հրեշտակաց • վանեալ զընդդի-
 վա մարտն իմ՝ զինուորուծք
 զուարթնոցդ • պատսպարեալ
 զսասանեալս՝ Խաճաճնիդ մաղ-
 թանօք • զբանակս անդրան-
 կացդ՝ բարեկարգեալ ինձ պա-
 հապան • Ինչ ընդ աչացս դի-
 մաց՝ և զմտացս իմ տեսանե-
 լիս • զգլխատ արա ընդ ոգւոցս՝
 և զծանրաբեռն կրիցս դան-
 դաղուի • վերացո՛ւ Խո՛ր՛ի զգայ-
 ութեցս՝ զմաճեալս յիմարու-
 թի • բարձ միայն բարեգործ՝
 զպատրուակիս թանձրութի •
 Ինդ սկզբան բերմանս լուսոյ՝
 զողորմութի քո ծագեալ • ընդ
 ելից արեւուն՝ արդարուն արե-
 դակնդ՝ ի յանձկութիւն սրբ-
 տիս մտցէ • Ճառադայթ քո
 փառացդ՝ ի յիմաստիցս խոր-
 ք

Ե

ՀԸԹ

36424

16191

հըրդանոց ջահեցի • խաչիդ
տեառնագրուի՝ ընդ շունչս և
ընդ մարմինս համասփիռ տա-
րածեցի : Յանձն առնեմքեզ
յաւուրս՝ զքո յարմարեալ տա-
ղաւարս պահպանաւ ողւոյս՝ որ
ի սմին : ( ) ի դու ես անձն
նին առ ամենեւին բաւական ,
և յամենայնուր բովանդակ ,
օրհնեալ յաւիտեանս • ամէն :

Արքուհոյ՝ ծածնին բարեխօ-
սութիւն ընկալ իմր զմաղթանս
մեր , յորժամ յարեւելից լու-
սածագիս անձառ հրաշիւք ,
կարապետ առնելով զյաղթա-
նակ տընշանն • աղաչեմք զքեզ
իմր պահպանեալ զմեզ ը հովա-
նեաւ խաչի քո տըն :

*****

Տեառն ներսէսի սԲ, հաճող էինս
երգ աղօթական 'ի դէմս սԲ, երբոր
դառնէ :

Բաւօտ լուսոյ . արեգակն
արդար . առիս լոյս ծա-
գեա : Նշխումն 'ի հօրէ և
յորդւոյ . բղխեալ 'ի հոգւոյս .
բան քեզ 'ի հաճոյս :

Գանձդ ողորմուէ . գանձիդ
ծածկելոյ . գտող զիս արա :
Նուռն ողորմուէ . դաւանոյ
զիս բայց . դասեցո՛վերնոց :

Նորեակ միութի . եղելոց խնա-
մող . և ի՛նձ ողորմեալ : Օ ար-
թի՛ր Թր յօգնել . զարթո՛ւ ըզ-
թմրեալս . զուարթնոց նմա-
նել :

Նգ հայր անսկիզբն . եակեց
որդի . և միշտ սբ հոգի : Նշ-
կալ

Կալ զիս գթած . ընկալ ողոր
 մած . ընկալ մարդասէր :
 Սագաւոր փառաց . թողուէց
 տուող . թող ինձ զյանցանս :
 Սողովող բարեաց . ժողովեալ
 և զիս . ժողովս անդրանկաց :
 'Ս քէն տր հայցեմք . 'ի մար
 դասիրէդ . ինձ բժշկուի : \ Էր
 կեանք մեռելոյս . լոյս խաւա
 րելոյս . լուծանող ցաւոյս :
 Խորհրդոց գիտող . խաւարիս
 շնորհեալ . խորհուրդ լուսա
 ւոր : ( ) Կուսող հօր ծոցոյ . ծած
 կելոյս ստուերաւ . ծագեալ
 լոյս փառաց :
 Անարար փրկիչ . կեցո՛ զմե
 ռեալս . կանդնեալ զլորեշ :
 Հաստեալ հաւատով , հաստա
 տեալ յուսով . հիմեցո՛ սիրով :
 Չայնիւս աղաչեմ . ձեռօքս
 պաղատիմ . ձիր բարեաց շնոր
 հեալ :

հեա : Վ ամբարամբ լուսոյ •
դեկավար ճարտար • զուգեալս
ամրացո :

Ճառագայթ փառաց • ճանա
պարհ ինձ ցոյց • ճեպեւի յեր
կինս : Սիածինըդ հօր • մոյծ
զիս յառագաստ • մաքուր հալ
սանեաց :

Յորժամ գաս փառօք • յահա
գին աւուրն • յիշեալ զիս քն :
Սորոգող հնութեց • նորոգեալ
և զիս • նորոգ զարդարեալ :

Դնորհատու բարեաց • շնոր
հեալ զքաւութի • շնորհեալ զթո
ղութի : Աւրախացո տր • ոգւոյս
փրկութի • ոյր վս եմ'ի սուգ :
Սար մշակողին • չար սերմանց
նորին • չորացո զպտուղն : Վար
գեիչ բարեաց • պարգևեալ ի
մոց • պարտեացս թողութի :

Սուր շնորհեալ աչացս • ջերմ
հե

ՀԵՂՈՒԼ զսորտօսր • ջնջել ըզ-
յանցանս : Աետինդ քաղցու •
ռամ հոգւոյս արբո • ռահ
ցոյց ինձ լուսոյ :

Աեր անուն Յս • սիրով քով
ճմլեա • սիրտ իմ քարեղէն :
Աս գթուէ • վս ողորմութե •
վերստին կեցո :

Տենչալի տեսլեամբ • տո՛ւր ինձ
յադենալ • տր յս քս : Բա-
բունդ երկնաւոր • ըտեա՛ զա-
շակերտս • ըամից երկնայնոց :
Յօղ արեան քոյ տր • ցօղեա՛ ի
հոգիս • ցնծասցէ անձն իմ :
Խիւծեալս մեղօք • լիւծեալ
աղաչեմ • լիւսել՝ ի բարիս :

Փրկիչ բոլորից • փութա՛ զիս
փրկել • փորձութեց մեղաց :
Քաւիչ յանցանաց • քաւեա՛
զօրհնաբանս • քեզ երգել ըզ-
փառս :

Մ. ծա

Եւ ճաճնին բարեխօսութեն՝ յի
շեա՛ տօր , և ողորմեա՛ :

Արեւու-Նիւն առ Իւրաքանչեւ ա-
ռաքա Եօթնէկէն :

Ն Իւրաքանչեւ :

Ա՛յ սիրելի փեսայդ իմ յԵ
քո՛ գերամարտեր սիրող , որ
տօրդ ես նամարարածոց . ո՛ տայր
ինձ թեւս ճշմարիտ ազատութե ,
թուչել և հանգչել ՚ի քեզ :
Ն՛րբ լիով տացի ինձ ճաշակել
և տեսանել , զի քաղցր ես տօր
նո՛ւ իմ : Ն՛րբ լիով պատասպա-
րեցայց ՚ի քեզ , մինչև վ՛ս սիրոյ
քո չխորհել ինչ զիս , այլ զքեզ
միայն ՚ի վեր քան զնամ միտս ,
օրինակաւ՝ որ չէ՛ ամենեցուն

յայտնի: Առայժմ ստէպ յոր
 ւոց հանեմ. և թշուառութե
 իմում ցաւագին տանիմ. զի
 բազում չարիք յայսմ հովտի
 տառապանաց պատահեն, որ
 զիս յորովակի խռովեն տրտմե
 ցուցանեն, և մռայլ զինեւ ար
 ւանեն. բազում անգամ խա
 փանեն և զբաղեցուցանեն,
 խատորեցուցանեն և թակար
 դեն, զի մի ազատ մուտ ու
 նիցիմ առ քեզ, վայելել 'ի
 քաղցր գրկախառնութիւն, յոր
 վայելեն միշտ երանելեացն
 դասք: Անթարկցէ 'ի քեզ
 հեծութի իմ, և բազմադէմ
 ամայութի իմ յերկրի:

Յն ճառագայթ յաւիտենա
 կան փառաց, սիրտիութի պան
 դրխտեալս հոգւոյ. առ քեզ
 է բերան իմ անբարբառ, և

լուռի իմ խօսի ընդ քեզ: Մինչև
 չեցեր յամէ տօր իմ' ի գալ. ե-
 կեսցէ առ իս յաղքատիկ իւր,
 և ուրախ արասցէ: Չգետցէ
 զձեռն իւր, և փրկեսցէ զսա-
 ռապեալս յամ' նեղուէ: Այն-
 եկ, զի առանց քո չիք ինչ օր
 կամ ժամ ուրախութե: Վս զի
 դու ես ուրախութի իմ. և ա-
 ռանց քո թափուր է սեղան իմ:
 Տառապեալ եմ ես, և ոմ թէ
 'ի բանտ արկեալ և յոտնա-
 կապս պնդեալ. մինչև լուսով
 երեսաց քոց հանգուսցեն զիս.
 և յաղատուի հանցես. և ըզ-
 սխրալի դէմս քո ցուցցես:

Յերէն-շաբաթի:

Տօր ինձ տօր օգնութի' ինե-
 ղութե. զի ընդունայն է
 փրկութի մարդոյ: Քանիցս
 ան

անդամ չգտի հաւատարմութի
անդ՝ ուր կարծէի գտանել. և
քանիցս անդամ գտի անդ՝ ուր
ոչ կարծէի: Ապա ընդունայն
է յուսալ՝ի մարդիկ. և փրկուի
արդարոց՝ի քէն է նոր: ( ) Ըհ-
նեալ ես նոր նաժ յամի, որ ինչ
անցանէ ընդ մեզ: Տկար եմք
և յողդողդ. վաղվաղակի խա-
բիմք և փոփոխիմք:

Ա՛վ է մարդ, որ այնպէս զգու-
շաւոր և աչալուրջ յամի անձ-
նապահ իցէ, մինչ ոչ երբեք
անկանել նմա՝ի պատրանս ինչ
կիմ՝ի տարակոյս: Այլ որ ի
քեզ նոր յուսացեալ է, և միա-
միտ սրտիւ զքեզ խնդրէ, ոչ
դիւրաւ սահի: Այլ թէ անկա-
նի ի նեղութի ինչ: որպէս և
պաշարեացի, վաղվաղակի քե-
զրծանի, կիմ միսի թարու թի՝ի
քէն

քէն ընդունի . զի ոչ անտես
առնես զյուսացեալս 'ի քեզ
իսպառ : Աւր իցէ մտերիմ բա-
րեկամ , որ յամենայն 'ի վիշտս
առ բարեկամի իւրում կացցէ
մնացէ : Առ ուր , դու միայն
ես մտերիմ յամի . և բաց 'ի
քէն չիք ոք այլ :

Յերեւոթանի :

Տր անձ իմ , որ արարեր զիս
ըստ պատկերի քում , և ըն-
մամնուն , շնորհեա՛ ինձ զշն-
որհդ զայդ՝ զոր ցուցեր այդ-
չափ մեծ և հարկաւոր առ փրո-
կունի . զի յաղթեցից իմում ա-
պականեալ բնուն , որ ձգէ 'ի
մեղս և 'ի կորուստ : Օ ի տե-
սանեմ 'ի մարմնի իմում զօ-
րէնս մեղաց , որ հակառակ կայ
օրինաց մտաց իմոց , և գերէ
զիս

զիս 'ի հնազանդութի զգայու,
 թէ 'ի բազումս: Այլ ոչ կարեմ
 ընդդէմ դառնալ կրից նորա,
 թէ ոչ օգնէ ինձ շնորհ քո սբ'
 ջերմ հեղեալ 'ի սիրտ իմ:
 Այլ երանաւետ շնորհ. որ զաղ-
 քատն հողւով՝ ճոխացուցա-
 նես առաքինութիւնք, և զճոխա-
 ցեալն բազում բարեօք՝ խո-
 նարհ առնես սրտիւ: Այլ էջ
 առ իս. լից զիս յայգութ միսի-
 թարութ քով, զի մի նուազես
 ցի 'ի վհատութ և 'ի ցամաքութ
 մտաց անձն իմ: Տոբ իմ, գը-
 տանել ինձ շնորհս առաջի քո,
 զի շատ է ինձ շնորհ քո, թէ
 ուէս և ոչ ինչ ունիցիմ 'ի ցան-
 կալեաց բնութ: Այլ թէ փորձե-
 ցայց և տառապեցայց վշտօք
 բազմօք, ոչ երկեայց 'ի չարէ,
 'ի լինել շնորհի քո ընդ իս՝ նա
 է

է իմ զօրութի, նա՛ տայ ինձ խոր
հուրդ և օգնութի: Վն զիմ
թշնամիս է զօրագոյն, և քան
զամենայն իմաստունս իմաստ
նագոյն:

Վ չորեքշաբթի:

Վ հա՛ւած իմ, և ամենայն ինչ:
( ) ինչ այլ կամիմ. և որո՛ւմ
իմիք լաւագոյն ըզձանալ մար
թիմ: Վ անուշակ և քաղցր
քան, բայց սիրողին զբանն, և
ոչ զաշխարհ և զորս յաշխարհի
են: Վ ծիմ և ամ ինչ: Վ միտ
առողին շա՛տ է սաացեալս. և
սիրողին քաղցր է ստէպ կրկ
նել զայն: Վ պաքէն ուր դու
կաս՝ քաղցր է ամ. բայց թէ՛ ի
բացէ ես, դառն է ամենայն:
Վ ու տաս սրտի հանդարտու
թի, մեծ խաղաղութի, և ցնծալ
լից

լից ուրախուի : Առաջ տասն ու
 զից խորհել զամ, և օրհնել
 զքեզ յամի . և առանց քո ոչ
 ինչ հաճոյ թուի ընդ երկար :
 այլ առ հաճոյ լինել և քաղց-
 րանալ՝ պարտ է նմա զչնորհ քո
 առ ընթեր ունել . և համե-
 միւք իմաստունք քո համեմիլ :
 Արուամ քաղցր ես դու, զինչ
 ոչ քաղցրանայ նմա : և որում
 չես դու քաղցր, զինչ քաղց-
 րասցի նմա : Վայց վրէպ են յի-
 մաստունք քումմէ իմաստունք
 աշխարհի, և որոց քաղցր է
 մարմին : զի անդ է բազում
 ունայնուի, և աստ մահ : Վայց
 որք արհամարհուիք աշխար-
 հայնոց և մեռելուք մարմնոյ
 զհետ երթան քոյ, ճշմարտա-
 պէս իմաստունն ճանաչին . զի
 ինանրուի ի ճշմարտուի, և
 ի

'ի մարմնոյ'ի հոգի փախադրին :
 Եւ յսպիսեաց քաղցր է նաժ . եւ
 որ ինչ բարուի գտանի յարա-
 բաժս , զնման 'ի գովեստ մա-
 տուցանեն իւրեանց արարչի :
 Եւ յլաննման եւ յոյժ աննման
 է քաղցրութի արարչին՝ եւ ա-
 րարածոց , յաւիտենից՝ եւ ժա-
 մանակի , լուսոյն անստեղծի ,
 եւ լուսոյն լուսաւորելոյ :

'Եւ հեռագրաբանի :

Ուտացէ ինձ նոր , գտանել
 զքեզ միայն , բանալ քեզ
 բովանդակ զսիրտ իմ . եւ վայե-
 լել 'ի քեզ , ոպ փափաքէ անձն
 իմ . մինչ զի յայնմ հետէ ոչ
 ոք իցէ՝ որ զիս անգոսնեացէ .
 եւ ոչ ստեղծուած ինչ զիս շար-
 ժեացէ , կմբնաւ իսկ յիս հաշ-
 եացի . այլ գու միայն ընդ իս
 խօ

խօսեսցիս, և ես ընդ քեզ զոր
օրինակ խօսիցի սիրելին ընդ
սիրելւոյ, և կեցցե բարեկամն
ընդ բարեկամի: Օ այս աղա-
չեմ և այսմ ըղձանամ, զի ընդ
քեզ բոլորովին միացայց, և
զսիրտ իմ յամ արարածոց՝ ի
բանց դարձուցից. և սբ հաղոր-
դութեամբ, և ստեպ պատա-
րագմամբ ուսայց ևս քան զևս
քաղցրանալ յերկնային խոկ-
մունս: Արբ Թոր բոլորովին ը
քեզ միացայց, և ի քեզ ընկ-
լայց, և գլխովին զիս մոռա-
ցայց: Եւորհեա՛ Թոր քեզ յիս
լինել՝ և ինձ ի քեզ, և այն-
պէս մնալ մեզ ի միասին: Առ-
եա սիրելի իմ, ընտրեալ ի
բիւրոց, յոր հաճեցաւ անձն
իմ բնակել զնամ աւուրս կե-
նաց իմոց: Առ ես իմ խաղալ

զարար , յորում է ամենակա-
 տար խաղաղութիւն և հանգիստ
 ճշմարիտ . և արտաքոյնք վաս-
 տակք և ցաւք , և անհնարին
 թշուառութիւն : Սու ես ան-
 ծածկեալ , և խորհուրդ քո չե-
 լնդ ամբարիշտս . այլ ընդ խո-
 հարհս և ընդ պարզամիտս են
 խօսք քո : Ս'վ , որպէս քաղցր է
 հոգի քո նոր , որ 'ի ցուցանել
 վթաղցրութիւն քո առ որդիս
 անուշակ հացիւ որ իջեալ է
 յերկնից՝ յանձն առնուա զնա-
 աա կերակրել : Այլ այլ ազգ
 այնպէս մեծ , որ ունիցի ան-
 իւր հպաւորս , որպէս դու ան-
 մեր մերձ ես ամ հաւատացե-
 լոց քոց , որոց 'ի հանապազորդ
 փոփանս , և առ ուղղելոյ ըզ-
 փրատ նոց յերկինս՝ զքեզ ջամ-
 բես 'ի կերակուր և 'ի վայելս :

'Ն յոգեալնա :

Տը՛ ամինչ քո է , որ ինչ յեր
կինս և որ ինչ յերկրի :
Հանկամ զանձն իմ քեզ կա-
մաւոր պատարագ մատուցա-
նել , և քոյ լինել իսպառ : Տը ,
սրբութի՛ք սրտի մատուցանեմ
զիս քեզ այսօր՛ի մշտնջենաւոր
ծառայ , 'ի պաշտօն և 'ի պա-
տարագ հանապազորդ օրհ-
նուէ : Ինչա՛լ զիս լը՛ Եբ նուի-
քանայս պատուական մարմնոյ
քոյ , զոր քեզ այսօր առաջի
հրեշտակաց յաներևոյթս յան
դիման եղելոց՝ մատուցանեմ .
զի լիցի վո՛ իմ , և վո՛ ամ թո-
ղովորդեան քո 'ի փրկութի :
Տը առաջի՛ առնեմ քեզ զամ
մեղս և զյանցանս իմ , զոր գոր
ծեցի առաջի քո , և սբց հրեշ-
տա

տակաց քոց , յօրէ յօրմէ ըս-
կիզքն արարի մեղանչել , մին-
չև ցայսօր , 'ի վր' հաշտարար
սեղանոյ քո . զի առհասարակ
զամ արեւոյնս և կիզուցուս
հրով սիրոյ քո , և ջնջեացես
զամ բիծս մեղաց իմոց . և ըզ-
խիղձ մտաց իմոց յամ յանց-
ուածոց մաքրեացես . և դար-
ձուցես յիս զշնորհ քո , զոր
մեղօք կորուսի , 'ի ներել ինձ
լիով զամ . և յընդունել զիս
մարդասիրապէս 'ի համբոյր
հաշտութեան :

( ) Ինչ կարող իցեմ առնել վր'
մեղաց իմոց , բայց խոնարհութե
խոստովանիլ և ողբալ . և զքո
ներողութիւն անդադար աղա-
չել : Սաղատիմ առ քեզ լուր
ինձ գթութե , 'ի կալ իմում ա-
ռաջի քո , ամ՝ իմ : Վ. մեղք
իմ

իմ չար թուին ինձ յոյժ, և այլ
 ոչ երբեք կամիմ դործել. այլ
 զղջացեալ եմ 'ի նոցանէ. և
 զղջացայց ցորչափ իցեմ կեն-
 դանի. պատրաստ եմ ապաշ-
 խարել և ըստ կարի վճարել:
 (Ը)՛ող ինձ նոր, թող ինձ զմեղս
 իմ. վասն անուանդ քում սքյ
 կեցո՞ղհօգի իմ՝ զոր պատուա-
 կան արեամբ քո գնեցեր: Մ-
 հա յանձն առնեմ զիս ողոր-
 մութի քում. և 'ի ձեռս քո ա-
 ւանդեմ զիս: Մ'րա՛ ընդ իս ըն-
 բարութի քում, և մի՛ ըն չարութի
 և անօրէնութի իմում:

'Մ շաբաթու:

Ս'վ լոյս մշտնջենաւոր. որ 'ի
 վերդ ես քան զնամ լոյս ե-
 ղական, փայլեա՛ զփայլատա-
 կունս 'ի բարձանց՝ մտանել 'ի
 շտե.

Հտեմարանս սրտի իմոյ: Մաք-
րեա՛, ուրախացո՛, պայծառա-
ցո՛, և կենագործեա՛ զհոգի իմ
և զգորութիւնս սորա՝ յարիւ
ի քեզ հրճուողական հիաց-
մամբ: Ա՛րբ եկեսցէ այն երա-
նաւէտ ժամ ցանկալի. զի տես-
լեամք քո զիս յագեցուսցես,
և լիցիս ինձ անձ յանձի: Մինչ-
չե՛ ետուեալ այս, ո՛չ լիցի լի-
ուլի խնդութի: Բա՛րէ, դեռ
կենդանի ե յիս հին մարդն.
չե՛ ե բոլորովին՝ ի խաչ ելեալ,
և ո՛չ կատարելապէս մեռեալ:
Վե՛ռ բուռն ցանկայ հակա-
ռակ հոգւոյ, պատերազմունս
յարուցանէ ներքինս. և չթո-
ղու թագաւորուէ հոգւոյ կալ
յանդորրու: Ա՛յլ դու որ տի-
րես զգորութիւն ծովու, և զծայն
ալեաց նո՛ր ցածուցանես, արի՛

օգնեա՛ ինձ : Յրուեա՛ պէտքա
 նոսս , որք կամին ընդ պատե
 ըազմ . խորտակեա՛ զնոսա զօ
 ղուք քով : Յոյց զմեծամեծս
 քո , և փառաւորեսցի աջ քո :
 Օ ի չի՛ք իմայլ յոյս և ապա
 լէն՝ բաց՝ ի քէն տր տօ՛ իմ :

*****

Ընդօրէ՛ ցաւաջ քան զխոսարարս
 հոռւի՛ն :

Մհաւասիկ տր իմ յո՛ քո միայն
 յոյս փրկուե՛ իմոյ , ի ձեռն
 նշուլից շնորհաց քոց ծանեայ՝
 զի մեղուցեալ եմ առաջի մե
 ծի տօ՛ւն քո : Մեղայ՝ արդա
 ը և ընդդէմ ստեղծողիդ իմ ,
 մեղայ : Մեղայ լեզէմ փրկչիդ
 իմ մարդասիրի , մեղայ : Մե
 ղայ՝ ընդդէմ շնորհադարդո
 ղիդ

զիդ հոգւոյս իմ, մեղայ : Վեղ
 միայն մեղայ Խոր և զչար առա-
 ջի քո արարի : Օ զջամ և դա-
 ւիմ' ի վր' ամ մեղաց իմոց, ո-
 րովք դառնացուցի զքեզ ըզ-
 ծովդ ամ քաղցրուն : Վթա-
 յիս աղաչեմ' ի մեղուցեղ ծա-
 ւայս քո, զոր անչափ բարերա-
 րու թի՛ք ստեղծեր, և անճառ
 մարդասիրուք փրկեցեր : Եւ
 թող ինձ զանօրէնութիւն իմ,
 զոր ինձէն գիտեմ, և' ի միտ ա-
 ռեալ զնոսին՝ ցաւիմ' ի սրտէ .
 և յուսով ողորմուէ քո յառա-
 ջադրեմ խոստովանիլ ամբող-
 ջապէս, և ապաշխարել ըստ
 կարի . և ուղղել զվարս իմ
 նպաստուք շնորհաց քոց : Ին-
 կա՛յ զիս աղաչեմ վերստին' ի
 շնորհս և' ի սէր քո՝ բարեխօ-
 սութի՛ք ամենօրհնեալ մօր քո

մարիամու միշտ կուսին , և հա-
մօրէն նամ սքեց քոց , 'ի փառս
անճառելի ողորմուէ քո , և 'ի
պատիւ կենդանարար խաչի ,
և մահուան քո . ամէն :

Մարիամ կոյս անարատ զա-
նապական փեսայդ աղաչեա՛ ,
զի հաշտեցի ի այրի եղեալ
հոգիս , և միաւորեցի դարձեալ
սիրով ընդ հեռացեալս
'ի նմանէ :

Ղաչեմ զքեզ նք հրեշտակ
նայ՝ բարեխնամ պահապան ան-
ճին իմոյ . և նամ սքեք նայ , հայ-
ցեցէք 'ի նոնէ օգնական լինել
ինձ՝ բարւոք առնել զայս խոս-
տովանուիս իմ , և ընդունել
զթողուի մեղաց և զչնորհս՝ 'ի
փառս նոն , և 'ի փրկուի հոգ-
ւոյ իմոյ . ամէն :

Աղօթիչ յէպ խոստովանութիւն :

Մենախնամ ամենակալ տէր
 'իմ յո քո , հայցեմ յանչափ
 մարդասիրութեդ , զի որ ինչ
 պակասութի եղեն յինէն ան
 գիտութե և ակամայ՝ յայսմիկ
 խոստովանութե , լցուցե՛ ողոր
 մութի քո , և հեղումն արեան
 քո 'ի խաչին : Աւ հաճեցիս
 պահպանել զիս յերկիւղ քո
 տէր , և 'ի սէր անժութեդ , և 'ի
 շնորհս հոգւոյդ սքե՛յ : Մի զի
 մի եղիցի ինձ դարձեալ մեղան
 չել ընդդէմ մեծ վայելչութե
 քում . այլ սիրել զքեզ միշտ ,
 և 'ի ծառայութե քում միալ
 յայսմ հետէ մինչև յաւիտեան .
 ամէն :

Նարձր առնեմ զքեզ տէր զի
 ընկալար զիս , և ոչ ուրախ ա
 լա

րարեր զԹշնամին իմ յիս: Տը
 ւնծ իմ, կարդացի առ քեզ և
 բժշկեցեր զիս. նոր հաներ 'ի
 դժոխոց զանձն իմ: Ու սաղ-
 մոս ասացեն քեզ փառք իմ, և
 այլ մի ևս զղջացայց՝ նոր ւնծ
 իմ, յաւիտեան խոստովանե-
 ղեց քեզ:

Աղօթք յառաջ քան զհաղորդու-
 ընեն:

Տը իմ և ւնծ իմ յս քո, ծայ-
 րագոյն սիրելի հոգւոյ ի-
 մոյ: Վթա՛ յիս աղաչեմ 'ի մե-
 ղուցեալ ծառայս քո. և ար-
 դեամբք չարչարանաց և մա-
 հուան քո մաքրեա՛ զսիրտ իմ
 յամերկրաւոր ըղձից և ախոր
 ժանաց. ոն՞ զի կարացից ար-
 ժանապէս ընունել զամենայն
 զահաւոր խորհուրդ մարմնոյ
 և

և արեան քո : Քանզի ճշմար-
տապէս հաւատամ զի դու ա-
ռաջիկայ ես յամենայն խոր-
հուրդս յայս՝ յո քո ան և
մարդ . և կամիս զի ընկալայց
զքեզ 'ի հոգի իմ , և սիրով
միացայց ընդ քեզ : Փոխակեր-
պեա՛ն զիս աղաչեմ՝ սովաւ 'ի
քեզ միաւորուք սիրոյ . ո՞նչ զի
յայսմ հետե՛ն 'ի քեզ՝ և վո քոյ
կեցից մնչե՛ն 'ի կատարած կե-
նաց իմոց . միշտ սիրելով զքեզ
'ի վեր քան զամ , և ծառայե-
լով մեծ վայելչութեան քում .
ամէն :

Մաքրեա՛ն զմիտս և զխորհուր-
դըս , զի և ես հաղորդեցայց
սրբութիւն ընդ սքեց քոյ առաքե-
լոց այսօր 'ի՞նք վերնաստուինն .
աղաչեմ փրկիչ ողորմեա՛ն :

Այդո՞ւնք յետ հաղորդումն ։

Եւ քո յոյս անմահութե , և
երանութի յաւիտենական .
չնորհակալ եմ զքէն յաղագս
անչափ սիրոյդ , որով հաճե
ցար գալ բնակել 'ի յիս յանար
ժան ծառայս քո : Աւհայցեմ
'ի քէն խոնարհութի , զի ջերմե
ռանդութի ամենաքաղցր սիրոյ
քոյ բորբոքեսցես զսիրտ իմ ,
և մաքրեսցես և ձգեսցես առ
քեզ զզգայութիս իմ : Այլ զի սի
րով քով բոլորովիմբ վառեալ
մոռացայց զիս գլխովին , և զու
նայնութի կենցաղոյս . և միայն
զքէն խորհեցայց , քեզ միայն
փափաքեցայց , և ը քեզ միայն
կատարելանդա եղէց միացեալ
հոգւով : Աւ զնամ զգործս իմ
'ի փառս և 'ի գովեստ անուանս

քո կատարեցից • խոնարհուի
 և հնազանդու թիւ, սիրով և
 բերկրութիւն : Այլ դու միայն ե-
 ղիցիս միշտ յոյս իմ, մեծութի
 իմ, իմաստութի իմ • զուարճութի
 իմ • ուրախութի իմ, հանդիստ
 իմ, ապաւէն իմ, օգնական իմ,
 բաժին իմ, և ժառանգութի իմ •
 յորում հանապազ բեռեալ
 և հաստատեալ լիցի միտք իմ
 և սիրտ իմ : Այլ մի երբեք թոյլ
 տայես ինձ 'ի մահուչափ մեղս
 ինչ անկանիլ և լքանիլ յերե-
 սաց քոց, որ ես կեանք հոգւոյ
 իմոյ : Արպէս զի միշտ քեզ ծա-
 ռայելով փառաւորեցից զքեզ
 ընդ հօր և ընդ հոգւոյդ սբ
 յաւիտեանս • ամէն :

Ա ցաք 'ի բարութեանց քոց իմ
 ճաշակելով զմարմին քո և զա-
 ռիւն •

րիւն . փառք 'ի բարձունս կե-
րակրողիդ զմեզ : Ա'ր հանա-
պազ կերակրես զմեզ ' առա-
քեա' 'ի մեզ զհոգեւոր քո զօրհ-
նութի : փառք 'ի բարձունս կե-
րակրողիդ զմեզ :

Գոհանամք զքէն տ'ր որ կե-
րակրեցեր զմեզ յանմահական
սեղանոյ քո , բաշխելով զմար-
մին և զարիւնդ 'ի փրկութի աշ-
խարհի , և կեանք անձանց մե-
րոյ :

Ա՜հ Գրեգորի նարեկացոյ Տաղ-
նանք պատրաստու-նք 'ի նո-ւրագոր-
ծու-նի սԷյ պատրաստի :

Մենակալ բարերար մարդա-
սէր տ'ժ բոլորից . յօրինող
երեւութից և աներեւութից .
փրկ

փրկող և հաստատող, խնա-
մող և խաղաղարար, հօր հզօր
հոգի • հայցեմք բազկատա-
րած մաղթանաց գոչմամբ հե-
ծուէ՛ յանդիման եղեալ քեզ
ահաւորիդ : Մատչիմք մեծաւ
դողուլթեամբ՝ սաստիկ երկիւ-
ղիւ՝ մատուցանել նախ զբա-
նականս զայս պատարագ քում
անշննին զօրուէդ, իբր ակո-
ւակցի փառակցի և արարչակ-
ցի հայրենի անկապուտ պա-
տուոյդ, և քննողի ծածկուէ
խորոց խորհրդոց ամենակա-
տար կամաց հօրդ եմմանուէ-
լի՝ զքեզ առաքչի, փրկչի, և
կենդանատուի, և արարչի ա-
մենայնի :

Վճեռն քո ծանուցաւ մեզ եր-
բեակ անձնաւորուի միասնա-
կան անծուէդ • յորոց մի և դու
Ճաւ

Ճանաչիս անհաս : Բէ և 'ի
 ձեռն քո առաջինքն նահապե
 տական տոհմին շառաւիղք ,
 տեսանողք անուանակոչեալք՝
 զանցեալսն և զգալոցսն , զե
 ղեշնն և զոչ գոյացեալսն ան
 ստուերաբար բարբառով բանի
 վերապատմեցին : Ագի այ քա
 րոցեալ զքեզ մովսէսի , որ 'ի
 գնալն քո 'ի վր ջրոցն անպա
 րագիր զօրութի՝ ահեղ շըր
 ջարկութեամբ տաժողակա
 նաւ՝ թեապարտակ պաշտպա
 նողորէն գթասիրեչ 'ի ծնուն
 դրս նորոգս՝ զաւաղանին խոր
 հուրդ ծանուցեր : Զոր կեր
 պարան օրինակուն նախ քան
 զկառուցանել զլոյծդ մած
 ուած վերջնում վարագուրիդ՝
 յօրինեցեր կարող տիրապէս
 զբովանդակ բնութիս ամենից
 Գ Բնա

քնաւից բոլորից գոյից նամ էից
 յանէից : Վե ստեղծանին 'ի
 նորոգութի յարութէ նամ է-
 ղեալքս առ 'ի քէն՝ յայնմ ժա-
 մանակի , որ է օր վերջին այսմ
 կենցաղի , և օր առաջին երկ-
 ըին կենդանեաց : Վեզ հնա-
 զանդեցաւ միութի կամացն՝ ոնց
 հօրն իւրում , ազգակիցն քո
 էակիցն հօր անդրանիկն որդի
 մերովս կերպիւ . զքեզ աւետա-
 րանեաց ճշմարիտ նոճ հաւա-
 սար և համագոյ հօր իւր հզօ-
 րի . և զառ 'ի քեզ հայհոյուին
 անքաւելի քարոզեաց . և իբր
 զնոճամարտիցն զքո հետե-
 լոցն չարաբանական բերանա-
 կարկեաց . և զիւրն շնորհեաց
 արդարն և անարատն , գտիչն
 նամի . որ վն մեղաց մերոց մատ-
 նեցաւ . և յարեաւ վն զմեզ ար-

դարացուցանելոյ: Վաս լիառք
'ի ձեռն քո . և քեզ բարեբա-
նուի ընդ հօր ամենակալի յա-
ւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

Վարձեալ հրէնէացի 'ի նոյն հարգ բա-
նի , մինչև վարսահաւելին լուսոյ հրա-
շապէս յայտնեացի աղբեալ . աւետա-
բանել վերապէն զհրէն զբարսահաւելին :

Վաչեմք և աղերսեմք ար-
տասուալից հառաչմամք
յամանչնէ զփառաւորեալ ա-
րարչուիդ՝ անեղծ և անստեղծ
անժամանակ հոգւոյդ գլխա-
ծի , որ բարեխօսդ ես վս մեր
յանմուռնչ հեծուիս առ ողոր-
մածդ հայր : Ար զսքսն պա-
հես , և զմեղուցեալսն մաքրես
և տաճարս կազմես կենդանի
և կեցուցիչ կամաց բարձրելդ
հօր :

Մ. Բ. Գ.

Եւ զի ազատեալ զմեզ յիման
մաքուր գործոց, որ ոչ է հաճոյ
քումդ բնակուեն. և մի շիջցին
առ ՚ի մէջ լուսոյդ շնորհաց
փայլմունք ՚ի տեսակսնացս ա-
չաց իմաստից. վս զի զքեզ ու-
սաք միանալ ՚ի մեզ ՚ի ձեռն ա-
ղօթից և ընտիր վարուց խըն-
կելոց: Եւ քանզի մինդ յեր-
րորդութիդ պատարագի, և
միւսդ ընդունի՝ հաճեալ ընդ
մեզ հաշտարար արեամբ անդ-
րանկի իւրոյ. իսկ դու ընկալ-
ցիս զմեր պաղատանս. և յար-
դարեսցես զմեզ օթեանս պա-
տուականս իմ պատրաստութի
՚ի վայելումն ճաշակման երկ-
նաւոր գառինդ, առանց պատ-
ժոյ դատապարտուեն ընդ ու-
նել զայս անմահացուցիչ մե-
նանայս կենաց նորոյ փրկու-

Թեանն : Աւ հալեացի՝ ի հրոյս
 յայսմանէ դայթագղութիս
 մեր , որպէս մարգարէին կեն-
 դանախարոյկ կայծակամբն՝ ի
 ձեռն ունելեացն մատուցման .
 զի յամենայնի քոյդ քարողես-
 ցի գթութի , որպէս որդւովդ
 նոյ հօր քաղցրութի . որ զանա-
 ռակ որդին մերձեցոյց ի հայ-
 րենի ժառանգութին , և ըզ-
 պողանիկսն յառաջեցոյց յերկ-
 նային արքայունին արդարոցն
 երանուն : Այո՛ այո՛ և ես մի
 եմ՝ ի նոցանէ . և զիս ընկալ
 ընդ նոսին իբր մարդասիրուն
 կարօտեալ մեծի՝ շնորհօք քո
 ապրեալ զարեամբ քնի ստա-
 ցեալս : () ի յայսմ նմի յամե-
 նայնի ծանիցի քո նծութիդ՝
 ընդ հօր փառաւորեալ համա-
 պատուաբար ի մի կամս , և ի
 մի

մի իշխանութի գովուէ . Օ ի քո
է գլխութի . և կարողութի , և
մարդասիրութի . զօրութի և
փառք յաւիտեանս յաւիտե-
անից . ամէն :

*****

Նախագահաց Կառնարոյ :

Նաւատամք 'ի մի անձ հայրն
ամենակալ յարարիչն երկ-
նի և երկրի , երևելեաց և ան-
երևութից : Աւ 'ի մի անձ յս քս
յորդին ան ծնեալն յայ հօրէ
միածին , նախ քան զամ յաւի-
տեանս : Ա՛ն յայ՝ լոյս 'ի լու-
սոյ . ան ճշմարիտ յայ ճշմար-
տէ , ծնունդ և ոչ արարած :
Այն ինքն 'ի բնութի հօր , ո-
րով ամենայն ինչ եղև յերկինս
և 'ի վերայ երկրի երևելիք և
աներևոյթք : Ար յաղագս մեր

մարդկան և վս մերոյ փրկուէ
 իջեալ ի յերկնից մարմնացաւ ,
 մարդացաւ , ծնաւ կատարե-
 լապէս ի մարիամայ սբջ կու-
 սէն հոգւոյն սրբով : Արովեառ
 մարմին , հոգի , միտս , և զամ
 որ ինչ է ի մարդ ՝ ճշմարտա-
 պէս և ոչ կարծեօք : Չարչա-
 րեալ խաչեալ թաղեալ , յեր-
 րորդ աւուր յարուցեալ . ե-
 լեալ ի յերկինս նովին մարմ-
 նոյն նստաւ ընդ աջմէ հօր :
 Վալոց է նովին մարմնոյն և
 փառօք հօր ի դատել զկենդա-
 նիս և զմեռեալս , որոյ թա-
 դաւորուէն ոչ գոյ վախճան :
 Հաւատամք և ի սբ հոգին յա-
 նեղն և ի կատարեալն , որ ի
 հօրէ և յորդուոյ բղխի : Ար խօ-
 սեցաւ յօրէնս և ի մարդարէս
 և յաւետարանս . որ էջն ի յոր
 դաւ

դանան, քարոզեաց զառաք-
եալն, և բնակեցաւ 'ի սքան :
Հաւատաւք և 'ի մի միայն յԸ-
հանրական և յառաքելական
եկեղեցի : 'Ա մի մկրտութի, յա-
պաշխարութի, 'ի քաւութի և 'ի
թողութի մեղաց : 'Ա յարութի մե-
ռելոց : 'Ա դատաստանան յա-
ւիտենից հոգւոց և մարմնոց :
Յարքայութիւնն երկնից : Աւ
'ի կեանսն յաւիտենականս .
ամէն :

~~~~~

Ա զօրքսս արն թր յս քս, յեշա-
տակս քրիստոս անօրէնութեանց
եւրոց :

Ղառն ար' ար իմ և ամ յս
քս, որ զենար' ի վր իաչին
և բարձեր զմեղս աշխարհի :
Ա եղուցեալ ծառայս և ծան-

րաբեռնեալս յանցանօք՝ ան-
 կեալ աղաչեմ զքեզ իմ և
 նաժ իմ: Աղորմեա՛ ինձ, որպէս
 ողորմեցար համօրէն աշխար-
 հի, զի դու ես յոյս և լոյս աշ-
 խարհի, ճանապարհ և ճշմար-
 տութիւն և կեանք: () մահա-
 ցեալս մեղօք և զանօրինեալս
 յանցանօք մի անտես առնէր,
 այլ ողորմեա՛ ինձ վո՛ւ նա՛մ տնօ-
 րինական կրից քոյ, որոց տա-
 րար համբերութիւնք բազմաւ:
 Յիշեա՛ ամենակեցոյց իմ զի-
 ջումն քո՛ւ ի հայրական ծոցոյն,
 և զմարմնանալն՝ ի սքե՛յ կուսէն
 մարիամայ: Յիշեա՛ ամենօրհ-
 նեալ իմ զշրջիլն քո՛ւ իբրեւ ըզ-
 մարդ՝ ի մէջ մեղաւորաց մարդ-
 կան: Յիշեա՛ ամենայնք իմ
 զմկրտիլն քո՛ւ ի յորդանան ի
 յովհաննէ: Յիշեա՛ ամենա-
 զէտ

քէտ տը՝ զդարձանսն՝ ի դըպ-
 րացն , և զփորձանսն՝ ի փարի-
 սեցւոցն : Յիշեա՛ յառաջատէս
 տը՝ զմատնիլն՝ ի յուդայէ , և
 զքամահիլն՝ ի քահանայիցն :
 Յիշեա՛ ամենազօր տը՝ զմըրու-
 նիլն՝ ի պարտիզին , և զձեռնա-
 կապիլն՝ ի խուժանէն : Յիշեա՛
 ամենակարօղ տը՝ զկալն առա-
 ջի կայիափայի , և զհարցումն
 ի յաննայէ : Յիշեա՛ անտխա-
 կալ տը՝ զապտակն՝ ի ծառայ-
 էն , և զկռուփն՝ ի կատա-
 ղեացն : Յիշեա՛ երկայնամիտ
 տը՝ զթուքն՝ ի յերբայեցւոցն ,
 և զծեծն եղեգամբ : Յիշեա՛
 արքայ արքայից՝ զկապանօք
 կանգնիլն՝ ի յատենին պիղա-
 տոսի , և զգանիլն՝ ի նմանէ :
 Յիշեա՛ անմատոյց լոյս՝ զքղա-
 միդն կարմիր , և զպսակն փշե-
 դէն :

զէն : Յիշեա՛ անյիշաչա՛ր տը՛
 զժամն զայն , յորժամ բարձեր
 զխաչափայտն կենսաբեր ու
 տովդ : Յիշեա՛ բարձրեա՛լ ըզ
 բարձրանալն քո՛ ի վերայ կեն
 դանարմատ փայտին , և զպա
 րապնդիլն բեւոք : Յիշեա՛ մի
 մոռանա՛ր զպատգումն ծարա
 ւոյն , և զճաշակ լեղւոյն և քա
 ցախին : Յիշեա՛ մի մոռանար
 զձայնն ելի ելի , և զխոցումն՝ ի
 զինուորէն : Յիշեա՛ մի մոռա
 նար զհոսումն վարդագոյն նբ
 արեանդ , և զխոնարհիլն անձա
 ցեալ զլսոյդ : Յիշեա՛ կենդա
 նի՛դ յաւիտենից զթաղումն ե
 րեքօրեայ , և զյարուին անձա
 պէս , և զհամբարձումն հրա
 շափառապէս : Յիշեա՛ յիշեա՛
 յիշատակդ յաւիտենից զկո
 րուսեալս . քանզի վս մեղաւո
 ըիս

ըիս յանձն առեր զայս ամ ա-
 մենագո՛ւթ տօր : Արդ՝ զայս ա-
 մենայն ունիմ առ քեզ միջ-
 նորդ և բարեխօս . բազումո՞ւ-
 ղորմ ողորմեա՛ ինձ , և թո՛ղ
 զամ յանցանս իմ , և սրբեա՛ ի
 մեզաց . ազատեա՛ յանվախճանս
 վշտաց գեհեհէն , և տո՛ւր ինձ
 տեղի յարքայութեդ քում . զի
 դու ես մարդասէր տօր : Աւ-
 քեզ ընդ հօր և ընդ հոգւոյն
 սբջ վայելէ փառք , իշխանութի
 և պատիւ , այժմ և միշտ և յա-
 շիտեանս յաւիտենից . ամէն :

Այլ հայցուածք , զոր պարտ է ա-
 սել՝ երէմս սբջ պարտագիտ :

Եւորհեա՛ տէր եկեղեցւոյ
 քում զերկնային քո խա-
 ղաղութիդ . թագաւորաց և իշ-
 խանաց զանապառ անդորրու-
 թի

Թի , և երկրպագուաց խա-
չի քո 'ի վերայ Թշնամեաց քոց
զյաղթուի : Հեռացո՛ւ 'ի նք ե-
կեղեցւոյ զհեռ և զնախանձ
և զհայհոյութի . և մերժեա՛
նոր յնմ՝ յերկրէ զաւար և ըզ-
տով և զնմ մահտարածամ և
զնմ պատուհաս : Տո՛ւր մեզ
նոր զքեզ միայն սիրել , և ըզ-
կեանս աշխարհիս ատել : Տո՛ւր
մեզ նոր զքեզ միայն ստանալ ,
և զանցաւոր ստացուածս լը-
քանել : Տո՛ւր մեզ նոր լուսովդ
քո լուսաւորիլ , և փարատեա՛
'ի մէնջ զանգիտուն խաւարն :
Տո՛ւր նոր ոգւոց մերոց քեւ պայ-
ծաւանալ . և մտաց մերոց
քեւ իմաստնանալ . և եղիցին
սիրտք մեր բուրվառ քեզ , և
լեզուք մեր 'ի նմին՝ կայծակն
հրոյ . և շրթունք մեր խունկ
ըն

ընդունելի • և բուրեցին քեզ
 հոտ անուշութիւն : Աւ եղիցին
 բերանք մեր երգեցիկք , և կո-
 կորդ մեր քնար հոգւոյդ սքե՛յ և
 հնչեացեն բարբառք մեր զօրհ-
 նութի յամ ժամ անձուէդ : Աւ
 հանայք ամ՝ բարեբանեսցուք
 զմեծ քահանայապետդ , որ ե-
 ղև պատարագ վս մեր : Սաշ-
 տօնեայք ամ՝ սրբասացութիւն
 բարեբանեսցուք զձոր մեր , որ
 եղև պաշտօնեայ վս մեր : Ամ
 արք հանդերձ կանամքք գո-
 վեսցուք և բարձր արասցուք ,
 և միաբան հաւատացեալք ամ
 անդադար երկրպագեսցուք :
 Շնորհեա՛մեզ ձոր վառելքեզ
 զերիս ընդունելի պատարագս
 ՚ի հաճոյս քեզ : Շնորհեա՛մեզ
 ձոր նուիրելքեզ զերիս պատ-
 ուական բուրվառս մաքուր ա-
 թիւք :

զօթիւք : Եւ որհեա՛ մեղ ին
 վառել քեզ զերիս ճրագս լու
 սաւորս՝ զհոգի, զբան, և զմիտս
 երեքսրբեան երրորդութեդ՝
 ի մաքրումն հոգւոց և ի լուա
 ցումն մարմնոյ մերոյ, վասն զի
 աղտեղեալ է յանցանօք մե
 ղաց : Ալ այսպէս սրբութիւն և
 մաքրութիւն զմիտս տացուք հօր .
 և զբանս տացուք որդւոյ . և
 զհոգիս՝ հոգւոյդ սբ, և միա
 բան ասասցուք : Հայր անըս
 կիզբն՝ սրբեա՛ զմիտս մեր : Ար
 դիդ միածին՝ մաքրեա՛ զբանս
 բերանոց մերոց : Հոգիդ սբ՝
 տաճարացո՛ զհոգիս մեր հոգ
 ւոյդ սբ : Անբարժանելի եր
 րորդութիւն պարզ և եա՛ զողորմու
 թիւն և զթողութի մեղաց . և
 քեզ փառք յաւիտեանս յաւի
 տենից . ամէն :

Այն գրեգորի նարեկացոց աղերս
 Տաղ ըստնաց առ յն, յիշատակաւ գե-
 րուհեան պատարագի: Բան. զէ:

Մեր գաղն արդար. ճառա-
 գայթ օրհնեալ. լուսոյ
 կերպարան. փափաք անձկու-
 թեան. բարձրեալ անքննին.
 զօրեղ անպատում. բարւոյ
 բերկրութի. յուսոյ տեսութի.
 գովեալ երկնաւոր. թագաւոր
 փառաց. քն արարիչ. խոստո-
 վանեալ կեանք: Ալ արդ՝ ըզ-
 թերութի վրիպանաց բազմա-
 սխալ ձայնի եղկելոյս՝ ամենա-
 ղօրդ բանիւ լցեալ, մատու-
 ցես յաղերս հաճուէ հօր քում
 բարձրելոյ: Ար վն իմ՝ ի փորձ
 եկիր անիծից, կերպարանեալ
 զիմ նմանութի՝ ամենեւին կե-
 նաց օրհնութի, վերնոց և ներք-
 ցոց

և ող բարեխնամող տեսուչ հա-
 մայնից : () Ի թէ յանձն առեր
 մեռանիլ վս իմ' ան- և նորդ
 բողորեցուն , որչափ հաճեացիս
 առաւել և այժմ վտանգաւորս
 կրից կարեկցել , ընդ իմ պար-
 տաւորիս միշտ աղօթելով ազ-
 գակցաւ մարմնոյդ առելոյ 'ի
 մէնջ' առ համապատիւդ քո
 հայր : Այլ վասն արեանդ պա-
 տաւականի միշտ մատուցելոյ
 'ի հաճութիւն կամաց առաք-
 ջիդ' բարձցին վտանգք մեղու-
 ցեալ դատապարտելոյս . թող-
 ցին պարտիքն . ապաքինեա-
 ցի ամօթն . մոռացին պատ-
 կառանքն . բարեգործեսցին
 դատակնիքն . սատակեսցին
 որդունքն . վերասցի լալն .
 հանդարտեսցէ կրճումն առա-
 մանցն . սպառեսցին ողբքն .
 և
 հատ-

Հատցի՛ն արտասուքն. մերժեա
 ցի՛ սուգն. հալածեսցի՛ խա
 ւարն. վատնեսցի՛ հուրն սասառ
 կուէ. հերքեսցի՛ն տանջանա
 րանքն բազմօրինակք: Նկես
 ցեն գթութիւնք կամողիդ և պար
 գեողիդ կենաց ամենից. ծա
 դեսցի լոյսդ. արագեսցէ՛ փրկ
 կութիդ. հասցէ՛ օգնութիդ. ժա
 մանեսցէ՛ այցելութիդ. կան
 խեսցէ՛ ցօղի ողորմութե. յա
 ռաջեսցէ՛ արբուսցէ՛ զանդա
 տանս պասքեալ՝ անկեալ ոս
 կերացս թշուառութե՛ ի վիհն
 մահու: () Եւ զկեցուսցէ՛ պտղա
 բերեսցէ՛ բաժակդ. երկնաւոր
 արեան կենարարիդ՝ զերկիրս
 խնամեալ աւուրն լուսոյ. որ
 անծախապէս միշտ պատարա
 գի յիշատակ կենաց փրկութե
 հոգւոց ննջեցելոց: () Ի ա
 մէ

Բնայնիւ մահացեալ հողիս
 մարմնովս մեղաց՝ շնորհօք քո
 գը'թած՝ ի քեզ զօրացեալ քե՛
 նորոգեցայց, զատեալ ի մե-
 ղաց անմահ կենդանութիւն յա-
 բութեան արդարօց, հօր քում
 օրհնեցեալ: Ինչ որում քեզ
 փառք, և հողւոյդ սքն բարե-
 բանութիւն՝ վայելչական գո-
 հութ, այժմ և միշտ և յաւի-
 տեանս յաւիտենից. ամէն:

* * * * *

Սէյն Կերսէսէ լաճք Բօնացւոյն աղօթ-
 ան հայրն անձ՝ յեղաբանեալ որդւոյն
 Դաւիթ:

Սաղարթ եմք քո միածնիդ •
 դա որթ ե, և մեք ուռ • դա
 գլուխ ե, և մեք անդամք • դա
 քն ե, և մեք քրիստոնէայք •
 դա

դա արուեստաւոր է , և մեք
 գործք : Ս'ի անտես առնել ,
 այլ՝ հայեաց առ մեղ ողորմու-
 թք , և մշակէ գթութիւն . և
 սրբեալ զուռս որթոյդ քո ճշ-
 մարտի 'ի ժանդէ և յաղտոյ վի-
 շապին . ոպ զի կարասցուք լի-
 նել քոյին տաժեւովդ՝ պտղա-
 բերք : () Կուկեցո՛ 'ի մեղ հատն ,
 և հոտոտեա՛ 'ի նոյն . և ազո-
 խացո՛ 'ի մեղ զթրթութիւն եր-
 կիւղին , և ջերմացո՛ զնոյն , և
 խայծեցո՛ 'ի մեղ զքաղցրութի-
 սիրոյն , և ճաշակեա՛ զնոյն : Աւ-
 հար զմեզ 'ի հնձանդ երկնայ-
 ին , և զմայլեցո՛ վերնովդ . և
 ամբարեա՛ 'ի շտեմարանս քո ,
 և զուարճակի՛ց արա : () Ի կե-
 ղիցուք և արբցուք յարքայու-
 թեան քո՝ ըստ անսուտ խոստ-
 ման միածնի քո՝ զխորհուրդս ,

որոց այժմ քաղցեալք՝ մնամք
անճաշակ , և փափաքեալք
մնամք ծարաւի : Այլ մարդա-
սէր՝ արա՛ զմեզ փշրանաց վերին
սեղանոյդ արժանի , ոմ ստո-
րին սեղանոյս փշրանաց զկինն
քանանացի : Այլ քեզ փառք
փառակից միածնաւդ և էա-
կից սք հոգւովդ՝ ՚ի մի իշխա-
նութիդ և անծութիւն . օրհն-
եալ յաւիտեանս յաւիտենից .
ամէն :

Նորին , աղէրս Տաղ Քանաց՝ խօսք
ընդ յմի :

Այլ դու նայեա՛ յիս ամենա-
կարող տր իմ յս , յաթո-
ւոյ փառացդ և շնորհաց , տա-
լով անարժան քո ծառայիս
զանխռով միտս՝ ՚ի յոյս հան-
դերձեալ քոյ յուսոյդ : Տէս
տր

Թի Թէ որքան վտանգիմք յաղ-
 ցաւոր կենացս կրից 'ի զանա-
 զան հողմոց բքաբեր շնչմանց
 երեքալեանն խռովութիւնք, Թըշ-
 ուառացեալ մտացս երերեալ :
 Եւ յունիմ Թի պտուղ գործոց
 նուէր հաշտութե . քանզի զոր
 ունել կարծէի՝ մաշեալ պակա-
 սեաց 'ի քում ահաւորութե դ-
 եկեալ դիտուի : Ալ ես մերկ
 և Թափաւր, կիսամեռ՝ և ոգե-
 կործան, միայն զմարդասիրու-
 թեան ոտիցդ կախիմ՝ բուռն
 հարեալ զդմանէ, և ոչ երբեք
 զթողուլն ախորժեմ : Հան զիս
 'ի չարս շաւղաց, զորս բերանով
 իմով աղարտեմ : Ալ ուսո՛ ըզ-
 ճանապարհս քո ուղիղս, ո-
 րում կամօք սրտիս վկայեմ :
 Եւ կայ 'ի մահիճս մեղաց, և
 ես ինձէն զգարչութի վիրացս

բողոքեմ: Տո՛ւր զբժշկուի ախ-
տացեալ հոգւոյս, որ առող-
ջացուցանել զայլս խաբեմ:
() ուխտս հոծեալս բանի յե-
կեղեցիդ անդրանկաց առաջի
ամենայն երկիւղածաց քոց՝ նը-
ուիրեմ: Աերիցեն անանկք, և
յագեսցին՝ ի սմանէ, և օրհ-
նեսցեն զքեզ՝ որ զմորդ խնդ-
րեն: () աղօտացեալ քո լոյս՝
բարեկամացն քոց ցուցանեմ.
յիշեսցեն սովաւ, և դարձցին
առ մորդ՝ որք՝ ի ծագաց երկրէ
քումդ գիտութի փափաքեն:
Վեզ փառք պարծանք և զը-
րաւ աշխարհի՝ ի յերկինս փա-
ռաւորե՛լ, յաւիտեանս. ամէն:
'Արեն ներսէս աղօլք անջին. որ՝ է
ժորճութիւն էցէ:

ՄԵ՛ջ շուրջ պատեալ ի տա-
րակուսանացս յամ կող-
մանց

Խարխափեմք զխաւար՝ ճա-
ռագայթեալ : Կործանեցաք ի
հաւատոց՝ հաստատեալ : Կու-
եա յոյս , դու ես լոյս . դու ես
կեանք , դու ես քաւութիւն .
դու ինքն և անմահութի : Բեզ-
սպասեն յեցեալքս ի շնորհա-
քս . ի քէն կարօտին առնուլ
փրկութի խառնեալքս ի մար-
մինդ քս . զքեզ ունին քա-
ւիչ քահանայ՝ գնեալ արեամբ
հօտս քոյ : Հայեաց յամենե-
սեան . սփռեալ զտարակու-
սանս մեր քոյին վաստակովքդ :
Հանդարտացո՛ղ զխռովութիս
մեր՝ քոյին խաղաղութի : Հան-
գո՛ղ զաշխատանս մեր ի քոյ օ-
թեւանսդ . ուր դու գնացեր
ո՛վ ինք , և խոստացար : Երօթա-
նացո՛ղ զքոյսս՝ փառաւորել ըզ-
քեզ այդ ընդ հօր , և ընդ սր-
հօգ .

Հոգւոյդ յաւիտեանս • ամէն :

Երբն ներսէսի աղօթքս առաջեալ առ
խաչելեալն յս :

Քեզ ականարկեմ, աղբիւր
ջրոյ կենդանւոյ, և աղա-
ղակեմ, թէ ընդէր է ինձ սրբ-
բուն ծարաւել, երբ դու ես
իմ սրբունի, կմ ընդէր փափա-
քեմ մաքրութե, մինչ դու ես
իմ մաքրութի : Վ. յսու հետե
ուսեալ, եթէ դու ես իմաս-
տութի մեզ յայ տուեալ՝ ար-
դարութի, և սրբութի • առ քեզ
ծարաւիմ, քեզ փափաքեմ,
քեզ տուփամ • տաւր իմ ծարաւ
ւեալ ոգւոյս զքեզ զովացունմ
աղբիւր ջրոյ կենդանւոյ խա-
ղացելոյ՝ ի կեանսդ յաւիտե-
անից : () արաւիմ ըմպել ի կրօն
կին վտակաց կողմէդ, որով և
սրբ-

մանց սրտիւ շաղախեալքս , և
 ունկնդրութե կարօտեալքս՝
 նայիմք առ քեզ փորձ տկար
 բնուէս քահանայապետդ յս :
 Ո՛վ որ վասն մեր մեղս եղեր ,
 զի մեք լիցուք վասն քո արդա-
 րութի : Ո՛վ որ վս մեր երկրա-
 ւոր եղեր , զի մեք լիցուք վասն
 քո երկնաւորք : Ո՛վ որ վս մեր
 հաց եղեր , զի մեք 'ի ճաշա-
 կելն զքեզ՝ սրբեսցուք : Տուր
 զսրարարեալ լիտօք մարմին քո՝
 ամ սրտի սրբարար կերակուր :
 Ատուուակեա՛ զարեան քոյ
 վտակ անմեղ կայլակեալ՝ որդե-
 ւոց մարդկան անմեղուն ըզ-
 մայլումն : Զգեա՛ զփրկական
 քոյ զխաչդ զօղելոցս 'ի ծով
 աշխարհիս՝ առ քեզ վերածիչ :
 Արօտացաք շնորհի՛ սփռեա՛ :
 Լքաք 'ի գործոց՝ քաւեա՛ :

Երբեք ալ սիրով քո զմայլում :
 Վաղցնում ուտել մարմնդ ,
 որով կենդանացել անմահ ես
 լինիմ : Փափաքեմ ողջագու-
 ըել զխոցուած ձեռացդ , որով
 հասեալ առ քեզ պսակիմ :
 Տուփամ ականարկել զդէմսդ ,
 որոյ ապտակաւն՝ ի վերաց իմոց
 բժշկիմ : Վաղվաղակի լուր
 ինձ տր , զի նուազեաց յինէն
 հոգի իմ : Վուաղեցաւ հոգի
 իմ՝ ի քո անձառդ սիրոյ : Տոչո-
 ըեցայ յառ քեզ տուփանացդ ,
 ո՛վ վո՛ւ իմ խաչեալ : Սաշկա-
 ցայ , յորժամ առ քեզ ականար-
 կեմ , ո՛վ վո՛ւ իմ ապտակեալ :
 Աւ աղաղակեմ , ցոյց ինձ ըզ-
 դէմս քո . լսեցո՛ ինձ զբարբառ
 քո , զի ձայն քո քաղցր է , և
 դէմք քո գեղեցիկ . երբ ե-
 կից՝ երևեցայց քեզ : Վրդ՝ լուր
 ինձ ,

ինձ, և արբեցն՝ զիս վաղվադա-
կի քո գիտութիւն և սիրով. զի
և յինէն որ հաւատամ'ի քեզ
բղխեացեն աղբիւրք ջրոց կեն-
դանութե :

Նորին հերածսի Տաղ Ռանդ առ Սէ-
հագին ԹԺ :

Ո՛վ տէր՝ և դաստիարակ, հեղձ
և խնամող ԹԺ իմ հոգի,
չնչեա՛նք մըրկեալ ծովս խորհր-
դոյս զսիւսք շնորհիդ՝ որով խա-
ղաղի. և ո՞նչ միշտ երախտիւք
քո ստացար զիս քեզ պարտա-
կան գովեստի, լի՛ց և այժմ
զբերան իմ օրհնութիւն տէր ցնծա-
լի. թէպէտ և ես անարժան
տաճար լինել քու մէջ հանգըս-
տի, այլ դու առատ՝ առ միայն
գործի հնչման քո ձայնի. և
զանձառ խորհրդոյ քոյ հան-
ձար

Ճար տարփալի , բայեալ փայ-
լեցո՛ ինդրողաց նորին առաջի :
'Ի փառս պատուոյ մեծի քոյ
անուան սքո սիրելի , և ինձ
կշտամբանս բարբառ բերա-
նոյս ժխտող ծառայի :

'Երբե՞ն այլ աղօթք առ հոգե՞ն ք :
Ո՛վ տո՛ յայ , և նորոգող ա-

մենայնի ոք հոգի . 'ի քո
խնամս պահպանութե՛հ հովիւն
քաջ զհօտս իւր արար ապաս-
տան , և սիրուեաց զճառագայթ
քո յեկեղեցի իւր մինչև ցյա-
ւիտեան : 'Ի քե՛ն շարժին լե-
զուք մեր 'ի պատարագս օրհ-
նու՛ն , և անձինք մեր կարգե-
ցան 'ի ապաս զանազան շնոր-
հաց քոյ պաշտաման : Օ քեզ
աղաչեմք ամբին միաբան , և
խօսիմք ընդ քեզ համարձակ
որ .

որդիք երկանց արգանդի քո
 ծննդեան : Մի գարշիւր 'ի հօ-
 տէ քու մէջ վո՛ւ հոտոյ մեղաց
 զազրու թէ , և մի տրտմիւր վո՛ւ
 անպարկեշտ բանի բարբառ-
 ման : Մ. յԼ մնա՛ ընդ մեղ հաշ-
 տուք մինչև 'ի կէտն աւարտ-
 ման . և լեր ուղեկից յերկնայ-
 ին քո խորանսդ : Մ. Վեր , և
 զարտաքսեալքս 'ի վայրս նրժ-
 դեհունէ , պարսպեալ պահեա՛
 'ի թշնամեաց նետից խոցոտ-
 ման : Սուսիմք զօրու թի հան-
 դիսանալ 'ի մարտ ճգնու թէ .
 խնդրեմք հառաչմամբ մի տար
 զմեզ 'ի փորձանս դարանակա-
 լին չարունէ : Տո՛ւր ծարաւեացս
 զգինի սիրոյ քո արբեցու թէ ,
 զմատուռակեալն այսօր 'ի քե-
 վերնատան : () ի միս թարես-
 ցուք 'ի խշտիս մերոյ տրտմու-
 թէ

Թեան , և 'ի հանդերձեալ կե-
նացն յոյս կացցուք ապաստան :
Ա՛լ բարերար՝ք հոգի , և յայս
նուէրս՝ որ 'ի քոյոցս քեզ բու-
րումն օրհնութե՛հ՝ հոտոտեա՛
քաղցրութե՛ք , նո՛ժ իմ հոգի հե-
ղութե՛հ : Այլ քեզ օրհնութի՛ն 'ի
մէնջ մի բերան , ը հօր և որդ-
ւոյ 'ի մշտնջենաւոր կեանսդ ,
և անվախճան . ամէն :

~~~~~

Սաղմոս 40 հոաւէ , 'ի լեռնոյ մէջ պա-
տարագիւն : 14 :

( ) օրհնեցից զձոր յիմ ժամ ,
յիմ ժամ օրհնուի նր 'ի
բերան իմ :

'Ի ձոր պարծեացի անձն իմ ,
լուիցեն հեզք , և ուրախ ե-
ղիցին :

Ա՛նձ արարէք զձոր ինձ , և
բար-

բարձր արասցուք զանունսնսն 'ի
միասին :

Խնդրեցի 'ի տնէ՝ և լուաւ ինձ ,
յիմ 'նեղու թէ իմմէ փրկեաց
զիս :

Մատիք առ տօր և առէք ըզ-
լոյս , և երեսք ձեր մի ամա-
չեսցեն :

Եւ յապառապ կարդաց առ տօր ,
և տօր լուաւ սմա . յիմ 'նեղու-
թէ սորա փրկեաց զսա :

Բանակ հրեշտակաց տն շուրջ
է զերկիւղածովք իւրովք , և
պահէ զնս :

Ճաշակեցէք և տեսէք զի քաղ-
ցրդ է տօր . երանեալ է սյր որ
յուսայ 'ի նա :

Երկերո՞ւք 'ի տնէ իմ սուրբք
նր . զի ոչինչ է պակասութիւն
երկիւղածացնր :

Սեծամեծք ապառաջան և
քաղ-

քաղցեան , բայց ոյք խնդրեն
զոր՝ մի պակասեցէ՝ ինոցանէ
ամենայն բարութի :

Ակայք որդիք իմ և լուարուք
ինձ , և զերկիւղ ձոն ուսուցից
ձեզ :

Ո՞վ է մարդ որ կամի զկեանս ,
սիրէ զաւուրս իւր տեսանել
՝ ի բարութե :

Աւեցո՛ զլեզու քո ՝ ի չարութե .
շրթունք քո մի՛ խօսեացի ըզ-
նենդութի :

Խոտորեա՛ ի չարէ և ստա՛ ըզ-
բարի . խնդրեա՛ զխաղաղութի
և երթ զհետ նր :

Աչք ձոն ՝ ի վր արդարոց , ա-
կանջք նր ՝ ի վր աղօթից նց :
Արեւք ձոն ՝ ի վերայ չարագոր-
ծաց . սատակել յերկրէ զսե-
շատակս նց :

Արդացին արդարք առ ձոր՝ և
Ե
ձոր

Թոր լուաւ նց, յամ նեղութե
նց փրկեաց զնս :

Սերձ է Թոր առ այնոսիկ որ
մաշեալ են սրտիւք, և զխո-
նարհս հոգւով կեցուցանէ :
Բաղում նեղութիւք են արդա-
րոց, յամէ փրկէ զնս Թոր . և
պահէ զամ ոսկերս նոցա, և
մի' ի նոցանէ ոչ փշրեսցի :

Սահ մեղաւորի չար է, բայց
որ ատեայ զարդար զղջասցի :
Փրկէ Թոր զանձինս ծառայից
իւրոց, մի զղջասցին ամենե-
քեանս ոյք յուսացեալ են ի
նա :

Անարատ կոյս անձամբն .

ՊԵՇՏՈՆ
ՍՈՒՐԲ ԱԾԱԾՆԻՆ:

Ողջոյն քեզ մարիամ լի
 շնորհօք՝ իմ ընդ քեզ,
 օրհնեալ ես դու՝ ի կանայս, և
 օրհնեալ է պառուղ որովայնի
 քոյս: Սրբուհի մարիամ մայր
 նայ բարեխօսեալ վս մեր մեղա-
 ւորացս, այժմ և՛ ի ժամու մա-
 հաւան մերոյ. ամէն:

( ) Ի հետեւին առնուած հոսանքն
 Ստրիտոն ածածնէն:

Սեծացուսցէ անձն իմ զձոր.
 և ցնծասցէ հոգի իմ նով
 փրկչաւ իմով:

Եւ այս արար ՚ի վր խոնարհու-
թե աղախնոյ իւրոյ . յայսմ
հետէ երանեսցեն ինձ ամե-
նայն ազգք :

Եւ ար ընդիս մեծամեծս հը-
ղօրն . և նք է անուռն նր :

Աղորմուի արար ազգաց յազ-
գրս երկիւղածաց իւրոյ . ա-
րար զօրութի բազկաւ իւրով :
Յրուեաց զամբարտաւանս ՚ի
մտաց սրտից իւրեանց . և քա-
կեաց զհղօրս յաթոռոց :

( ) Խոնարհս բարձրացոյց . ըզ-
կարօտս ելից բարութ . և զմե-
ծատուռնս արձակեաց ունայնս :
Պաշտպանեաց իսրայելի ծա-
ռայի իւրոյ . յիշելով զողոր-
մութի իւր :

Այ խօսեցաւ առ հարս մեր .
ընդ աբրահամու և զաւակի
նորա յաւիտեան :

( ) Եհոու-Րէ Օ առաքեալ հօրն յով-
հաննու Տրոսէ :

( ) Եհնեալ տր տի իսրայէլ ,
որ յայց ել և արար փր-
կութի ժողովրդեան իւրոյ :
Յարոյց զեղջիւր փրկութի'ի
տանէ դաւթի ծառայի իւրոյ .
ոպ խօսեցաւ բերանովք սքցն'
որք յաւիտենից մարգարէքն
էին :

Փրկուի'ի Թշնամեաց մերոց ,
և 'ի ձեռաց ամ ատելեաց մե-
րոց :

Մնեւ զողորմութի առ հար-
մեր . և յիշել զկտակարանս
սրբութե նր :

Օ երդումն զոր երդուաւ աբ-
րահամու հօր մերում , տալ
մեզ առանց երկիւղի փրկուի
'ի Թշնամեաց մերոց :

Պաշտել զնա սրբութեամբ և
արդարութեամբ առաջի նորա, զա-
մենայն աւուրս կենաց մե-
րոց:

Եւ զիս մանուկ՝ մարգարէ
բարձրելոյն կոչեալիւ. գնաս-
ցես առաջի տն ալատրաստել
զճանապարհս նորա:

Տալ զգիտութիւն փրկունէ ժո-
ղովրդեան իւրոյ, և զթողութիւն
տա՛մ մեղաց մերոց:

Այս գիթոյ ողորմութեան տն այ
մերոյ, որով երևեցաւ մեզ ա-
րեգական՝ ի բարձանց լուսաւոր
առնել զխաւար մեր:

( ) Եւ զիս՝ ի վերայ այսոցիկ
որ նստեաք ի խաւարի և ի
ստուերս մահու, ուղղել զոտա
մեր՝ ի ճանապարհս խաղաղու-
թեան:

( ) Եհնու-Քի սեմեոնի ծերունայն :

Մըտ'սորձակեա՛ն տը զծառայա
քո ըստ բանի քում 'ի խա-
ղաղութի . զի տեսին աչք իմ
զփրկուի քո , զոր պատրաստե-
ցեր առաջի ամենայն ժողովր
դեանն .

Սոյս յայտնուի հեթանոսաց ,
և փառք ժողովրդեան քում
իսրայելի :

Եւք պաշտպանաց առ օր տժա-
ծենն :

Սայր օր սքանչելի լուսոյն ,
որ զնձն նմ յաւիտեանց
յորովայնի քում կրեցեր . և
ցնծութի աշխարհի ծնար ըզ-
բանն նձ . աղաչեմք : Սայր
օր բարեխօսեա՛ն :

Սղաչեա՛ն վս մեր զառ 'ի քէն
f 3 ըզ-

զմարմնացեալն նաժ, որ խո-
 նարհեցաւ 'ի հայրական ծո-
 ցոյ. եառ մարմին ըստ մարդ-
 կային բնութեա՝ առնել խա-
 ղադուի յերկինս, և յերկրի.
 աղաչեմք: Մայր սբ բա:
 Մղաչեա՛ վս: Սերել մեզ ան-
 տես առնել զյանցանս մեր. և
 տալ օգնականութի ընդդի-
 մակաց լինել հակառակամար-
 տիցն 'ի պատերազմի. աղա:
 Մղաչեա՛: () ի լռեսցին պա-
 տերազմունք. դադարեսցին
 յարձակմունք թշնամեաց. տն-
 կեսցի սէր և արդարութիւն 'ի
 յերկրի. աղա:
 Մղաչեա՛: Մ՛ ճեցուցանել յեր-
 կրի մերում զքաղցր բղխումն
 աղբերաց. զառատ պտղաբե-
 րութիւն բուսոց և տնկոց՝ առ
 'ի զուարճալի լինել ամենայն
 հար.

հարկաւոր պիտոյից մերոց . ա.
ղաչեմք :

Մ. Ղաչեա՛ : ( ) Ի միաբանեսցէ
զեկեղեցի իւր 'տք , շինեալ 'ի
վերայ հիման առաքելոց և
մարգարեից . պահել անարատ
մինչև յօր երևելոյ դաւստեան
իւրոյ . աղա :

Մ. Ղաչեա՛ վասն մեր սրբուհի
ղմիածին քո զորդին , և վասն
հոգւոցն հանգուցեւոց՝ ընդ-
ունել յարքայութիւն երկնից ,
և տալ մասն և բաժին ընդ
սքս նմ . աղա : Յիշեա՛ նոր և
ողորմեա՛ :

Աւ ևս առաւել զյորդորումն
սիրոյ և զգործս բարեաց պար-
գեւել մեզ խնդրեմք : Տօւր
մեզ նոր նմ մեր :

( ) անձինս մեր և զմիմեանս
նոն նոյ ամենակալին յանձն ա-
րաս .

բասցուք : Քեզ տնդ յանձն
եղիցուք :

Ողորմեաց մեզ տր տժ մեր՝ ը
մեծի ողորմունէ քում. ասաս-
ցուք ամենեքեան միաբանու-
թեամբ :

Տը ողորմեա՛ . տր ողորմեա՛ .
Մայր տբ բարեխօսեա՛ առ տր
վասն մեր :

Այսի :

Արքուհի մարիամ, սափոր ոս-
կի , և տապանակ կտակարա-
նաց . որ զ'իվերուստ զհացն
կենաց պարգևեցեր քաղցեալ
բնութեմ . առ նա միշտ բարե-
խօսեա՛ վասն քաւութե մեղաց
մերոց :

դովրդեան , և կեցուսցէ՛ զոր-
դիս տնանկաց , և խոնարհե-
ցուսցէ՛ զամբարտաւանս :

Եւ քան զլուսին ազգէ
մինչև յազգ :

Եւ քան զանձրև 'ի վր' գեղ-
ման . ոմ ցօղ զի ցօղէ յերկիր :
( ) Եւ քան յաւուրս նր' արդա-
րութի' բազում խաղաղութի' ,

մինչև կատարեսցի լուսին :
Տիրեսցէ նա 'ի ծովէ մինչև 'ի
ծով . 'ի գետոց մինչ 'ի ծագս
աշխարհի :

Եւ քան զնորս նախ հնդիկք
անկցին , և թշնամիք նր' հող
կերիցեն :

( ) Եւ քան թարսսի և կըղ-
ղեաց պատարագս մատուցեն
նմ . թագաւորք արաբայ և սա-
բայ պատարագս բերցեն նմա :

Երկիր պաղցեն նմա նմ թա-
գաւորք երկրի , և նմ ազգք
ծառայեսցեն նմա :

Օ ի փրկեաց զաղքատն 'ի հզո-
րէ • զաղքատ և զտնանկ որոյ
ոչ է իւր օգնական :

Նխայեսցէ նա յաղքատն և
'ի տնանկ • և զանձինս տնան-
կաց կեցուցէ • 'ի վաշխից չա-
րաց փրկեսցէ զանձինս նոցա :
Սատուական է անուն նր ա-
ռաջի նց • կեցցէ և տացի նմա
յոսկւոյն արաքացւոց :

Յաղօթս կացցեն առ նա յնմ
թամ , և զօր հանապազ օրհ-
նեսցեն զնա :

Եղիցի հաստատուի ընդ նմ
երկիր , և 'ի վերայ գլխոց լե-
րանց :

Բարձրասցի քան զլիբանան
պտուղ նր • ծաղկեսցի 'ի քա-
ղա-

Սաղմոս 'ի պատիւ օր օրացնի, յե
շաբաթական ծննդեան օրերուոյն եւ
բոյ :

Փոխ :

Իջցէ որպէս զանձրև 'ի վերայ
գեղման . որպէս ցօղ զի ցօղէ
յերկիր :

Սաղմ. Էմ :

Եւ զիրաւունս քո արքայի
տուր, զարդարութիս քո
որդւոյ թագաւորի :

Կատել զժողովուրդս քո ար
դարութիւնք և զաղքատս քո ի
րաւամբք :

Եւ քեն լերինք զխաղաղութի
ժողովրդեան . և բլուրք զար
դարութի :

Իրաւ արասցէ աղքատաց ժո
ղը

դաքի իմն որպէս խոտ երկրի :
 Եղիցի անուռն իմն օրհնեալ յա
 ւիտեան . զի յառաջ քան զա
 ընէ անուռն նորա :

Ս նա օրհնեսցին իմ աղգք
 երկրի . իմ ազինք երանիցեն
 նմա :

( ) օրհնեալ իմն իմն իմն որ առ
 նէ զսքանչելիս միայն . և օրհ
 նեալ է անուռն սք փառաց նորա
 յաւիտեան . եղիցի եղիցի :

ԱՅԻՐԻ :

Ս ո՛ւ ճշմարիտ արեւելք արե
 ղաւանն արդարութե , յորմէ
 ծագեաց փրկութի տիեզերաց .
 միաբանական ճայնիւ երգով
 մեծացուցանեմք :

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

( ) Եւ զհաւատքս ի շարահանոցէն , Բարե-
բանութիւնս առ օր տիրաճառքն՝ ըստ
իւրաքանչիւր առարկայ եօթնէն :

՝ Ի հետեւէն :

Ընկզբնական բանին հօր
բնակարան տաճար և առա-
գաստ , տեղի անտանելի լու-
սոյն • զքեզ մեծացուցանեմք
արժանապէս երգով անձամայր
և կոյս : Յորմէ կենդանաս-
տեղծեալք յանեղէն հաստե-
ցան ամ եղականքս , անսերմ
նապէս տղայացաւ յորովայնի
քուսմ , և ծնաւ առ ի քէն մարմ
նացեալ ան բոլորից • զքեզ
մե : Յորմէ զարհուրեալ դո-
ղային դասք վերին զուարթ-
նոցն • տղայապէս առ ընկա-
լեալ

լեալ բարձեր 'ի գիրկս , և ար
բուցեր որպէս մայր ստացողին
զքեզ զկուսական քոսք ըզ-
կաթն . զքեզ մեծացուցանեմք
արժանապէս երգով նո՛ս :

Երեւոյնքաբար :

Արա՛խ լեր մայր լուսոյ մա-
րիամ , երկիր բանաւոր ա-
րեգականն օթարան , լեր բա-
րեխօս վանն անձանց մերոց :
Խնդա՛ տաճար բանին նոյ , բար-
ձող տրամու թէ նախամօրն ե-
ւայի . լեր բարե : Զնձա՛ իմա-
նալի արեւելք , քանզի քե ծա-
դեաց մեզ լոյս երեսաց քո .
լեր բարեխօս վո՛ն անձանց մե ,

Երեւոյնքաբար :

( ) քեզ ամենօրհնեալ նո՛ս
ձին մայրդ լուսոյ և ա-
նա

ԲԱԴՊԱՍՍԻՄ ԽԻՅ ԲԱՆԻՆ ՄԵԾԱԳՈՒ-
 ԳԱՆԵՄՔ : ( ) ՔԵՂ ԱՎԱԵԾԱՌ ԵՐ-
 ԿԻՆՔ ԵՎ ԱՄԱԿ ԼՈՒՍԵՂԷՆ . ԾՆՈՂ
 ԱՐԱՐՉԻՆ ԵՎ ՄՈՐԵՆԻ ԱՆԿԻՂԵԼԻ .
 ՄԵԾԱԳՈՒԳԱՆԵՄՔ : ( ) ՔԵՂ ԴՈՒ-
 ՌՆ ԵՐԿՆԻԳ ԵՎ ՃԱՆԱՍԱՐՏ ԱՐ-
 ՔԱՅՈՒԹԷ . ԲԱՐԺՈՂ ԱՆԻԾԻԳ ԵՎ
 ՍՐՈՎԲԷ ՏՈՂԵՂԷՆ . ՄԵԾԱԳՈՒ-
 ԳԱՆԵՄՔ :

'Լ ԷՐԵՆԶԱԲԱՆԻ :

ԱՐ ԴՏՐԵՂՍԱԿԻՆ ԴՃԱՅՆՆ ԼԵ-
 ԼԵԱԼՏԻԱԳԵՆ ԲԵՐԿՐԵԳԱՐ .
 ԲԱՐԵԽՍՈՍԵԱ ՎՍ ՄԵՐ . ՄԵՔ ՕՐՏ
 ՆԱԲԱՆԵՄՔ ԴՕՐՏՆԵԱԼԴ 'Ի ԿԱ-
 ՆԱՅԱ : ԱՐ ԴՏՈՒՐՆ ԽԾ յՈՐՈՎԱՅ-
 ՆԻ ՔՈՒՄ ԿՐԵԳԵՐ ԱՆԿԻՂԵԼԻ ՄՈ-
 ՐԵՆԻ . ԲԱՐԵԽՍՈՍԵԱ՝ ՎԱՍՆ : ԱՐ
 ԴԱՆՉՕՂԱՓԵԼԻՆ ԷԻԳ 'Ի ԴԻՐԿԱՔՈ
 ԲԱՐԺԵԱԼ ԴԻԵԳՈՒԳԵՐ ԿԱԹՆԱ-
 ՍՈՒՆ . ԲԱՐԵԽՍՈՍԵԱ՝ ՎԱՍՆ :

'Ն հինգշաբաթի :

Լոյս լուսոյ մայր և կենարար
 քանին բնակարան • քեզ ե-
 րանիցեն ազգ և աղինք նամ :
 Ստեղծողին մայր և հնութե
 կերպի նորոգողին • քեզ երա-
 նիցեն ազգ և : լոյս ծագեցաւ
 'ի քէն նստելոցս 'ի խաւարի •
 քեզ երանիցեն ազգ և :

'Ն յուրեքաթու :

( ) քեզ կոյս և մայր և բնա-
 կարան նաժային ներմար
 դութեն՝ գոհաբանեմք և վեր-
 օրհնեմք զեղեալ փրկող կեն-
 դանութե ազգի մարդկան •
 վսյ զքեզ նաժածին և կոյս բա-
 րեբանեմք զմայր և զաղախին
 փրկչին մերոյ : ( ) հնունդն հօր
 և հինաւուրցն անժամանակն

յաւիտենից՝ ժամանակաւ յո-
րովայնի քուժ քնակեցաւ և՛ ի
հօրէ ոչ մեկնեցաւ • վն որոյ ։
( ) Դնեալն՝ ի քէն՝ ի խաչ ելեալ
և՛ ի յաթոռ փառաց ընդ հօր •
անարգեալ՝ ի մարդկանէ , փա-
ռաարուծք էուծք երկրպա-
ղեալ • վասն որոյ ։ ( ) քեզ ոչ
միայն որդիք մարդկան , այլ և
վերին զօրուծիք • դասք ան-
մարմնոց հոգեղինաց հրեղի-
նաց զուարթնոցն և հրեշտա-
կաց՝ գոհաբանեն և վերօրհ-
նեն և փառաւորեն զմայր և
զաղախին փրկչին մերոյ ։

Ն շաբաթուա ։

Մնթառամ ծաղիկ , անդատա-
պարտ շառաւիղ վերաբու-
սեալ յարմատոյն յեսսեայ •
զքեզ եսայիսս կանխաւ վե-

րադոչեաց եւթնարփեան շնոր
 հաց հոգւոյն ըսնարան գոլ.
 անծածին եւ կոյս զքեզ մեծա-
 ցուցանեմք : Համեղաճաշակ
 պտղոյն բանաւոր բարունակ,
 յորմէ կթեցաւ մեզ ողկոյզն
 անսպառ՝ յուրախուի տրտմե-
 ցելոցն՝ ի ճաշակմանէ ծառոյն
 դիտութիւն. սրբուհի անարատ
 ամենեքեան զքեզ մեծացու-
 ցանեմք : Վաղաքավարեալ ի
 մարմնի անարատ վարուք. այ-
 սոր յառաքելոցն ամփոփեալ
 վերին ակնարկութեն վերափո-
 խեցար յարքայուի որդւոյ քո
 եւ այ մերոյ՝ բարեխօս խոսսոռ-
 վանողացս. զքեզ մեծացուցա-
 նեմք :

Սաղ ըստն աստ արեւմտայր Եւ արեւմտ
ծինն :

Բնկալ զպաղատանս մեր Եւ
Կոյս արեւմտին մարիամ, և
յիշեալ զմեզ : Տոբ մեզ պար-
գևս 'ի քոց մեծութեանդ անձուց
և յառատութեանք քոց շնորհաց,
որով լինեա և ճոխացեալ. վս
որոյ և հրեշտակապետն գաբ-
րիէլ ողջունեալ կոչեաց զքեզ
լի շնորհօք : Եւ մենայն ազգք
և ազիւնք երանեն քեզ. և ամ
դասակարգութիւնք երկնային զօ-
րաց բարեբանեն զքեզ : Եւ դ
որս և մեք գասք երկրաւո-
րաց քովասանելով աղաղա-
կեմք առ քեզ. ուրախ լեր
բերկրեալ լի շնորհօք, որ ընդ
քեզ, բարեխօսեալ վս մեր տի-
րութի մեր :

ՄԱՆԱԳԵՐՈՒԹՅՈՒՆ ։

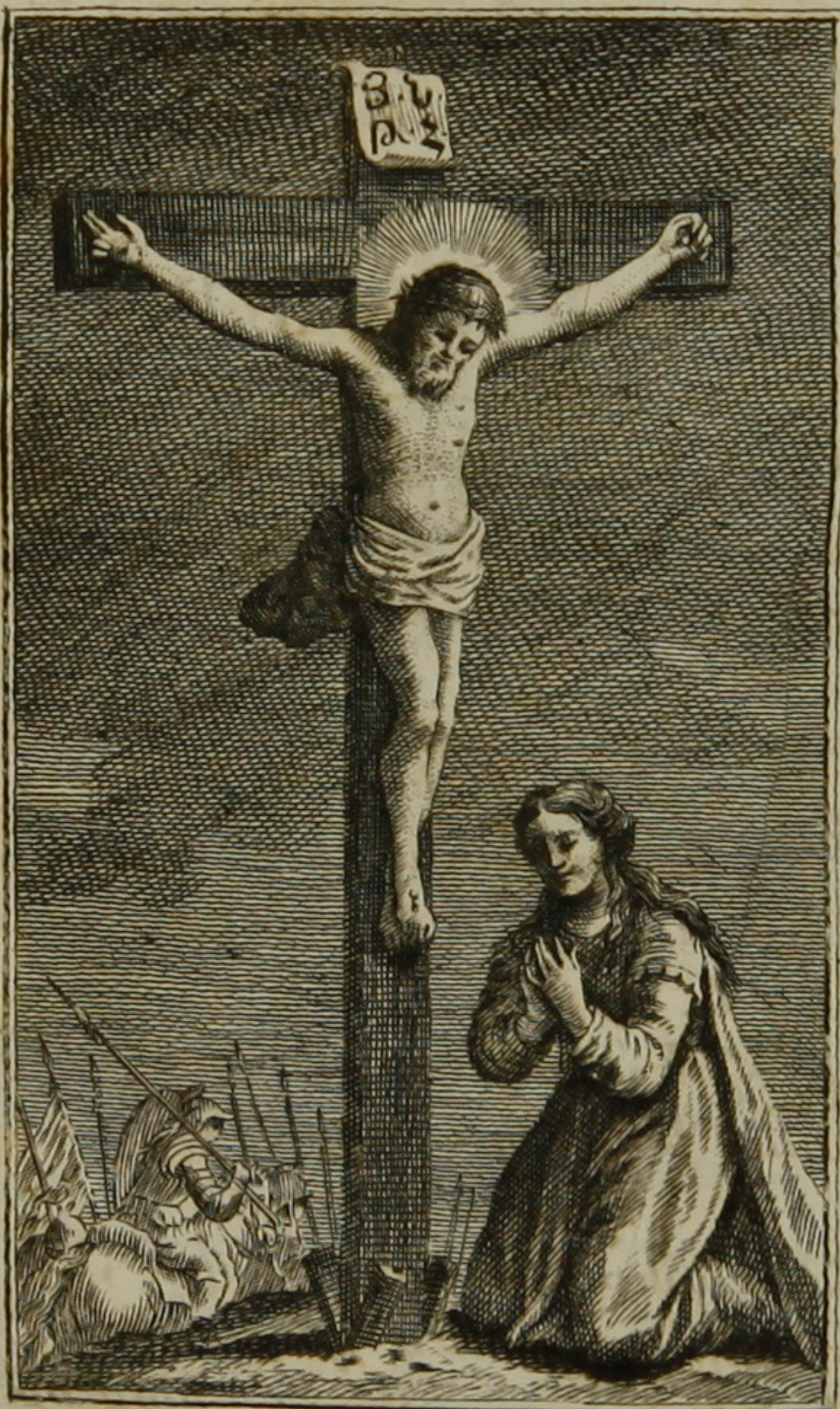
Ո՛վ ամենապարզ, կոյս մարիամ .
 թագուհի երկնի և երկ-
 րի , և բարեգութ գշտոյ մեր :
 Վուեղեր յոյսն ահապետաց ,
 ցնծութի հրեշտակաց , գեր'ի
 վերոյ քան զամ սբս և սիրե-
 լիս նայ . որով հաշտեցաք ընդ
 նոն մերում : Վուես բարեխօս
 մեղաւորաց . նաւահանգիստ
 ալեկոծելոց . ազատիչ գերե-
 լոց . բժշկութի ախտացելոց .
 սփոփիչ վշտացելոց . մխիթա-
 րութի և ապաւեն փրկութե
 ամենեցուն : Մեզ հովանեաւ
 քումդ գթութե՛ն ծածկեա՛ ըղ-
 մեզ , աղաչեմք ո՛վ արքայուհի
 մեծ մայրդ նայ , և ողորմեա՛
 մեզ . քանզի քեզ տուեալ եմք
 և քեզ յանձն եղեալ յարար-
 չէն

չեն մերմէ 'ի խնամակալուն :
 Ապա մի թողուր զի թշնամին
 մեր սատանայ զօրացեալ 'ի վր
 մեր փորձեսցէ զմեզ , և ձգես-
 ցէ 'ի կորուստն յաւիտենից •
 այլ բուն զօրութիւն քով կոր-
 ղեալ 'ի ժանեացնր առաջնոր
 դեմ ծառայից քոց յուղիղ շա-
 ւիղս'որ տանի յանվախճան ար-
 քայուն որդւոյ քո : Այ զի անդ
 ընդ տիրուհոյդ արժանացեալ
 փառաւորեսցուք զհայր և զոր-
 դի և զսբ հոգին • յաւիտեանս
 յաւիտենից • ամէն :

Խաչի քո քն երկիր պաշտանէմք .

ՊԼՇՏ( )Ն

Ե Ր Ե Կ Ո Յ Ե Ա Ն :

Լ շօ՛ւք էւրաքանչէր տնջէն հաւա
տացելոյ՝ Ե Ժ : ( ) որ արարեալ է սԷջ
որն ներսէսէ հայոց հա՛ւաւդ իհոսի :

Հաւատով խոստովանիմ .
Ե երկիրպագանեմ քեզ՝
հայր և որդի և սբ հոգի . ա
նէզ՝ և անմահ բնութի . արա
րիչ հրեշտակաց , և մարդկան ,
և ամեղելոց . ողորմեա՛ քո ա
րարածոցս :

Հաւատով խոստովանիմ , և
երկիրպագանեմ քեզ , անբա
ժանելի լոյս , միասնական սբ
եր .

Երրորդունի և մի անձունի . արաւ
 ըիջ լուսոյ՝ և հալածիջ խաւա
 ըի . հալածեա՛ն՝ ի հոգւոյ իմմէ
 զխաւար մեղաց՝ և անգիտու
 թեան , և լուսաւորեա՛ն զմիտս
 իմ՝ ի ժամուս յայսմիկ աղօ
 թել քեզ ի հաճոյս , և ընդ
 ունել՝ ի քէն զխնդրուածս իմ .

ողորմեա՛ն ինձ բազմամեղիս :
 Հայր Երկնաւոր , ան ճշմա
 ըիտ , որ առաքեցեր զորդիդ
 քո սիրելի՝ ի խնդիր մոլորեալ
 ոչխարին . մեղայ յերկինս՝ և
 առաջի քո . ընկա՛լ զիս որպէս
 զանառակ որդին՝ և զգեցօ՛ ինձ
 զպատմութեանն զառաջին՝ զոր
 մերկացայ մեղօք . և ողորմեա՛ն
 քո արարածոց , և ինձ բազմա
 մեղիս :

Արդի՛ ան անձնաւորիտ , որ խո
 նարհեցար ի հայրական ծո
 ցոյ ,

ցոյ , և առեր մարմին 'ի սբ
 կուսէն մարիամայ , վս մերոյ
 փրկուէ . խաչեցար և թաղե-
 ցար և յարեար 'ի մեռելոց , և
 համբարձար առ հայր . մեղայ
 յերկինս և առաջի քո . յիշեա
 զիս ոմ զաւագակն՝ յորժամ
 գաս արքայուք քով . և ողոր
 հոգի այ՝ ան ճշմարիտ , որ ի-
 ջեր 'ի յորդանան , և 'ի վերնա-
 առնն . և լուսաւորեցեր զիս
 մկրտութիւնս քաւագանին . մե-
 ղայ յերկինս և առաջի քոյ .
 մաքրեա՛ զիս վերստին անային
 հրով քո՝ ոմ հրեղէն լեզուօք
 զառաքեալսն . և ողորմեա՛ :
 Նեղ բնութիւն , մեղայ քեզ
 մօք իմովք՝ հոգւով և մար-
 մնով իմով . մի յիշեր զմեղս իմ
 զառաջինս , վս անուանդ քո
 սրբոյ . և ողորմեա՛ :

Տեսող անի մեղայ քեզ խոր-
հրդով բանիւ և գործով. ջըն-
ջեա՛ զձեռագիր յանցանաց ի-
մոց, և դրեա՛ զանուն իմ՝ ի
գպրուէ կենաց. և ողորմեա՛ :
Վննող գաղտնեաց, մեղայ
քեզ՝ կամաւ և ակամայ, գի-
տութե՛ք և անգիտութե՛ք. թո-
ղուի շնորհեա՛ մեղաւորիս. զի
՛ի ծննդենէ աւազանին մինչև
ցայսօր՝ մեղուցեալեմ առաջի
անձութե՛դ քո զգայարանօք ի-
մովք, և ամենայն անդամօք
մարմնոյս, և ողորմեա՛ :

Վ մենախնամ անձն՝ դի՛ր պահա-
պան աչաց իմոց զերկիւղ քո
անձն հայել յարատ. և ա-
կանջաց իմոց, ո՛չ ախորժեւով
լսել զբանս չարուէ. և բերա-
նոյ իմոյ՝ ո՛չ խօսել ստութե՛ք.
և սրտի իմոյ՝ ո՛չ խորհել զչա-
րուի.

բուհի • և ձեռաց իմոց՝ ոչ գործեւ զանիրաւութի • և ոտից իմոց ոչ գնալ՝ ի ճանապարհս ահօրէնութե • այլ ուղղեալ զշարժութեամբս սոցա լինել ըստ պատուիրանաց քոց յամենայնի • և ողորմեալ :

Հոգի Կենդանի քո, զհոգի սիրոյ քո զոր արկեր յերկիր, բոլրօքեալ յանձն իմ • զի այրեսցես զաղտ հոգւոյ իմոյ • և սրբեսցես զխիղճ մտաց իմոց • և մաքրեսցես զմեղս մարմնոյ իմոյ • և վառեսցես զլոյս գիտութե քո՝ ի սրտի իմում • և ողորմեալ :

Խմաստութի հօր յո, տոբի ինձ զիմաստութի զբարիս խորհել և խօսել և գործել առաջի քո յիմ ժամ • ի չար խորհրդոց՝ ի բանից և ի գործոց փրկեալ զիս • և ողորմեալ :

Արամեցո՞ղ բարեաց՝ նոր կամա-
րար՝ մի թողուր զիս՝ ի կամս
անձին իմոյ գնալ. այլ առաջ
նորդեա՛ ինձ լինել միշտ ըստ
կամաց քոց բարեսիրաց. և ու-
ղորմեա՛ :

Մ. Բ. Բայ երկնաւոր՝ տուր ինձ
զարգայուլթի՛ քո, զոր խոստա-
ցար սիրելեաց քոց. և զօրացո՛
ղսիրտ իմ՝ ատել զմեղս, և սի-
րել զքեզ միայն, և առնել
զկամս քո. և ողորմեա՛ :

Ինչամո՞ղ արարածոց՝ պահեա՛
նշանաւ խաչիւ քո՝ զհոգի և
զմարմին իմ, ի պատրանաց մե-
ղաց՝ և ի փորձուլթեց դիւաց՝
և ի մարդոց անիրաւաց, և յա-
մենայն վտանգից հոգւոյ և
մարմնոյ. և ողորմեա՛ :

Պահապան նմի քո՝ աջ քո հո-
գանի լիցի ի վր իմ, ի տուէ
և ի

և 'ի գիշերի, 'ի նստել 'ի տան
և 'ի գնալ 'ի ճանապարհի, 'ի
հեջել և 'ի յառնել. զի մի եր-
բեք սասանեցայց. և ողոր-
մեա :

Մ. Թ իմ, որ բանաս զձեռն քո,
և ընուս զիմ արարածս ողոր-
մութի քով. քեզ յանձն առ-
նեմ զանձն իմ. դու հոգա և
պատրաստեալ զպէտս հոգւոյ
և մարմնոյ իմոյ՝ յայսմ հետե
մինչև յաւիտեան. և ողոր-
մեա :

Ղարծուցիչ մոլորեւոյ՝ դար-
ձո՞ զիս 'ի չար սովորութեց ի-
մոց 'ի բարի սովորութիւն. և
բւեռեալ յոգի իմ զսոսկալի օր
մահուն, և զերկիւղ գեհե-
նին, և զսէր արքայուն քո. զի
զղջացայց 'ի մեղաց, և գոր-
ծեցից զարդարուն. և ողոր :

Մ. Զ.

Մղբիւր անմահունէ աղբերա-
ցո՛ր՝ ի սրտէ իմմէ արտասոււ ա-
պաշխարունէ՝ ո՞նց պոռնկին . զի
լուացից զմեզս անձին իմոյ՝ յա-
ռաջ քան զեւանեւն իմ՝ յաշ-
խարհէս . և ողորմեա՛ :

Սարգեի՛չ ողորմութե՛ , պար-
գեւեա՛ ինձ ուղղափառ հաւա-
տով , և բարի գործովք , և սք-
մարմնոյ և արեան քո հաղոր-
դութե՛ք գալ առ քեզ . և ողոր-
մեա՛ :

Նարեռա՛ր ի՞նչ , հրեշտակի
բարւոյ յանձն արասցեն՝ զիս ,
քաղցրութե՛ք աւանդել զհօգի
իմ , և անխռով անցուցանել
ընդ չարութիւն աշտոցն , որ
են՝ ի ներքոյ երկնից . և ողոր-
մեա՛ :

Սոյս ճշմարիտ քո արժանա-
ւորեա՛ զհօգի իմ ուրախութե՛ք
է
տե՛

տեսանել զլոյս փառաց քոց՝ ի
 Կոչման աւուրն . և հանդէլ
 յուսով բարեաց յօթեանս ար
 դարոց՝ մինչև յօր մեծի գա
 լտեան քո . և ողորմեա՛ :

Վաստաւոր արդար՝ յորժամ
 գաս փառօք հօր դատել զկեն
 դանիս և զմեռեալս , մի մտա
 ներ՝ ի դատաստան ընդ ծա
 ռայիս քո . այլ փրկեա՛ զիս՝ ի
 յաւիտենական հրոյն , և լսե
 լի՛ արա ինձ զերանաւետ Կո
 չումն արդարոց յերկնից ար
 քայութիդ . և ողորմեա՛ :

Վմենողորմ իմր՝ ողորմեա՛ իմ
 հաւատացելոց՝ ի քեզ , իմոց և
 օտարաց , ծանօթից՝ և անծա
 նօթից , կենդանեաց , և մե
 ռելոց . շնորհեա՛ և թշնամեաց
 իմոց՝ և ատելեաց զթողութի
 որ առիս յանցանաց . և դարձո՛

Ը h զնո

զնոսա՝ ի չարեացն, զոր ունին
վն իմ. զի ողորմուէ քում ար-
ժանի եղիցին և նոքա. և ու-
ղորմեա՛ :

(Քառասուորեալ տը՝ ընկալ զա-
ղաչանս ծառայիս քո՝ և կատա-
րեա՛ ի բարի զինդրուածս իմ.
բարեխօսութեամբ տք տած-
նին, և յովհաննու մկրտչին,
և սրբոյն ստեփաննոսի նա-
խավկային, և սբջն գրիգորի
մերոյ լուսաւորչին. և սբց ա-
ռաքելոցն՝ և մարգարէից, և
վարդապետաց՝ և մարտիրո-
սաց, և սբց հայրապետաց՝ և
ճգնաւորաց՝ և կուսանաց. և
ամ սբց քոց երկնաւորաց՝ և
երկրաւորաց : Աւ քեզ փառք
և երկրպագութի անբաժանելի
տք երրորդութեդ յաւիտեանս
յաւիտենից. ամէն :

ԱԳՐԻ :

Ա՛տցեն աղօթք իմ տր 'ի տա-
 ճար տբ քո , և առաքեա՛ 'ի
 մեզ տր զօգնութիւն 'ի լեռնէ
 սրբոյ քու մէջ : Նովանասցի աջ
 քո տր 'ի վերայ ստեղծուածոց
 քոյ . և առաքեա՛ 'ի մեզ տր
 զօգնութի 'ի լեռնէ : Օ երե-
 կոյի աղօթս մեր ընկա՛լ տր
 բարեխօսութե՛ք ծնողի քո . և
 առաքեա՛ 'ի մեզ տր զօգնութի
 'ի լեռնէ սր :

Ա՛բն գրեգորի նարեկացւոյ ասացեալ՝
 Տաղ լաւնք զօրաւորք արհաւիրաց գե-
 շերայնոյ : Բա՛ն . ծԲ :

Բ՛նկա՛լ քաղցրութե՛ք տր նձ
 Նզօր զդառնացողիս զաղա-
 չանս . մատի՛ր գթութե՛ք՝ առ
 պատկառեալս դիմօք . փարա-
 ի 2 տեա՛

տեա՛ ամենապարզե՛զամօթա
կան տխրութիս • բարձ յինէն
ողորմած՝ զանբերելի ծանրու
թիւնս • անջրպետեա՛ հնարա
ւոր՝ զմահացու կրթութիս • ա
ւարեա՛ միշտ յաղթող՝ զխաբո
ղին հաճութիս • բացադրեա՛
վերնային զմոլելոյն մառա
խուղ • կնքեա՛ կեցուցիչ՝ զկո
րուսչին ընթացմունս • ցրուեա՛
ծածկատես՝ զըմբռնուլին չար
գտմունս • խորտակեա՛ անքն
նին՝ զմարտողին դիմեցմունս •
հնազրեա՛ քո անուամբդ՝ ըզ
լուսանցոյց երդ յարկիս • պար
փակեա՛ քո ձեռամբդ զառաս
տաղ տաճարիս • գծաւզրեա՛ քո
արեամբդ՝ զմուտ սեմոց սենե
կիս • կերպացո՛ զքո նշանդ՝ ի
հետս ելից մաղթողիս • ամրա
ցո՛ քո աջովդ՝ զհանդստեանս
խշտի •

խշտի . մաքրեսցենս 'ի հաղթից՝
 զծածկարան անկողնոյս . պա-
 հեսցենս քո կամօքդ՝ զտառա-
 պեալ անձն ոգւոյս . անխար-
 դախարասցենս՝ զքո շնորհեալ
 շունչ մարմնոյս . կացուսցենս
 շրջափակ՝ զպար զօրուդ երկ-
 նայնոյ . կարգեսցենս 'ի դիմի՝
 ընդդէմ դիւացն դասու :

Տուր հանգիստ բերկրունէ մա-
 հահանգոյնս նիրհման 'ի խո-
 րունէ գիշերիս , բարեխօսու թի-
 հայցուածոց սբջ անծածնիդ՝ և
 ամ ընտրեւոց : Ամփոփեալ
 պարուրեալ զպատուհան տե-
 սու թէց՝ զգայարանացս իմաս-
 տից՝ անզարհուրե լի զետեղ-
 մամբ՝ 'ի ծփական խռովունէց ,
 կենցաղական զբաղմանց . ա-
 նրրջական երազոց , խօլակա-
 նաց ցնորից , յիշատակաւ քո

յուսոյդ՝ անփասելի պաշտպա-
նեալ : Եւ սթափեալ վերս-
տին՝ ի ննջմանէ ծանրուէ՝ ա-
մենազգաստ արթնութիւնք, հո-
գենորոգ զուարթութիւնք՝ ի քեզ
արձանացել. զայս ձայն մաղ-
թանաց՝ բուրմամբ հաւատոց՝
քեզ ամենօրհնեալ թագաւոր
փառաց անձառից, փառաբա-
նողաց երկնադումար խմբից
երգակցեալ՝ յերկինս առա-
քել : Օ ի դու փառաւորեալ
ես յամենայն արարածոց յաւի-
տեանս յաւիտենից. ամէն :

Նորին « Բն Գրեգորի Կարէհայւոյ՝
աղօլեալ զօրաւոր : Բան . Խն :

Որդի՛ն անկեղանւոյ օրհ-
նեալ յամի, հօրդ ահաւո-
րի անքննին ծնունդ. որ տկա-
րանայ առ ի քէն և ոչ ինչ : Ար-
ի

'ի ծագել անստուեր նշուլից՝
 ողորմուէ քոյ փառաց, հալին
 մեղք. հալածին դեք. ջնջին
 յանցանք. խղին կապանք.
 խորտակին շղթայք. կենդա-
 նածնին մահացեալք. բժշկին
 հարուածք. ողջանան վերք.
 բառնին ապականու թիք. տե-
 ղի տան տիրու թիք. նահան-
 ջին հեծու թիք. փախնու խա-
 ւարն. մեկնի մէգն. մերժի մա-
 ւախուղն. փարատի մռայլն.
 սպառի աղջամուղջն. վերա-
 նայ մութն. գնայ գիշերն.
 տարագրի տագնապն. չքանան
 չարիքն. հալածին յուսահա-
 տուիքն. և թագաւորէ ձեռն
 քո ամենակար, քաւիչդ անմի:
 Ար ոչ եկիր կորուսանել ըզ-
 մարդկան ոգիս, այլ կեցուցա-
 նել. թող ինձ զանթիւ չա-
 րիսն

ըիսն իմ՝ բազում ողորմութիւնք •
 զի դու միայն ես յերկնի ան-
 ճառ, և յերկրի անգննին • 'ի
 տարր գոյի, և յեզրս ծագաց
 աշխարհի: Ակիզբն անմի, և յա-
 մենայնի • ամենայն լրամբ
 օրհնէ՛լ 'ի բարձունս: Ալ քեզ
 քնդ հօր և հողւոյդ սբօյ փառք
 յաւիտեանս • ամէն:

Վորէն սբօյն գրեգորէ նարեկացւոյն,
 այլ Տաղ Լանդ գեղերայէն: Բան. զԲ:

Եւ յաւիտենական • բարե-
 րար և ամենակալ • ստեղ-
 ծիչ լուսոյ, և յօրինիչ գեղե-
 րոյ • կեանք 'ի մահու, և լոյս
 'ի խաւարի • յոյս ակնունդաց,
 և երկայնամտութի տարակուսե-
 լոց: Ար ամենարուեստ իմաս-
 տութիւնք՝ դարձուցանես յայգ
 զլստութեան մահու, աննուաղ
 ծա

Ծագունն և անմեղս արեգակն .
 քանզի ոչ զօրէ ծածկել ըզ-
 փառս նորուն քո խաւար գիշե-
 ըոյ : Սրում կրկնի ծունր երկր-
 պագունն նմեղելոց՝ երկնաւո-
 րաց և երկրաւորաց , և սան-
 դարամետականաց . որ լսես
 զհեծուծի կապելոց . և հայ-
 իս յաղօթս խոնարհաց , և ընդ-
 ունիս զխնդրուածս նոց : Եւ
 իմ և թագաւոր իմ . կեանք
 իմ և ապաւէն իմ . յոյս իմ և
 վստահութի իմ . յս քս նաժդ
 նմի . սուրբդ հանգուցեալ՝ ի
 հոգիս սբց . մի թարուծիւն
 վշտաց՝ և քաւարան մեղուցե-
 լոց , որ գիտես զնմ յառաջ
 քան զլինել նոցա . առաքեալ
 զպահպանողական զօրութի ս-
 ջոյ քո , և փրկեալ զիս յերկիւ-
 ղէ գիշերի և՛ ի դիւէ չարէ : Սպ-
 ղի

զի զյիշատակ սոսկալի և՛ սբ քո
 անուանի՝ միշտ համբուրեալ
 շրթամբք հոգւոյ՝ ըղձուէ շն
 չոյ, կեցից պահպանեալ ի այ
 նոսիկ՝ որ կարդան զքեզ՝ ի բո
 լոր սրտէ: Աւ՝ ի դրոշմէ խաչի
 քոյոյ նշանիդ, զոր նժային ա
 րեամբ քո ներկեալ նորոգե
 ցեր, և՛ ի նոյն շնորհ որդեգ
 րութէ զմեզ մկրտեցեր, և՛ ի
 հառս պատկերի քո նկարեալ
 յօրինեցեր: Այսու պարգևօք
 նժականօք՝ ամաչեսցէ՛ սատա
 նայ. քակտեսցի՛ն մեքենայքն.
 բարձցի՛ն որոգայթքն. պար
 տեսցի՛ն մարտուցեալքն. պա
 կասեսցի՛ն զէնքն սայրասուրբ.
 մերժեսցի՛ մէզն. փարատես
 ցի՛ խաւարն. մեկնեսցի՛ մա
 ռախուղն: Ապազուկ քո հովա
 նասցի, և աջ քո կնքեսցէ՛. վ՛ս
 զի

դի գթած էս և ողորմած , և
անուն քո կոչեցեալ է 'ի վերայ
ծառայից քոց : Աւ քեզ ընդ
հօր՝ հոգւովդ սրբով՝ փառք և
խիսանութի յաւիտեանս յա-
ւիտենից . ամէն :

Սաղ ըստնիս ասա մի ածածինն :

Մեկանիմք առաջի քո՝ սբ ածա-
ծին և աղաչեմք զանարտա-
զկոյսդ . բարեխօսեալ վս ան-
ձանց մերոց , և աղաչեալ զմիա-
ծին որդիդ՝ փրկել զմեզ 'ի փոր-
ձութե և յամենայն վտանգից
մերոց :

Աւ քեզ սպաւինիմք ամե-
նասրբութի , գերադոյն և հը-
րաշալի , և բաշխող բարութեց ,
աղբիւր էս ծարաւեաց , և հան-
գիստ աշխատելոց , և եղեր
վերընկալ ածային բանին :

Փու-

Փութաղիւր յօգնուի նք նաժա-
ծին , և աղաչեալ զառ'ի քէն
զմարմնացել բանն նաժ , զի յա-
հաւոր և 'ի միւսանգամ գալս-
տեանն իւրոյ պարգևեցէ մեզ
զկեանսն յաւիտենից :

Ս արքուհւոյ անարատ մօր
քոյ և կուսի' նոր ընկալ զաղա-
չանս մեր , և կեցո՛ զմեզ :

Ս ք զնաժածինն և զնամ սքս բա-
րեխօս արասցուք առ հայր յեր-
կինս , զի կամեցեալ ողորմեա-
ցի , և գթացեալ կեցուցէ զա-
րարածս իւր : Ս մենակալ նոր
նաժ մեր կեցո՛ և ողորմեալ :

Ս Ենկալ նոր զաղաչանս մեր բա-
րեխօսութե' նք նաժածնին ա-
նարատ ծնողի միածնի որդւոյ
քո , և աղաչանօք նամ սրբոյ
քոց . և որոց այսօր է յիշատակ :
Ընկ

լուր մեղ տր և ողորմեա՛, նե-
րեա՛, քաւեա՛, և թո՛ղ զմեղս
մեր: Արժանաւորեա՛ գոհուի՞
փառաւորել զքեզ ընդ որդւոյ
և ընդ սբ հոգւոյդ. այժմ և
միշտ և յաւի:

( ) Երհնեալ տր մեր յս քս. ա-
մէն:

Հայր մեր, որ յերկինս:

( ) Հանգստեան զաղօթս և
զաղաչանս ընկալ մարդասէր
նձ՝ ի հաճոյս բարերար կամաց
քոց. և մեր մեղաց և բազում
յանցանացն թողու՛թ ի շնոր-
հեա՛: Եւ քեզ փառք յաւի
տեանս. ամէն:

Փառք քեզ տր նձ, որ պար-
գեւեցեր զօրս բարեաւ և խա-
ղաղութեամբ անցուցանել:
Արդասէր նձ զառաջակայ
գիշերս՝ որ ի վր մեր գալոց է,
ի

'ի մեղաց փրկեա՛ , 'ի չարեաց
ազատեա՛ , 'ի գործս բարիս ա-
ռաջնորդեա՛ : Առաւօտուօրհ-
նութեցն և փառաբանութեցն
արժանի՛ արա զամենայն հա-
ւատացեալս անուանդ քում
սրբոյ , և պահեա՛ 'ի խաղա-
ղութե :

ՏՐ ԽԾ մեր տո՛ւր զքո խաղա-
ղութիդ ԽԾ աշխարհի . բարձ-
ղցասումն և զպատուհասն 'ի
յարարածոց : Աղորմեա՛ հարց
և եղբարց մերոց՝ կենդանեաց
և հանգուցելոց : Աղորմեա՛ զե-
կեղեցի շինողաց , երախտաւո-
րաց , պտղատուից , սպասաւո-
րաց , և այնոցիկ՝ որք ընդ հո-
վանեալ նք տաճարիս են հան-
գուցեալ :

ՏՐ ԽԾ օգնեա՛ թագաւորաց
քրիստոնէից և իշխանացն բա-
րե

րեպաշտից, զօրաց և զաւակաց
 նոցին՝ պահելով՝ ի խաղաղութե :
 Տը ամ մեր պահեա՛ զառաջ
 նորդս և զեղբայրութիս մեր՝
 ամբողջ և անխռով՝ ի կամս ու
 զորմութե քոյ :

Նշանաւ 'տք և պատուական
 խաչիւ քո՝ հաւածեա՛ զերևե-
 լի և զաներևոյթ թշնամին՝ ի
 սահմանաց մերոց և ի բնա-
 կութիս մերմէ : Սրկեա՛ զմեզ
 ի հրոյն յաւիտենից : Աւ քեզ
 փառք յաւիտեանս . ամէն :

Աւ՝ ի հրանէլն յանհողիտ՝ խաչանէն
 Դելով աստ :

Լաղաղութք յայս և ի սոյն
 ննջեսցուք և զարթիցուք .
 զի դու տը միայն առանձինն
 յուսով քով բնակեցուցեր ըզ-
 մեզ :

*****

Եւ յառաջ երեւոյին հանգստեան
Բարեխօսութիւնս Բ Բ Բ :

Եւ ծածիւն ամենօրհնեալ . ըզ-
պաղատանս մեր ընկալ , 'ի
հանգստեան ժամուս հասեւ ,
առ քեզ գոչեմք անձամբ թա-
խծեալ :

Բանին կենաց բարձող եղեր ,
զիւծ մարմնով պարագրեցեր ,
առ բանն իւծ բարեխօս լեր , 'ի
փորձանաց ըզմեզ փրկել :

Դողեալ ես դու փայտ փրկ-
կութի , ամենօրհնեալ յաղ-
թող նշան , 'ի գիշերիս ըստ-
ուերական , ծագեալ մեզ ըյս
արփիական :

Դողան 'ի քէն գունդք խաւա-
րին , ամենահրաշ զէն արար-
չին .

չին, զմեզ պահեա՛ շնորհիւ քոյ
ին, 'ի գիշերիս աղջամբող ջին :
Երկոտասան տը առաքեալք ,
եօթանասուն աշակերտեալք ,
անձառ լուսոյ յոյս անուա-
նեալք , որթոյ կենաց պտղա-
բերեալք :

( ) ձեզ աղաչեմք արտասուա-
գին , և պաղատիմք կողկողա-
գին , վանի՛չք լերուք դիւաց
դնդին , ոչ մերձենալ առ մեզ
չարին :

Եւ ին ընտրեալք բանին կե-
նաց , գումար դասուց տեսա-
նողաց , որ զապագայն ժամա-
նակաց , գուշակեցիք հոգով
շնորհաց :

Ինչ մեզ լերուք աղօթակից ,
որք այ էք խօսակից , փրկե-
լզմեզ 'ի վտանգից . 'ի յարթ-
նութե և յերազից :

Խաղաւորին երկնաւորի, եր-
կրրապագող՝ ի յարդանդի, մեծ
կարապետ սբ ամլորդի, միջ-
նորդ շնորհաց և օրինի :

Սամանեա՛ մեզ՝ ի յօգնութի,
զի մի մտցուք՝ ի փորձութի, թե-
պէտ մարմնով լինել՝ ի քուն,
այլ միշտ հոգւով լինել ար-
թուն :

Քէն հայցեմք աղերսագին,
նախավկայ ին արարչին, սբ
ստեփանոս բացող զերկին, տե-
սող զյս յաջմէ ծնողին :

Եր բարեխօս արեամբ քոյին,
տալ մեզ հանգիստ՝ ի յանկո-
ղին, արթուն լինել առա-
ւօտին, փառաւորել զլոյսդ
անքնին :

Խընդրեմք՝ ի քէն հայր պատ-
ուական, լուսաւորիչ ազգի
մարդկան, ինք սբ գրիգոր պէտ
պար-

պարթևեան, լեր մեզ պարիսպ
և օգնական :

( ) ընողաբար 'ի մեզ գրթան ,
զցրուեալ որդիս քո ժողովեան ,
'ի բանասարկուէն զմեզ փրկեան ,
և 'ի բարին առաջնորդեան :

Կենդանարար թագաւորին ,
դուք ճշմարիտ զինուորք նը-
մին , մարտիրոսք վկայք փրկ-
չին , որք յաղթեցէք զթշա-
մին :

Հօրն լուսոյ միշտ մաղթեցէք ,
զմծորդին աղաչեցէք , շնոր-
հօք հոգւոյն մեզ օգնեցէք , 'ի
բանասարկուէն զմեզ թափե-
ցէք :

Չիւնափայլ երամք ընտրելք ,
ճրգնաւորաց գունդք երան-
եալք , թռչնոց երկնից էք նը-
մանեալ , յայրս և 'ի ծերպըս
բընակեալ :

Ուղեալ հոգոյս մեր՛ի մար-
մին, լերո՛ւք պարիսպ ընդդէմ
չարին, զի յաղթեսցուք հա-
կառակին, խորտակելով ըզ-
դէն նորին:

Ճրագունք վառեալ իւզով՛ի
լի, նք կուսանաց դասք երաւի,
արժան եղէք առագաստին,
և անթառամ նք պրսակին:

Սեղ քարեխօս լերո՛ւք սիրով,
առ ինր յս աղերսելով. ՛ի փոր-
ձուէց զմեզ փրկելով, յանշէջ
հրոյն ազատելով:

Յանեղ լուսոյն անձային, լոյս
ստեղծեալ քանիւ նորին, զար-
դարեցայք հոգւով շնորհին,
դասք իննեկի զօրք երկնային:
Սխախնամե զմեզ փուծա-
ցիք, և յօգնուի առ մեզ հա-
սիք. որք յայ հրաման առիք,
ով ճշմարիտ մեր սիրելիք:

Շնորհ

Հնորհատու ազգի մարդկան,
 ան և նոր անքննական, ըզմեզ
 պահեա՛միշտ անսասան, յայսմ
 հետէ մինչ 'ի վախճան :

Ողորմութի մեզ պարգևեա՛ ,
 զհիւանդ հոգիս մեր բժշկեա ,
 տեսլեան քոյին արժան արա ,
 զանձառ բարին պարգևեա՛ :
 Չար իշխանքն խաւարին , որ
 ընդ ծառայս քո մարտնչին , քո
 նշանաւ սրբոյ խաչին , անե-
 րևոյթ կործանեսցին :

Պարգևիչ բարեաց մարդկան ,
 ամենառատ յամեն , մեզ պատ-
 րաստեա՛միշտ անխափան , ըզ-
 պէտս հոգւոյ և մարմնական :
 Յուր շնորհեա՛ ինձ արտաս-
 ուաց , զի լուացից զգործս չա-
 րեաց , արժան եղէց քոց հար-
 սանեաց , ընդ իմաստուն նր
 կուսանաց :

Իսա՛հ բարի տը իմ յս, և հաց
կենաց սովեալ հոգւոյս, ա-
ռաջնորդեա՛մ մոլորեւոյս, և կե-
րակրեա՛մ զմիտս 'ի ժամոյս :

Արբեա՛մ զմարմինս յաղտէ մե-
ղաց, և զանազան չար փորձա-
նաց, տուր ինձ գնալ ը քո կա-
մաց, զի արժանի եղէց փառաց :
Վ իրաւորեաց զիս թշնամին,
այն որ չկամի զկեանս մարդ-
կային, զիս բժշկեա՛մ տը երկ-
նային, լուսաւորեա՛մ լուսով
քոյին :

Տրտմե՛լ հոգւոյս լե՛ր սփոփիչ,
ցաւոց մարմնոյս լե՛ր դարմա-
նիչ, մոլոր մտացս լե՛ր ուղղիչ,
ամենառատ բարեաց տուիչ :

Բամից սրբոց աղաչանօք, հրե-
ղէն զօրաց իննեակ դասուց,
առաքելոց քոց ընտրեւոց, մար-
դարէից տեսանողաց :

Յան

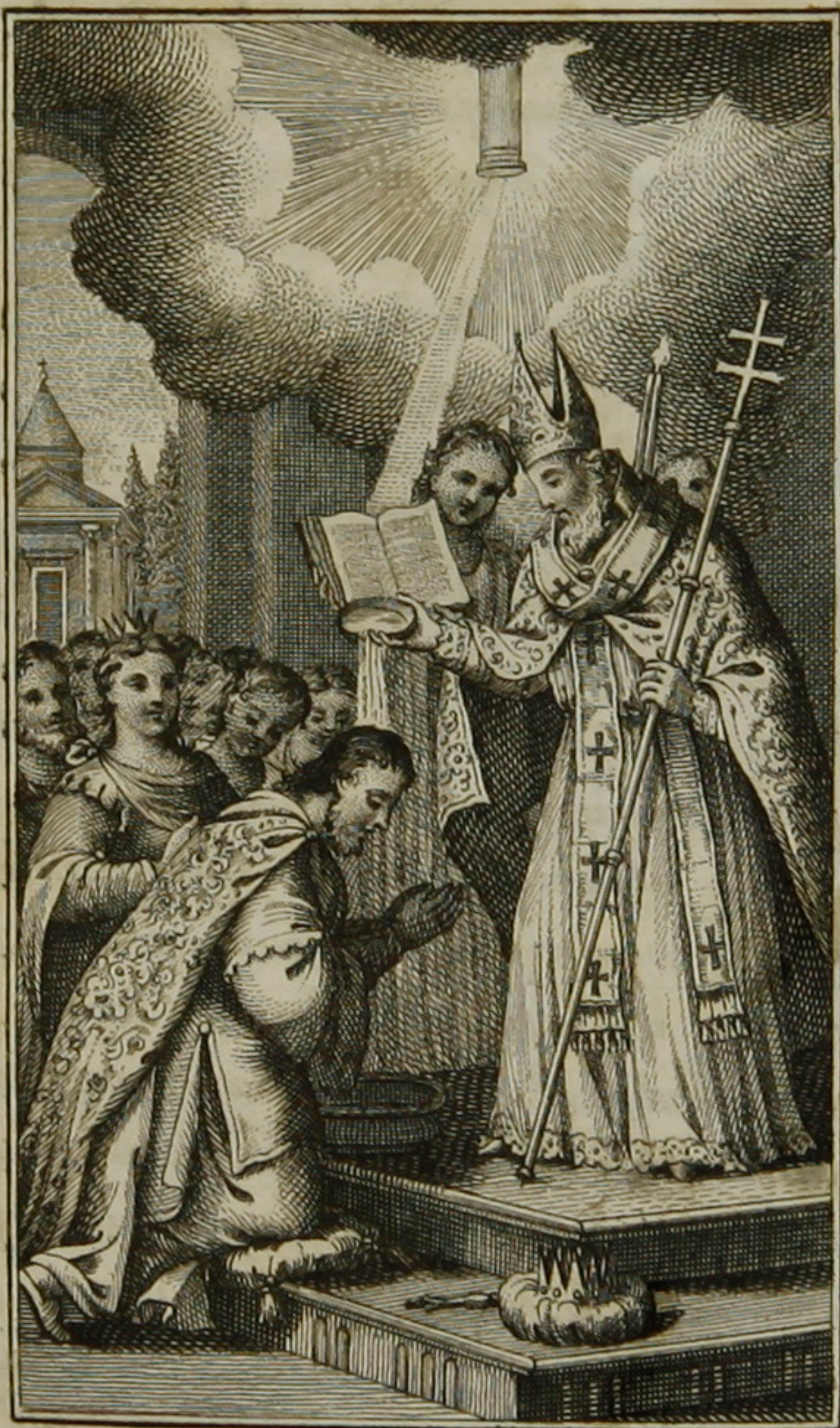
Յանկալի տը հայրապետաց, և
երջանիկ վարդապետաց, գե-
րագոյն ճգնաւորաց, վարուց
սքց մարտիրոսաց :

Իսկապսակ տը կուսանաց,
որք փեսային սպասեն փառաց,
և ամ մաքուր անձանց, հե-
տևողաց քոյին կամաց :

Փրկեա՛ զհոգիս՝ ի գեհենոյն,
անքուն որդանցըն չարագոյն,
լսել զձայնն քաղցրագոյն, զոր
խոստացար օդեաց դասուն :

Բեզ փառըս միշտ վերառա-
քեմք, զորդիդ ընդ հօր փա-
ռաւորեմք, հոգւոյն սքյ երկը-
սպագեմք, զերրորդունին դա-
ւանեմք : Տը ողորմեա՛ . ամաճ-
նին բարեխօսուԹք յիշեա՛ տը
և ողորմեա՛ :

ՏՐ ՍԲ ԴՐԻԴՈՐ ԼՈՒԱՆՈՐԻՆ.

ՊԵՍՊԵՍ

ՆԵՅՅՈՒՆԻՆՔ

Բայ երեսանչէր պարշաճէ :

ԱՂՕԹՔ ԱՊԱՇԽԱ
ԲՈՒԹԵԱՆ :

Երկայնամիտ ես նոր առ ա
մենեսեան , և գթա՛ նոր
'ի վերայ մեր՝ ոնց և յաւազակին
փրկիչ . և կեցո՛ :

Տը որ գթացար յաւազակն
խաչակից լինել քեզ , և մաք-
րեցեր զաղտեղունի յանցանաց
նր . գթա՛ և յիս 'ի մեղաւորս ,
որ ծարաւիս եմ առ քեզ . և
փափաքեմ 'ի գաւիթս քո՝ որ
պէս

պէս զմի՛ ի յեղջերուաց՝ ի յաղ-
բերս քո :

Ս՛եղայ քեզ տօր • մեղայ քեզ
տօր՝ մեղայ , և քան զաւաղ ծո-
վու բազում են յանցանք իմ •
պատրանք աշխարհիս իսբե-
ցին զիս , և եղէ անպտուղ ի
կենաց յուսոյդ • այլ դու անո-
խակալ և անյիշաչար փրկիչ
խնայեա՛ ի մեղուցեալ ծա-
ռայս , և կեցո՛ :

Լօթն սաղմոսք ապաշխարու-
թե :

Սաղմոս • 7 :

Տ՛ի սրտմտութ՛ քով յան-
դիմաներ զիս , և մի
բարկութ՛ քով խրատեր զիս :
Ողորմեա՛ ինձ տօր , զի հիւանդ
եմ

Եմ ես • բժշկեա՛ զանձն իմ, զի
խռովեցան ոսկերք իմ:

Ղնձն իմ յոյժ խռովեցաւ, և
դու ինքն յերբ:

Ղարձ ինք, և փրկեա՛ զանձն
իմ. կեցո՛ զիս ինք ըստ ողոր-
մութե՛ք քում:

Օ ի ոչ ոք է որ ՚ի մահու յիշե
զքեզ, կամ ՚ի դժոխս խոստո
վան առնի աւ քեզ:

Սաստակեցի ես ՚ի հեծութե՛
իմում, լուացի զամ գիշեր ըզ-
մահիճս իմ, և արտասուօք ի-
մովք զանկողինս իմ թացի:

Սռովեցաւ ՚ի սրտմտուէ՛ ակն
իմ. մաշեցայ ես ՚ի վերայ ամե-
նայն թշնամեաց իմոց:

Ղբայ կացէք յինէն ամենե-
քեան, ոյք գործէք զանօրե-
նութի:

Սուաւ ինք ձայնի լալոյ իմոյ,
լը-

լուաւ նոր աղօթից իմոց, և նոր
զխնդրութեամբ իմ ընկալաւ :
Մաշեացեն, և խռովեացին
յոյժ նամ թշնամիք իմ. դարձ-
ցին յետս և ամաշեացեն յոյժ
վաղվաղակի՝ և խռովեացին :
Փառք հօր, և որդւոյ, և հոգ-
ւոյն սբջ. այժմ և միշտ՝ և յա-
ւիտեանս յաւիտենից. ամէն :

Սաղմ. լմ :

Նրանի՛ ում թողութի՛ եղև
մեղաց, և ծածկեցան նամ
յանցանք նորա :

Նրանի՛ առն, որում ոչ համա-
րեացի նոր զմեղս նորա. և ոչ
գոյ նենգութի՛ ի բերան նր :

Ուցի ես և մաշեցան նամ ոս-
կերք իմ, առ աղաղակել ինձ
առ նոր զօրհանապազ՝ ի սուէ,
և՛ ի գիշերի :

(Սաղմ.)

( ) Լանրեաց ձեռն քո 'ի վերայ
իմ, դարձայ 'ի Թշուառութի զի
հարան յիս փուշք :

( ) մեղս իմ ցուցից քեզ, և զա
նորէնութիս իմ ոչ ծածկեցից
'ի քէն :

Լսացի թէ պատմեցից ինձէն
զմեղս իմ. և դու թողցես զա
մենայն ամբարշտութիւնս մե
ղաց իմոց :

Ան աշտորիկ յաղօթս կացցեն
առ քեզ ամ սբք 'ի ժամ ընդ
ունելի :

Լայց միայն 'ի ջուրցն հեղե
ղաց բազմաց. որ առ նս ինչ
ոչ մերձեսցի :

Դու ես ապաւէն իմ 'ի նեղութե
նէ յայսմանէ, որ շուրջ ե
ղեն զինե :

Յնծութի իմ փրկեալ զիս յայն
ցանէ, որ պաշարեցին զիս :
Լմաս :

Իմաստուն արարից զքեզ և
խելամուտ 'ի ճանապարհ յոր
և գնացես , և հաստատեցից
'ի վերայ քո զաչս իմ :

Ա'ի լինիք որպէս զձիս և ըզ-
ջորիս , զի ոչ գոյ 'ի նոսա ի-
մաստու թիւն . 'ի սանձս և 'ի
դանդանաւանդս ճմլեսցես ըզ-
կըզակս նոցա , որ առ քեզ
ինչ ոչ մերձեանն :

Բազում տանջանք են մեղա-
ւորաց . բայց ոյք յուսան 'ի տր'
ողորմուի տն շուրջ եղիցի ըզ-
նոթօք :

Աւրախ եղերուք և ցնծացէք
արդարք , 'ի տր պարծեցարուք
ամենեքեան , ոյք ուղիղ էք
սրտիւք :

Փառք հօր , և այլն :

Սաղմ. ԼԷ :

Տը մի արտմտուլթք քով յան
դիմաներ զիս և մի բար-
կուլթք քով խրատեր զիս :
Օ ի նետք քո հարան յիս , և
յիս հաստատեցաւ ձեռն քո :
Ա՛ջ գոյ բժշկուլթի մարմնոյ ի-
մոյ՝ յերեսաց բարկուլթ քոյ :
Ա՛ջ է խաղաղուլթի ոսկերաց ի-
մոց , յերեսաց մեղաց իմոց :
Լ'նօրէնուլթիւնք իմ բարձրա-
ցան քան զգլուխ իմ , որպէս
բեռն ծանր ծանրացան 'ի վե-
րայ իմ :

Վեխեցան , և փտեցան վերք
իմ՝ յերեսաց սնրզգամուլթե
իմոյ :

Հառապեցայ և խոնարհ եղե-
յոյժ , զօրհանապազ տրտում
գնայի , զի անձն իմ լի եղև
չար

չարչարանօք , և ոչ գոյ բժըշ-
կու[թի] մարմնոյ իմոյ :

Չարչարեցայ , և խոնարհ եղե-
մինչև յոյժ , մունչէի առ հե-
ծուէ սրտի իմոյ :

Տը առաջի քո է ամ ցանկու-
թի իմ , և հեծուի իմ'ի քէն
ոչ ծածկեցաւ :

Սիրտ իմ խռովեցաւ յիս , և ե-
թող զիս զօրու[թի] իմ . լոյս ա-
չաց իմոյ' և այս ոչ եղև ընդ իս :
Տարեկամք իմ և մերձաւորք
իմ առաջի իմ մերձեցան և կա-
ցին . և մերձաւորք իմ հեռի
եղեն յինէն :

Տունադատէին զիս , և խնդ-
րէին զանձն իմ , ոյք խորհէին
չար'ի վր իմ . խօսեցան զանօ-
րէնու[թի] , և զնենդու[թի] զօր-
հանապազ խորհեցան :

Մ.Մ. Ես ոպ խուլ զի ոչ լսե ,
[թ] որ

որպէս համը՝ որ ոչ բանայ ըզ-
բերան իւր :

Եւ որպէս մարդ՝ որ ոչ
լսէ, և ոչ գոն խօսի՝ ի բերան
հորա :

Եւ ի քեզ տր յուսացայ . և
դու լուիցես ինձ տր տօ իմ :
Եւ սացի թէ մի ուրախ եղիցին
յիս թշնամիք իմ . ի սասանել
տաից իմոց՝ ի վերայ իմ մեծա-
մեծս խօսեցան :

Եւ ի տանջանս պատրաստ եմ,
և ցաւք իմ առաջի իմ են յա-
մենայն ժամ :

( ) անօրէնութիս իմ պատմեցից,
և հոգացայց վա մեղաց իմոց :
Իսկ արդ՝ թշնամիք իմ կեն-
դանի են, և զօրացեալ եղեն
քան զիս . բազում էին ոյք ա-
տէին զիս՝ ի տարապարտուց :

Այք հատուցին ինձ չար փո-
թ k խաւ

խանակ ընդ բարւոյ • չար խօսէին զինէն , զի ես երթայի զհետ արդարութիւն :

Աի թողուր զիս Թոր Թոր իմ , և մի 'ի բացեայ առնիր յինէն • հայեայ յօգնել ինձ Թոր փրկու թիւ իմոյ :

Փառք հօր , և սյուն :

Սաղմ . Ժ :

Ողորմեա ինձ Թոր ըստ մեծի ողորմութիւն քում , ըստ բարւում զթութիւն քում քաւեա զանօրէնութիւն իմ :

Նաւել լուա զիս յանօրէնութիւն իմմէ , և 'ի մեղաց իմոց սուրբ արա զիս :

Օ անօրէնութիւն իմ ես ինձէն գիտեմ , և մեղք իմ առաջի իմ են յիմ ժամ :

Քեզ միայն մեղայ Թոր , և չար

առաջի քո արարի :

Արպէս արդար եղիցես 'ի բանս
քո , և յաղթող 'ի դատեւքեզ :

Ենօրէնութիւն յղացաւ . և 'ի
մեղս ծնաւ զիս մայր իմ :

Դու իմ զճշմարտութիւն սիրե-
ցեր , զանյայտս և զծածկեալս
իմաստութիւն քով յայտնեցեր
իմ :

Յօղեալ յիս մշտեալ , և սուրբ
եղէց . լուալ , և քան զձիւնս սպի-
տակ եղէց :

Եւ յետ արալ իմ ջնճութիւն և
ուրախութիւն , և ջնճասցեն ոս-
կերք իմ տառապեալք :

Դարձո՞ղերեսս քո 'ի մեղաց
իմոց , զիմ անօրէնութիւնս իմ
քաւեալ յինէն :

Սիրտ 'օր հաստեալ յիս իմ , և
հոգի ուղիղ նորոգեալ 'ի փորե-
իմում :

Մի ընկենուր զիս նոր յերե-
ւաց քոց , և զհոգի քո նբ մի
հաներ յինէն :

Տո՛ւր ինձ ցնծութի փրկութե
քո , հոգւով պետութե՛ք քով
հաստատեա՛ զիս :

Ուսուցից անօրինաց զճանա-
պարհս քո , և ամպարիշտք առ
քեզ դարձցին :

Փրկեա՛ զիս յարեմէ նձ՝ նձ
փրկուէ իմոյ , ցնծասցէ լեզու
իմ յարդարութե քում :

Տո՛ւ եթէ զշրթունս իմ բա-
նաս , բերան իմ երգեսցէ
զօրհնութիս քո :

Ի՛նչ կամեցեալ էիր պատա-
րագս մատուցանէաք , բայց
դու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ հա-
ճեցար :

Պատարագ նոյ հոգի խոնարհ ,
զսիրտ նբ և զհոգի խոնարհ
նձ

Խնժ ոչ արհամարհէ :

Բարի արա ինր կամօք քովք
սիրովնի, և շինեսցին պարիսպք
երուսաղէմի :

Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պա-
տարագս արդարուն • ուխտից
պատարագս հանցեն'ի սեղան
քո զուարակս :

Փառք հօր, և այլն :

Սաղմ. ՃԹ :

Տ՛ր լուր աղօթից իմոց՝ աղա-
ղակ իմ առ քեզ եկեսցէ •
մի դարձուցաներ զերեսս քո
յինէն :

Յաւուր նեղուն իմոյ խոնար-
հեցո՛ առ իս զունկն քո, յո-
րումաւուր կարդամ առ քեզ
վաղվաղակի լուր ինձ :

Սպառեցան որպէս ծուխ ա-
ւուրք իմ, և ոսկերք իմ որ-

պէս խռիւ չորացան :

Հարաւ որպէս խոտ , և ցա-
մաքեաց սիրտ իմ . մոռացայ
ուտել զհաց իմ 'ի ձայնէ հե-
ծութե իմոյ :

Այեցաւ ոսկր իմ 'ի մարմին իմ,
նմանեցի ես հաւալսան յանա-
պատի :

Եղէ ես որպէս բույս յաւերակի,
աքնեցայ , և եղէ ես որպէս
ճնճղուկ միայն 'ի տանիս :

Վախասուեցին զիս թշնամիք իմ
զօրհանապազ , և գովիչք իմ
ինն՝ երդնուին :

( ) մոխիր ո՞պ հաց կերայ , և
զըմպելի իմ արտասուօք խառ-
նեցի :

Յերեսաց բարկունէ սրտմտու-
թե՛ք քո , զի դու բարձրացու-
ցեր , և խոնարհեցուցեր զիս :
Վուրբ իմ ո՞պ հովանի ան-
ցին ,

ցին , և ես որպէս խոտ ցամա-
քեցայ :

Վուր ինչ յաւիտեան կաս , և յի-
շատակ քո ազգէ մինչև յազգ :

Վուր յարուցեալ դժասցիս 'ի-
վր սիովնի՝ ժամանակ դժա-
լոյնր հասեալ է ժամ :

Հաճեցան ծառայք քո ը քա-
րինս նորա , և 'ի հողս նր գը-
թասցին :

Երկիցեն հեթանոսք յանուա-
նէ քու մէ , և ամենայն թա-
գաւորք երկրի 'ի փառաց քոց :

Ե ինէ ինչ զսիօն , և երևես-
ցի փառօք իւրովք 'ի նմա :

Հայեցաւ նա յաղօթս խոնար-
հաց , և ոչ արհամարհեաց
զինդրուածս նոցա :

Վրեացի այս յազգ յայլ , ժո-
ղովուրդ զոր ստացեալ է՝ օրհ-
նեսցէ զնոր :

Հայեցաւ նա 'ի բարձանց 'ի
սրբու թէ իւրմէ . նոր յերկնից
յերկիր հայեցաւ :

Եւ սեւ զհեծու թիւն կապելոց ,
և արձակել զօրդիս մահա-
պարտաց :

Սատմել 'ի սիոն զանուն նոն ,
և զօրհանութիւնս նորա յերու-
սաղէմ :

Եւ ողորկել ժողովրդոց 'ի միա-
սին , և թագաւորաց ծառայել
նոն :

Սատասխանի ետ նմա 'ի ճա-
նապարհի զօրութեան իւրոյ .
զնուազու թիւաւորց իմոց ա-
սա՛ ինձ , և մի հաներ զիս 'ի
կէս աւուրց իմոց , զի ազգ-
յազգ են ամբ քո :

Եւ կզբանէ նոր զհիմունս երկ-
րի հաստատեցեր , և դործք
ձեռաց քոց երկինք են :

Ս

Նորա անցանեն , և դու կաս
 և մնաս յաւիտեան :

Նմենեքեան ոպ զձորձս մա-
 շեացին , որպէս վերարկուս փո-
 խեացես զնոսա , և փոխեացին :
 Նայց դու նոյն իսկ ես , և ամք
 քո ոչ անցանեն . որդիք ծա-
 ոայից քոց բնակեացեն ի նմա ,
 և զաւակի նոյ յաւիտեան յա-
 ջողեսցի :

Փառք հօր , և այլն :

Սաղմ . ԺԷԲ :

Ի խորոց կարդացի առ քեզ
 տօր , տօր լուր ձայնի իմում :

Նղիցին ահանջք քո լսել ըզ-
 ձայն աղօթից իմոց :

Սէ զանօրէնութիս քննես տօր
 տօր , ո՛ր կարէ կալ առաջի քո ,
 զի ի քէն է քաւութի :

Սո անուան քոյ համբերի տօր .
 համբեր անձն իմ բանի քում ,

յուսացաւ անձն իմ'ի տօր :
'Ի պահէ առաւօտու մինչև ցե-
րեկոյ , 'ի պահէ առաւօտու

յուսացաւ իսրայէլ 'ի տօր :
'Ի տօնէ է ողորմութի և բա-
զում 'ի նմանէ է փրկութի .
և նա փրկէ զիէլ յիմ նեղու-
թեանց նորա :

Փառք հօր , և այլն :

Սաղմ. Ճիւք :

Տը լուր աղօթից իմոց , ուն-
կընդիր խնդրուածաց իմոց
ճշմարտութի քով :

Լուր ինձ արդարութի քով ,
և մի մտաներ 'ի դատաստան
ընդ ծառայի քում . զի ոչ ար-
դարանայ առաջի քո ամենայն
կենդանի :

Հալածեաց թշնամին զանձն
իմ , խոնարհ արար յերկիր ըզ-
կեանս իմ . նստոյց զիս 'ի խա-
ւա-

Լարի՝ ոմ մեռեալ յաւիտենից :

Չանձրացաւ յիս հոգի իմ, և

սիրտ իմ խռովեցաւ յիս :

Յիշեցի զաւուրսն զառաջինս,

խորհեցայ յիմ՝ ի գործս քո .

յարարածս ձեռաց քոց խոր-

հեցայ, և համբարձի առ քեզ

զձեռս իմ :

Դնան իմ ոմ զերկիր ծարաւի

է առ քեզ . վաղվաղակի լուր

իսն իմ, զի նուազեաց յինէն

հոգի իմ :

Մի գարձուցաներ զերեսս քո

յինէն . նմանիցեմ այնոցիկ,

որ իջանեն ի գուր :

Եւ ի՛ արա իսն առաւօտուց

զողորմութիւնս քո, զի ես ի

քեզ իմ յուսացայ :

Յոյց իսն ճանապարհ յոր գնաց

ցից . զի առ քեզ իմ համբարձի

զանձն իմ :

Փր.

Փրկեա՛ զիս՝ ի թշնամեաց իմոց
 Թոր • զի զքեզ ապաւեն ինձ ա-
 րարի :

Ուսո՛ ինձ առնել զկամս քո ,
 զի դու ես Խժ իմ :

Հոգի քո բարի առաջնորդեա-
 ցէ ինձ յերկիր ուղիղ :

Սաան անուան քո Թոր կեցուս-
 ցես զիս արդարութեամբ քով ,
 հանցես՝ ի նեղուէ՛ զանձն իմ :

Ողորմութե քով սատակեսցես
 զթշնամիս իմ • կորուսցես զամ
 նեղիչս անձին իմոյ , զի ես ծա-
 ռայ քո եմ :

Փառք հօր , և այլն :

Մատենանք :

Պահապան՝ խնդրեմք՝ ի քէն
 քո , մի անտես առնել ար-
 ջնորհեա՛ խնդրողացս ի քէն՝
 զա-

զամենայադԹ զօրուի նք խա-
չի քո՝ յօգնուի անձանց մերոց ։
Եւ մի տար սասանուԹԷ զոտա
մեր փրկիչ . այլ ամրացո՛հ հաս-
տատուն հաւատով յանձինս
մեր զյոյս զսէր և զհաւատա՛
մինչև յաւիտեանս ։ Վղբերա-
ցուսցեն՝ ի մեզ զշնորհս քո զո-
ղորմութի , նոր նձ՝ խոստովա-
նեսցուք հաւատով նք զերրոր-
դութիւնդ , զհայր և զորդի
և զնք զհօգիդ . յաւիտեանս .
ամէն ։

Աղօթք զՀռոմէն՝ Գոնատէի Քաղա-
պետին ։

ՏԻ ամենակալ նձ աբրահա-
մու՝ իսահակայ՝ յակո-
բայ՝ և զաւակի նոցա արդա-
րոց , ամենակալ նք Թո՛ղ ըզ-
մեղս իմ ։

Ար արարեր զերկինս և զեր-
կիր՝ և զամ զարդ նոցա . ամե-
նակալ իմ թող զմեղս իմ :

Ար կապեցեր զծով բանիւ հրա-
մանի քոյ . փակեցեր զխորս .
կնքեցեր ահաւոր և փառաւո-
րեալ անուամբ քով սրբով . ա-
մենակալ :

Ար ամ ինչ սարսէ՝ և դողայ
յերեսաց ահի զօրութե քոյ .
ամենակալ :

Ի նբաւ է մեծ վայելչութիւն
փառաց սրբութե քոյ , և սաս-
տիկ է բարկութի սպառնալեաց
քոյ ի վր մեղաւորաց . անչափ
և անքննին են ողորմութիւնք ա-
ւետեաց քոյ . ամենա :

Դու իմ բարձրեալ՝ դթած ,
երկայնամիտ , բազումաղորմ .
և զղջանաս ի վերայ չարեաց
մարդկան . ամենակալ :

Դու

Գառնա՝ ոչ եղիւր ապաշխա-
րութի վս արդարոցն աբրահա-
մու՝ իսահակայ՝ և յակոբայ,
որք ոչ մեղան քեզ. ամենա :

ՄԵՆ Եղիւր ապաշխարութիւն
վս իմ մեղաւորիս. զի մեղայ
աւելի քան զաւազ ծովու. և
բազմացան անօրէնութիք իմ.
ամենակալ :

ՍԵՐ արժանի հայել՝ և տե-
սանել զբարձրութիս երկնից
'ի բազմութի անօրէնութե ի-
մոյ. ամենա :

Նորացեալ եմ ես՝ ի բռնութի
կապանաց երկաթեաց. և ոչ
գոյ ինձ հանգիստ. ամենա :
Նարկացուցի զսրտմտութի,
և չար առաջի քոյ արարի.
Կանգնեցի պատկեր՝ և բազ-
մացուցի զցասումն անձին ի-
մոյ. ամենակալ :

Եւ արդ՝ ինք խոնարհեցուցա
նեմ զծունկս սրտի իմոյ, և
հայցեմ՝ ի քաղցրութի քում
մէ. ամենակալ:

Սեղայ ինք մեղայ, և զանօ
րէնութիս իմ ես ինձէն գիտեմ.
ամենակալ:

Սղաչեմ և խնդրեմ ի քէն,
թող ինձ ինք, թող ինձ. և մի
կորուսաներ զիս ըստ անօրէ
նութե իմոյ. ամենակալ:

Սի՛յաւ իտեան բարկանար ինձ
ինք, և մի՛ յիշեր զչարիսն իմ,
և մի՛ պարտաւորեր զիս ընդ ի
ջեալս ի ներքոյ երկրի չար
եօք. ամենակալ:

Օ ի դու անձ՝ անձ ապաշխարո
ղաց ես, և յիս ցոյց զբարերա
րութիդ քո, զի անարժան եմ.
ամենակալ:

Սեցուցես զիս ըստ բազում
փոքր

ողորմութե քում. և ես օրհնեցից զքեզ զամ աւուրս կենաց իմոց. ամենակալ :

(Օ) քեզ տր օրհնեն ամենայն զուարթունք երկնից. և քո են փառք յաւիտեանս. ամէն :
(Փ) փառք հօր և որդւոյ և հոգւոյն սբ. այժմ և :

Մ. զաչեմ և խնդրեմ 'ի քէն տր՝ թող ինձ զմեղս իմ :
Լազուամողորմ տր, ողորմեաց ինձ :

Մ. ծ, քաւեա՛ զիս զմեղաւորս :
Մ. րարիչ իմ և յոյս տժ, գթա՛ յիս 'ի մեղուցեալ ծառայս, և ողորմեա՛ ինձ բազմամեղիս :

Մ. մէնօրհնել սրբուհի՛ և միշտ կոյս տժածին մարիամ, բարեխօսեա՛ առ տր վասն իմ մեղաւորիս :

Մ. մենայն սբ. տ, բարեխօսե
ծա 1 ցէք

ցէք առ հայր յերկինս վո մեր
մեղաւորացս :

Վո որդի նայ անոխակալ՝ ըն-
կալ զաղաչանս մեր . զի՛ի քեզ
ենս ապաւինեալ անձինք մեր :
Յաղթող զօրութիւնք սք և կեն-
դանարար , և պատուական խա-
չիւ քով տր՝ պահպանեալ ըզ-
մեզ :

Մաքեալ տր զհրեշտակ խա-
ղաղութե քոյ . որ եկեալ պա-
հեսցէ զմեզ անխռովս՝ի տուէ
և՛ի գիշերի :

Եւ մարդասիրութիւնք քո յիշեալ
զմեզ տր , յիշեալ զմեզ՝ յոր-
ժամ գաս արքայուք քով , և
ողորմեաց մեզ :

Յորդորակ :

Եկեալքս՝ի խոստովանութի
ապաշխարուէ՝ հաւատով

ՎՅՄՄ

զյոյս միածնի որդւոյն նոյ դի-
 ցուք ՚ի սիրտս մեր խնդրելով
 ՚ի նմանէ զքաւութի և զթո-
 ղութի յանցանաց մերոց: Սա-
 զի նա ինքն է նախախնամողն
 նա՛մ, որ եկն կամաւ հօր ՚ի փր-
 կել զարարածս. և ասաց զինքն
 լինել քաւիչ մեղաւորաց, յոյս
 ապաշխարողաց, շնորհելով
 հանգիստ աշխատելոց, ընդ-
 ունելով զծանրաբեռնեալքս
 և զտաժանեալքս մեղօք յա-
 պաշխարութի քաւուն: Սրտ
 եկայք ամօքեան խոնարհեալ
 անձամբ, բեկել սրտիւք անկ-
 ցուք և լացցուք առաջի տն ա-
 րարչին մերոյ. զի անցուսցէ ՚ի
 մէնջ զցասումն պատուհասի
 յանցանաց մերոց բարերարու-
 թքն իւրով: Սմեակաւ տը-
 նած մեր կեցո՛ւ և ողորմեա՛ւ:

Աղօթք :

Տր անձ փրկուէ մերոյ՝ որ ոչ
 զորմածդ ես և գթած, եր-
 կայնամիտ բազումողորմ, և
 զղջանաս՝ ի վր չարեաց մարդ-
 կան. որ ոչ կամիս զմահ մեղա-
 ւորին, այլ զդառնալ նորա՝ ի
 չար ճանապարհէն և զկեանք :
 Դու ինք առատ ողորմութիւն
 քով մխիթարեա՛ զճառայքս
 քո, և տո՛ւր մեզ տեղի ապաշ-
 խարութե. հաշտեա՛ մարդա-
 սիրութ քով, և արա՛ զմեզ ան-
 դամա եկեղեցւոյ քում սբյ :
 Այ զի առողջացեալք հոգւով՝
 խոստովանութիւն և ապաշխա-
 րութիւն մտցուք յեկեղեցի քո
 սբ : Եւ ը ժողովրդեան քում
 քեզ հանցութ զօրհնութիւն և
 զփառս, հօր և որդւոյ և հոգ-
 ւոյդ

և այդ սքեյ • այժմ և միշտ և յա-
ւիտեանս յաւիտենից • ամէն :

Այլ աղօթք չէ ջան • 'ի հարանց ձա-
րոյ :

Տր' տր' տր' ամենակալ ես •
եթէ կամիմ և եթէ ոչ՝
դու կեցո՞ զիս • և ես կաւ եմ
և տիղմ, զի սիրեմ զմեղս • այլ
դու ո՞նչ ամենազօր խափանեա
զնա, և լո՞յծ զիս 'ի մոլի մեղաց
իմոց : Օ ի եթէ արդարոյն ու
ղորմիս՝ ոչ մեծ է, և եթէ զսքեյ
կեցուցանես՝ ոչ են սքանչե-
լիք, զի արժանի ողորմուէ են
նոքա : Այլ 'ի վր' մեղաւորիս
սքանչացո՞ զգթուի քո, և յիս
ցոյց զանթիւ ողորմուի քո տր' •
քանզի 'ի քեզ թողեալ է աղ-
քատն, և անկեւոյն դու ես
օգնական :

Տեառն ներսէսի սԲ, հաճուղ իհասի •
 Ողբերգութի անջին զըջացելոյ, և
 Բողոք եւրադանչեւոյ դէմ՝ Խոստո-
 ղանաբար ։

Մշխարհ նամ • առ իս նայե-
 ցեալ • ախտակից լերովք ։
 Րանամ զշրթունս • բարբա-
 ռիմ լեզուաւս • բողոքեմ
 զանձնէ ։ նոր ողորմեա՛ • նոր ո-
 ղորմեա՛ • նոր ողորմեա՛ ։

Վող եղէ մեղաց • գտող կորս-
 տեան • դուք ինձ փորեցի ։ Վա-
 ւեցի զանձն իմ • դաւաճանե-
 ցի • դարան գործեցի ։ նոր ո-
 ղորմեա՛ ։

Նրբեմն էի լոյս • և այժմ եմ
 խաւար • և ՚ի ստուեր մահու ։
 Օ իաւրդ պատմեցից • զթիւ
 մեղաց իմոց • զի բազում են
 յոյժ ։

յոյժ : նոր ողորմեա :

Երկինք և երկիր . եկայք ող-
բացէք . եղկելի զանձն իմ :
Ի նտրեցի զչարն . ընկալայ կա-
մաւ . ըզհոյլս մեղաց : նոր ո :
Թաթաւիմ տղմով . Թաւա-
լիմ 'ի մեղս . Թօթափել չկա-
րեմ : Եւանտախտիւ լցեալ .
Ժաշաշոտ եղէ . Ժամանակս

բազումս : նոր ողորմեա :

'Եւաց մեկնեցայ . 'ի սբ խոր-
հրդոց . 'ի բարեաց գործոց :
Եւ վարկաւ անձն իմ . լու-
սոյն հեռանալ . լինել ընդ խա-
ւար : նոր ողորմեա :

Խորհուրդըք չարին . խաբեն
զհոգիս . խորասոյզ առնեն :
( ) Եւ ծկեն անդրնդովք . ծիծա-
ղին գլորմամբս . ծանակ զիս
առնեն : նոր ողորմեա :

Եւամաւ կորացայ . կարկամեալ

անձամբս • Կանգնել ոչ Կա-
րեմ • Հուր մեղաց Կեղող • Հըր-
դեհեաց որ յիս • Հոգևոր բա-
րիս • Խոր ողորմեա՛ :

Չաղկեցայ մեղօք • ձաղեցին
տեսողք • ճանճրացաւ հոգիս •
Վեղի դառնուէ • զուղեալ 'ի
սիրտ իմ • զամբար իմ շիջաւ •
Խոր ողորմեա՛ :

Ճաշակմամբ մեղաց , ճաշեցի
զմահ • Ճոխս աղքատացայ •
Սեռեալ եմ հոգևով • մոլո-
րեալ մտօքս • միայն կամ մար-
մնով • Խոր ողորմեա՛ :

Հորոգայթ մահու , յորսողին
անկայ • յաղթեցայ յախտից •
Վետից թշնամւոյն • նշաւակ
եղէ • նոր միշտ խոցոտիմ • Խոր •
Հուրջ պատեալ զինե • շունք
բազում եղեն • շաղախին ա-
րեամբս • Արս եղէ չարին • ուռ-
կա

Կանաւ մեղաց • որսացաւ զան
ձրն իմ : Դոր ողորմեա :

Չարաչար վշտօք • չարչարի
անձն իմ • չունիմ դադարումն :

Սարտապան գտայ • պարտուց
յանցանաց • պարտեալս 'ի մե
ղաց : Դոր ողորմեա :

Սանամ զղջանալ • ջերանիմ
դարձեալ • ջեռնում հրով մե
ղաց : Սաբբի կոչեցայ • ռակայ
անուանիմ • ռամկական վա
րուք : Դոր ողորմեա :

Սիրով ցանկութե • սաստիկ
բարկութե • սիրտ իմ խոցեալ
է : Սիրօք յանցանաց • վշտա
նայ հոգիս • վարանեալ շրջիմ :
Դոր ողորմեա :

Տիրեցին ինձ չարք • տարագիր
հանին • տիրական գրկացն : Սա
բունւոյն բարւոյ • բախճական
ձայնին • ըռաինս ոչ լուայ • Դոր :
Հան

Յանկութի չարեաց • ցանկա-
լի դիմօք • ցաւեցոյց զաչս իմ •
Եւրաքանչիւրոց • ւիւսմամբ
խուռն ախտից • ւիւծեալ է

Հոգիս : Դոր ողորմեա :

Փուլթացիւր անձն իմ • փախ-
չել'ի չարեաց • փափաքել բա-
րեաց : Վեզ միշտ մե'րձ ծանիր •
քուն մահու եկեալ • քննող

դատաւոր • Դոր ողորմեա :

Դժաճնին բարեխօսուք , յի-
շեա' Դոր և ողորմեա :

.....

Մէջն գրեգորե նարեհացւոյ , աղօլե-
խոսարարանօրէն զՀաւանուլէ մա-
տիւնն յն : Բան • Էէ :

Եւ քանզի ընդ ողբաձայնիցն
բանաստեղծուէց վերըն-
ծայելոց զդրութիւն թուոցս
յարմարեցի կական և հեծու-
թիւն ,

Թիւն, հառաչանք կողկողա-
 ցինք, դառնութիւն լալուսն և
 արտասուաց երգ: Վարձեալ
 սկսայց զճառ պաղատանացս՝
 խոստովանօրէն զղջականա-
 բար՝ զգաղտնածածուկն յայտ-
 նաբարբառ. զի անդրադար-
 ձուք սկզբմամբն՝ և վերջաւո-
 րօքն բառիւք, զնոյն համա-
 ձեւութի՛ն ի մի թախանձ նմին
 մաղթանաց՝ հոգեկեցոյցն խո-
 նարհութիւն՝ աստանօր եդից:
 Սեղայ մեծիդ բարերարուն,
 անարգս մեղայ. մեղայ՝ ծագ-
 մանդ ճառագայթից, խաւարս
 մեղայ. մեղայ՝ շնորհացդ ան-
 բաւ երախտեաց, արդարեւ մե-
 ղայ. մեղայ՝ սիրոյդ վերնում-
 դթուն, յայտնապէս մեղայ.
 մեղայ՝ ստացողիդ յոչեութիւն,
 ստուգապէս մեղայ. մեղայ՝ գե-
 րու.

քունակ գոգոյդ գրկանաց, ան-
 բաւ մեղայ. մեղայ աննուագ
 լուսոյդ վայելման, նենգողս
 մեղայ. մեղայ ճաշակման ան-
 ճառդ կենաց, բազում մեղայ.
 մեղայ անհաս պարգեացդ ձը-
 րից, հանապաղ մեղայ. մեղայ
 գովեալ մարմնոյդ նայ, մահու-
 չափ մեղայ. մեղայ պաշտելի
 արեանդ արարչիդ, իսկապէս
 մեղայ: Մ. հա՛ արդարեւ օրհ-
 նեալ է հատուած բանի՝ յու-
 սադրական սրտի՝ այսր մե-
 ղայի. սոյն սա՛ պատուելի ա-
 ւանդ. անմուաց պատուէր.
 հայրենեացն տուր. նախա-
 հարցն օրէն. համայնից թո-
 շակ. անհերքելի բան. զօրա-
 ւոր պատասխանի. կենդանու-
 թէ՛ կամուրջ. ախորժելի վեր-
 նոյն. սիրելի սքեց. անխղելի
 կապ.

կապ • հրաշալի բարբառ • ան-
 շրջելի պատճառ • բաղձալի ա-
 ղերս • փափաքելի սեղան •
 սրտաբեկ հնչումն • անհնարից
 ճարակ • կարծրութի վանիչ •
 անծապաշտից սահման • հեթա-
 նոսաց Կիրք • վաղընջուց կա-
 նոն • քրիստոնէից հարազատ •
 արարչութեն յաղթող • անջը-
 պետ հզօր • խորոց ահաւոր ,
 արուեստ բարձրուն • խորուն
 անչափ • հիացման տեսիլ • խոր-
 հուրդ կնքեալ , ը որ չիք ու-
 մեք անցանել , եթէ ոչ անըմ-
 բունելի մտաց արագման՝ զսա-
 ծանիցէ : Չայն բարեպատեհ
 հրաշաւորական , որ ոչ յիշա-
 տակեցաւ 'ի վերջին դատա-
 կնիք դասուն լքելոյ • գուցէ
 առ նմին խզեալ համառօտ
 զվրիժական իրաւանց մահուն
 հա

հասելոյ • յորմէ ընտրուածին
 ապագործ եղեալ, զսահմանն
 յաւիտենական քակտեսցէ :
 Օ արդ փառաց մեծութեան ,
 որով նոյն ինքն անծուծիւնն
 պսակեալ բարդաւաճի : Իսկ
 զի ո՞վ ոք դիմեալ կալաւ զեղ-
 ջերաց սեղանոյ այսր սրբու-
 թեան , և ո՞չ առժամայն պըր-
 ծեալ 'ի պատժոց' անարատ
 գտաւ : Իսկ եթէ աքար զար-
 մեան , և սաւուղ կիսեան , և
 յուդա սիմոնեան՝ ասելով ըզ-
 սոյն ո՞չ արդարացան , և ես
 վկայեմ՝ իրաւամբք խոստովա-
 նեալ զայս պայման բանի • զի
 ակամայիցն բռնադատելոց՝ ո՞չ
 է կատարեալ սէր , ուստի և
 ո՞չ բովանդակապէս փրկուի :
 Իսկ ես կամաւ համբուրեմ
 զարձեալ կրկնելով զերջանիկ
 բա

բանիդ զմկրտուէ հարազատս .
 Մեղայ երախտեացդ մոռա-
 ցութէ , վերստին մեղայ . մե-
 ղայ մարմնոյ ձեռն յողի հա-
 րեալ , յիմարս մեղայ . մեղայ
 առ կեանսդ դժբողութէ , իսկ
 և իսկ մեղայ . մեղայ բանիդ
 ապախտ առնելոյ , չարաչար
 մեղայ . մեղայ 'ի յօր սատակ-
 ման՝ ինձէն ստիպեալ , վատ-
 թարս մեղայ . մեղայ պարտա-
 կանս անկենդան մահուն , ձա-
 ղելիս մեղայ . մեղայ սնպաստ-
 կառս քո բարձրութէ , տաղտ-
 կալիս մեղայ . Սերջին ինձ
 կրկին աշխարհողեօր , զի 'ի
 կորուստ և 'ի կործանումն ինձ
 երևեցայ . զի անդարձս վարա-
 տեցայ . զի որդիս՝ թշնամի գը-
 րեցայ . զի 'ի բարձանցն երկ-
 նից ընկեցայ . զի փուշս վարուց
 դի-

Գիւղի : Այլ ևս առ սմին ողբ
 աղաղակի , զի անձամբ զանձն
 անարգեցի . զի բազին կորուս
 չին գտայ : Այլ իմն կսկիծ
 գժընդակ սրտի , զի զիս ու
 նին՝ առ որ չեմ , զարտաքնա
 յարդար բաժակս անմաքուր ,
 զբռեալ որմն դարշունակ , ըզ
 սին պարծանօք պաճուճեալս ,
 զլոյսս՝ ի մռայլ շրջեալ , զգե
 րանակիր ակնս՝ թշուառացեւ ,
 զջահս փառաց՝ շիջեալ , զամե
 նայնիւս յամենայնի ամենայն
 իրօք մնասակարս . առ տնօրի
 նականսն տէրունականս , առ
 յայտնութիսն անձայինս , առ
 երեմունսն արարչագիրս , առ
 խոնարհուիսն սարսափելիս ,
 առ այն՝ զոր տեսի աչօք իսկ ի
 մովք : Առ որ մեծ է պատաս
 խանատուութիս , քան առ համօ
 ժն
 րէն

րէն աւետարանին զարմանս ,
 հիացմունս . հոգս հալողա-
 կանս . անդաճմունս անհնա-
 րաւորս . թուականութիւնս՝
 մտաց անբարդելիս . ելմունս
 անկատարս . իջմունս անհաս-
 տաստս . յուսահատութիւնս յար-
 մարականս . յանդիմանութիւնս
 պատշաճականս . ձաղանս պա-
 տեհագոյնս . նդովս իրաւա-
 ցիս . անէծս արժանահատոյցս :
 Վրդ՝ այսոքիկ են մեղաւորիս
 իմ կշտամբութիւնք . և ինքնա-
 հարուած տանջանաւորութիւն :
 Եւ քանզի կարող ես զայս ան-
 զպարտութողութիւն , և զխայթու-
 ածս մահու բժշկել , նոր ո-
 ղորմութեց , նա՞նք բուրից , քո
 թաղաւոր՝ բարձրեալ հօր որ-
 դի , ստեղծիչ՝ գթած՝ բարե-
 րար , օրհնեալ՝ աւատ՝ հա-
 ժք

բուստ , ահաւոր՝ հզօր՝ ողոր-
մած , տեսուչ՝ ձեռնկալ՝ հաս-
տիչ , ապրեցուցիչ՝ դարմանիչ՝
կեցուցիչ , երկայնամիտ՝ անո-
խակալ՝ ապաւեն , բժիշկ՝ գո-
վեալ՝ երկնաւոր , անձառ՝ լոյս՝
կեանք , յարութի՝ նորոգութի՝
քաւութիւն : Աթէ հայեսցես
մարդասիրութի , ըստ որում
քոյդ են սովորութիք , նայե-
ցեալ՝ ի քեզ՝ կողկողիմ ես :
Աթէ լուիցես , հառաչեմ . ե-
թէ ունկն մատուցանիցես ,
պաղատիմ . եթէ անսայցես ,
ալերսեմ . եթէ ներեսցես ,
աղաչեմ . եթէ առիս դառնայ-
ցես , գոչեմ :

Ապա եթէ անտես առնիցես ,
կործանիմ . իսկ եթէ առ ոտն
հարկանիցես , լամ . եթէ զո-
գեպահն ոչ ընծայեսցես , մե-

Լանիմ. ապա եթէ ահարկու
 գէմն ցուցանիցես, սատակիմ.
 իսկ եթէ սաստեցես, դողամ.
 եթէ խեթիւ տեսանես, սոս-
 կամ. ապա եթէ սաստկանաս,
 ոարսափեմ. եթէ հալածես,
 հեծեմ. իսկ եթէ ընդ վայր
 հարկանիցես, հերքիմ. եթէ
 զբոց վհատութեա ոչ առցես,
 տագնապիմ. եթէ խստա-
 նաս, փախնում. ապա եթէ
 սպառնաս, ընկճիմ: Իսկ եթէ
 քննես, քարկոծիմ. ապա ե-
 թէ ուժ գինս ակնարկես, սու-
 ղանիմ. եթէ ոչ անխայեցես,
 մերժիմ, եթէ կոչեցես, խի-
 թամ. իսկ եթէ աչս յառես-
 ցես, ամաչեմ. եթէ ձայն տա-
 ցես, երկնչիմ: () քարեացն
 պարգև մատնեալ. զերանու-
 թիւնն թողեալ. զշնորհն լը-
 քեալ.

քեալ • զուխտն ցրեալ • զա-
 ւանդն կենաց մոռացեալ • ըզ-
 համարձակութեն վատահունի
 կորուսեալ • զստեղծիչդ էիցս
 բարկացուցեալ • զանճառութի
 շնորհին ընդոտնեալ • զպատ-
 ուոյն պատկեր այլայլելի • Իսկ
 եթէ առ այս խեղդ մահու հե-
 ծութե ցաւոյ մարդասիրեալ՝
 առ իս ժամանեցուսցես՝ որ
 յս քո զազդեալն գիր ընանիլ
 ՚ի յիս, եթէ բժշկութիւն դա-
 դարեցուցանէ զմեզս մեծա-
 մեծս։ Արով ամենառատ քաղց-
 րութեամբ պատուաստեալ ՚ի
 քեզ, զքոյդ կերպարան լու-
 սոյ նկարեալ յոգի՝ վերստին
 գտեալ պնդեցայց քաւեալ,
 և ստեղծեալ կրկին ՚ի փրկու-
 թիւն անմահից կենացն ա-
 նախատականաց։ և քեզ ընդ
 հօր

Հօր հոգւովդ սրբով փառք յա
ւիտեանս . ամէն :

Նորին սէյն գրեգորի՝ այլ աղօթք ա
պաշխարարութի : Բան . էդ :

Եւ արդ՝ առ Իմ քան՝ յիմի
ուղիղ ես Իմ . իրաւամբք
գատիս . արդարութի կշռես .
ճշմարտութի չափես . օրհնութի
հետեւիս . բարւոք ընթանաս .
ատուգութի սիրես . յստակութի
կամիս . լուսաւորութի համբու
րես . փորձիւ յանդիմանես .
երկայնամտութի քննես : Ա՛յ ու
նիս նենգութի՝ և ո՛չ գողութի
թի , այլ ամենեւին հեղութի ,
հանդարտութի և ողորմութի :
Արդարացար վերին իմաս
տութի անայլայլական հօրդ
հանճարոյ՝ կրկին վկայեալ ան
շեղջ գովեստիւ յորդեգրեցես

լոցն շնորհօք, ըստ բանին սրբ-
 բուն՝ որ աւետարանաւն կե-
 նաց 'ի քէն ընկալաք. որ ոչ 'ի
 կոծեւն ողբացի, և ոչ 'ի փո-
 ղեւն կաքսուեցի: Ասացեր ա-
 նօրինիս՝ թէ մի աւօրինիր, և
 ես 'ի նոյն չարիս պնդեցայ. մե-
 ղաւորիս՝ թէ մի ամբառնար
 եղջիւր 'ի բարձունս, և ես
 զընդդէմսն քեզ գործեցի. և
 ոչ զդացի երբէք զառաժեալս,
 թէ 'ի ձեռին քո են եղջիւրք
 արքայուն՝ հպարտից ամբար-
 ձեւոց, խոնարհեցուցանել և
 բարձրացուցանել, ըստ ամբա-
 կումայ, դաւթի՝ և զաքարիայ:
 ( ) րհնուի ինձ կամեցար՝ ողոր-
 մած, և ես անիծեալս՝ մեծ
 տարագրուի խոտորեցայ յար-
 ժանին ինձ մասն. սիրեցի բար-
 կուի՝ և ոչ բարուի. շօշափեցի
 ըստ

Լատ գրոյն՝ զխաւար՝ և ոչ ըզ-
 լայս . կենդանի ձայնիդ քո գը-
 թած՝ ապառու մա պատասխա-
 նեցի : ( ) որդնն՝ անմահ ասա-
 ցեր՝ բանիւ եսայեայ , և ըզ-
 հուրն՝ անշէջ , և զկշտամբու-
 թինն՝ անվախճան , և զտեղին՝
 յաւիտենից , և զօրինակն մին՝
 սոսկալի , և ես ոչ իմացայ ըստ
 սաղմոսողին , և ոչ մտառեցի .
 այլ՝ ի մուայլ մտաւորական կու-
 ըովթէ գնացի : Յուցեր մար-
 գարէիւն , թէ զօրհնութիւն
 ստացի՝ որ զօրէնս դնէ , և ես
 համառօտել զնոյն փութա-
 ցայ : Վրձան հոգեւոր վիմի գը-
 ընչ մառամբ քո նոր յս քս , զգա-
 շիթ իւրովքն բանիւք կանդ-
 նեցեր , ասելովն ինքեան ընտ-
 րութիւն առ սոյն . թէ պահե-
 ցի զօրէնս քո յամթամ , յաւի-

տեան . անդրադարձուի՞ր քա-
 նին միջնորդեալ զկրկին հաս-
 տատուին , թէ և յաւիտեանս
 յաւիտենից : Նո՞ր որս՝ և զսո-
 րին նմանիս պարծանաց՝ առ-
 իմս խրախոյս , և ո՞չ զկծեցայ .
 ճեպեցայ՝ ի տունս բաճաղու ,
 և ո՞չ նայ . ի յերկուս հետս
 երկմտուէ՝ կրկին կաղացի կա-
 սեալ՝ ի բարեաց , ըստ երբե-
 ծանելոյն հեղիու : Նենիմ լզ-
 մովսէս իւրովքն օրինակօք՝ ե-
 կեալ՝ ի մեռելոց , և զտսռս
 մարգարէիցն՝ գրեալ՝ ի յօգի ,
 և զմատեանս առաքելոցն՝ ընդ
 մտացս մասն յեռել , և զտրդ
 հասարակաց՝ կտակաւն աւե-
 տեաց՝ յարուցեալ՝ ի թաղմանէ
 անթիւ ննջեցեւ լովք . և անհա-
 լատագոյն քան զհնգեսին եղ-
 քայրակցուին այնր մեծատան ,

որ է առակ իմն յարմարական ,
 նմանեալ զգայականայն մա-
 սանց՝ անողորմիցն յշփացելոց ,
 մնացի իբրև զսալ դարբնաց ան-
 ոստ՝ յամաւեալ քարացեալ
 սրտիւ , ոնց օրինակն է բեւիա-
 րայ , և ոչ ապաշխարեցի : Վ. յԼ
 ազդեալ վերստին առ սոյն կեր-
 պարան լքեալ կրկին ողորմու-
 թի՝ բարի , անհաւոր , մարդա-
 սեր , խնամակալ , կենդանի ,
 սուրբ , լուսաւոր՝ և անվախ-
 ճան թագաւոր , զօրուք պան-
 ծալի խաչիդ խորհրդոյ , 'ի
 կարծրացեալս մեղօք անբեր-
 անդաստան՝ երկամանցս յի-
 մարութէ և անպտուղ սրտիւ
 լքութէ : ( ) ի առեալ նպաստ
 օթանդակութէ՝ ի գթուէ կա-
 մաց ամենակալիդ , որոտասցէ
 բղխեսցէ հոգիս , ընծայեալ
 ա-

աչաց վշտագնեցելոյս՝ վտակս
 արտասուաց արբուցանողաց,
 ինձ՝ ի փրկուի և ի մաքրուի,
 և քեզ՝ ի հաճութի ընդունել
 լուե աննապարգև իորդ բոլո
 ղից, փառաւորեալդ յաւիտե
 նից. ամէն :

Նորին «Է», Բան ապաւինուիւն ապ
 առնաւիթ որբոճայրն : Բան . Ճ :

Եւ արդ՝ ի վր այսքանեաց
 յուսահատուեց և ահար
 կու սրտաբեկուեց, պակուցա
 նողական սաստկուեց անձային
 բարկուեց, տափնապել շոգւով
 թախծուե իսպառ, աղաչեմ
 զքեզ նք անձաճին : Նրեշտակ
 ի մարդկանէ . մարմնատեսիլ
 քերովքէ . երկնաւոր արքայու
 հի . անխառն իբրև զօդ . մա
 քուր ոմ լոյս . անշաղախ ըստ
 նմա

Կամանուէ պատկերի արուսեկին
 բարձրութե . գերազանց քան
 զբնակուի անկոխելին սրբու-
 թեց . երանաւոր խոստմանն
 տեղի . եղեմ շնչական . ծառ
 կենացն անմահից բոցեղէն սը-
 րովն պարունակեալ , 'ի բարձ-
 րեալն հօրէ զօրացել և հովա-
 նացեալ , հանգրատեամք հոգ-
 ւոյն հանդերձեալ և մաքրա-
 գործեալ , բնակուք որդւոյն
 յարդարեալ և տաղաւարեալ :
 Սիւսիսն հօր' և քեզ անդրա-
 նիկ . որդի քո ծննդեամբ' և տր
 արարչութե : Նոյ անաղտ մաք-
 րուեդ' և անբիծ բարի . ընդ ա-
 նարատ սրբութեդ' և ինսամա-
 կալ բարեխօս . ընկալ զմաղ-
 թանս այսր աղերսանաց' քում
 դաւանողիս , և մատո՛ ընծայ-
 եա՛ ը սմին խառնեալ զբանն
 իմ

իմ նախնի մեծիդ ներբողի՝ ի
 քոյդ պաղատանս։ Նիւսեա՛ միա
 ցո՛ զմեզուցելոյս դառն հեծուի
 ընդ քումդ երջանիկ և խնկա
 ւորեալ հայցուածոց՝ տո՛ւնկդ
 կենաց պըտուոյն օրհնուէ . զի
 ՚ի քէն միշտ օգնեալ և բարե
 դործեալ, և ՚ի մաքրական քո
 ծնելուիդ ապաւինեալ և լու
 սաւորեալ, կեցից քո՛ր որդւոյ
 քոյ և մէն։ օժանդակեա՛ թեոցդ
 աղօթիւք՝ խոստովանեալ մայ
 րըդ կենդանեաց, և ելիցն իմ
 յերկրէս հովտէ, առանց լկա
 նաց հետեւել՝ ի կեանս օթեվա
 նացդ պատրաստուէ . զի թե
 թեաացի կատարածն իմ ինձ՝
 ծանրացելոյս անօրէնութիւնք։
 Մրասցէ՛ս տօն ինձ բերկրուէ՛
 զօրն իմ տագնապի՝ ողջացու
 ցի՛չ երկանցն եւայի . բարեխօ
 ւեա՛

սեա՛ ինդրեա՛ աղաչեա՛, զի ըստ
 անճառելի մաքրուէդ՝ և ահա
 զբանիդ հաւատամ զընդունել-
 լուի։ \, րտուսուօք օգնեա վտան
 գեցելոյս՝ գովեալդ՝ ի կանայս.
 ծոնն խոնարհեցո առ իմ հաշ-
 տուի՝ ծնողդ Խյ. ընդ իմում
 Թշուառիս հոգա՛ խորան բարձ-
 րելոյն. ձեռն տուր անկելոյս՝
 տաճա՛ր երկնային. փառաւո-
 րեա՛ զորդիդ քո՝ ի քեզ՝ Խծո-
 րէն ինձ հրաշագործել՝ քա-
 ւուի և ողորմուի՝ աղախին Խյ
 և մայր. բարձրասցի՛ պատիւ
 քո ինձ, և ցուցցի՛ փրկուի իմ
 քե։ \, Թէ զիս գտցես՝ տիրա՛-
 մայր. Թէ ինձ ողորմեսցիս՝
 սրբուհի. Թէ զկորուսեալս շա-
 հեսցիս՝ անարատ. Թէ զհար-
 Թուցեալս յոնձանձեսցես եր-
 ջանիկ. Թէ զամաչեցեալս յա-
 րաջ

Լաջ մատուցես՝ բարեշնորհ •
 Թէ յուսահատելոյս ինձ միջ-
 նորդեսցես՝ միշտ սուրբ կոյս •
 Թէ զմերժեալս ընտանեցու-
 ցես՝ մեծարեալդ օյ • Թէ յիս-
 ցուցցես զգթածունի՝ լուծիչդ
 անիծից • Թէ զծփեալս հառ-
 տասեսցես՝ հանգիստ • Թէ 'ի
 խռովուէցս յուզմանց փոխես-
 ցես զիս՝ խաղաղարար • Թէ
 վրիպելոյս ինձ հնարաւորես-
 ցես՝ գոյեալ • Թէ վասն իմ
 մտցես 'ի հանդէս՝ մահու հա-
 հանջիչ • Թէ զդառնունիս իմ
 անուշեսցես՝ քաղցրունի • Թէ
 զբաժանմանն իմ խտրոց քակ-
 տեսցես՝ հաշտունի • Թէ զան-
 մաքրունիս իմ բարձցես՝ եղծ-
 ման ընդոտնիչ • Թէ զմատ-
 ցեալս մահու փրկեսցես՝ կեն-
 դանի՛ լոյս • Թէ զլալեացս ծայն
 հատ-

հատցես, բերկրութիւն. թէ
 զխորտակելն կազդուրեսցես՝
 դեղ կենաց. թէ՛ ի կործա-
 նեալս յիս ակնարկեսցես՝ հո-
 գելից. թէ ողորմութիւն անձ պա-
 տահեսցես՝ կտակ նուիրեալ,
 օրհնեալդ միայն ի շրթունս
 անբիծս լեզուաց երջանկաց :
 Ահա կաթիլ մի կաթին՝ քու-
 մրդ կուտուէ՝ յանձն իմ անձ-
 րեւել՝ կենաց ինձ զօրէ, մայրդ
 բարձրելոյ տն յսի արարչին
 երկնի և բնաւին երկրի : զոր
 անձառապէս ծնար բովանդակ
 մարմնովն և համայն տծութեն .
 Ար փառաւորեալն է ընդ հօր
 և հոգւոյն սբօյնութիւն, և անքն-
 նութիւն մերոյին բնութիւն միացե-
 լով, տա՛մ և յամենայնու՛մ, մի
 յերրորդութիւն . նմա փառք յա-
 լիտենից յաւիտեանս . ամէն :

ԱՊՍԹՈՒՄ

Սասն 'ի քս ննջեցեւոց :

'Ի հերահէի :

Սաղմոս . ԷԼ :

արձր առնեմ զքեզ տր ,
զի ընկալար զիս . և ոչ
ուրախ արարեր զթշնամին իմ
յիս :

Տը ան իմ կարդացի առ քեզ ,
և բժշկեցեր զիս . տր հաներ
'ի դժոխոց զանձն իմ . փրկե-
ցեր զիս յայնցանէ որ խնայեն
'ի գուր :

Սաղմոս ասացէք տն սքքնու-
րա . խոստովան եղերուք յի
շատակի սրբու թէ նորա :

Սրտմտուի է 'ի բարկուէ նը ,
ԺԶ և

Ե կեանք են 'ի կամաց նորա
 ի նոյ երեկոյս հանգիցեն լա-
 շիք: առաւօտու եղիցի ուրա-
 խութի:

Ես ասացի 'ի քարեկենդանու
 թէ իմում թէ ոչ սասանեցայց
 յաւիտեան:

Տը 'ի կամս քո ետուր գեղոյ
 իմոյ զօրուի, դարձուցեր զե-
 րեսս քո յինէն՝ և ես եղէ խռո-
 վեալ:

Եւ քեզ տր կարգացի, առ
 ամ իմ աղաչեցի, զի՛նչ օգուտ
 է քեզ յարենէ իմէ, թէ ի
 ջանեմ ես յապականութի:

Եի թէ հող խոստովան առ-
 նիցի առ քեզ, կմ պատմեսցէ
 զճշմարտութիս քո:

Ե ուաւ ինձ տր՝ և ողորմեցաւ
 և տր եղև ինձ օգնական:

Ե արձոյց զսուգ իմ յուրա-
 ժի

Յերէն-շաբաթի :

Սաղմ . ԺԳ :

Եւ յանուան քում կեցո՛ղ զիս ,
 Եւ ի զօրում քում իրաւ ա-
 րա՛ ինձ :

Եւ լո՛ւր աղօթից իմոց . ուն-
 կընդիր բանից բերանոյ իմոյ :
 ( ) տարք յարեան ի վերայ իմ ,
 Եւ հզօրք խնդրեցին զանձն իմ ,
 Եւ ոչ համարեցան զքեզ նո՛ժ ա-
 ռաջի իւրեանց :

Եւ հա նո՛ժ օգնական իմ . Եւ նոր
 ընդունելի հոգւոյ իմոյ :
 Ի դարձուցանել զչարն ի թրշ-
 նամիս իմ , ճշմարտութե՛ք քով
 սատակեա՛ղ զնոսա :

Եւ կամօք իմովք պատարագս
 մատուցից քեզ . խոստովանե-
 ղէց անուան քում նոր զի բա-
 րի է :

Յերէն-շաբաթի :

Սաղմ . ծփ :

Եւ յանուան քում կեցո՛ղ զիս ,
 Եւ ի զօրում քում իրաւ ա-
 րա՛ ինձ :

Եւ լո՛ւր աղօթից իմոց . ուն-
 կընդիր բանից բերանոյ իմոյ :
 ( ) տարք յարեան ի վերայ իմ ,
 Եւ հզօրք խնդրեցին զանձն իմ ,
 Եւ ոչ համարեցան զքեզ նո՛ժ ա-
 ռաջի իւրեանց :

Եւ հա նո՛ժ օգնական իմ . Եւ նոր
 ընդունելի հոգւոյ իմոյ :
 Ի դարձուցանել զչարն ի թրշ-
 նամիս իմ , ճշմարտութե՛ք քով
 սատակեա՛ղ զնոսա :

Եւ կամօք իմովք պատարագս
 մատուցից քեզ . խոստովանե-
 ղէց անուան քում նոր զի բա-
 րի է :

Յամենայն նեղուէ իմմէ փր-
կեցեր զիս , և 'ի թշնամիս իմ
ետես ակն իմ :

Սող լաւնք :

Եթա՛ տը 'ի հոգիս մեր ննջե-
ցելոցն՝ և յիշեա՛ ողորմութիւն ,
քանզի գինք տք արեան քոյ
են . 'ի յորժամ հրաշալի ձայ-
նիւ փողոյն յառնեն մեռելքն
և կան առաջի ահաւոր քոյ բե-
մին : ( ) ընկղմեալսս յահա-
գին մեղաց ծովուս . ապրեցո՛
'ի դեհենոյն զդաւանոդս տք
երրորդութեանդ . 'ի յորժամ
հրաշալի ձայնիւ փողոյն յառ :
( ) լուսաւորեալսս ծննդեամբ
տք աւազանին . մի՛ բարկութիւն
խրատեր , և մի՛ սրտամտութիւն
քով յանդիմաներ . 'ի յորժամ
հրաշա :

Հերեշաբաթի :

Սաղմ. 42 :

Ի՞նչ ողորմեա՛ մեզ և օրհնեա՛
 զմեզ . երևեցո՛ զերեսս քո
 'ի մեզ՝ և ողորմեա՛ մեզ :

Ճանաչել յերկրի զճանապարհ
 հըս քո , յազինս ամենայն ըզ-
 փրկութիս քո :

Խոստովան եղիցին առ քեզ
 ժողովուրդք ամ , խոստովան
 եղիցին առ քեզ ժողովուրդք
 ամենայն :

Ուրախ եղիցին ազգք և ցըն-
 ծասցեն աշինք . զի դու դա-
 տիս զժողովուրդս յուզղուի ,
 և ազգաց երկրի դու առաջ-
 նորդես :

Խոստովան եղիցին առ քեզ
 ժողովուրդք ամ . գոհացին
 զքէն ժողովուրդք ամ :

Երկիր ետ զպտուղ իւր , և
 օրհնեաց զմեզ ան ան մեր :
 Ան մեր օրհնեսցէ զմեզ , 'ի
 նմանէ երկիցեն ան ծագք եր-
 կրի :

Սաղ Քանդ :

Տարձրեալ թագաւոր յաւի-
 տենից հայր անսկիզբն , որ
 զմիածինդ առաքեցեր 'ի փրկ-
 ւում թի ազգի մարդկան . ա-
 ղաչեմք զքեզ յիշեալ զհոգիս
 ննջեցեաց մերոց , և հանգո՛
 'ի քում յարքայութեդ : Տանդ
 ան երեւեալ մարմնով յերկրի՝
 քահանայապետ ճշմարիտ , որ
 'ի վր խաչին պատարագեալ
 բարձող մեղաց գառն անա-
 րատ . աղա : Արանական շնոր-
 հաց բաշխող սբ հոգիդ ճշմա-
 րիտ . որ վերստին ծննդեամբ

աւազանին կոչեցեր յորդեգ-
րուն զտիեզերս . գթուքդ քո
նորոգեա՛ զհոգիս ննջեցելոց :

'Ն շրէշաբաւի :

Սաղմ . 37 :

Է աճեցար տօր ընդ երկիր քո ,
և դարձուցեր զգերուն
յակօքայ :

Թողեր զանիրաւութիւն ժո-
ղապրդեան քոյ , ծածկեցեր զա-
մենայն մեղս նոցա :

Լեցուցեր զամ սրտամտունիս
քո , դարձար 'ի բարկութենէ
սրտամտութե քո :

Դարձ առ մեզ տօ՛ւ փրկիչ մեր
և դարձո՛ զսրտամտութիս քո 'ի
մենջ :

Եթ' յաւիտեան բարկանար
մեզ տօր , և մի՛ ձգեր զբարկունի

քո ազգէ մինչև յազգ :

Եւ զի դու դարձեալ կեցուսցես
զմեզ . ժողովուրդ քո ուրախ
եղիցի 'ի քեզ :

Յոյց մեզ տիր զողորմութիս քո ,
և զփրկութի քո տուր մեզ :

Ուաք զինչ խօսի տիր անմեր .
խօսեսցի զխաղաղութի ժողովրդ
դեան իւրոյ առ սուրբս իւր և
առ այնոսիկ , որ դարձեալ են
առ նա սրտիւք :

Սակայն մերձ է առ երկիւ
դածս իւր փրկութի նք . բնա
կել փառաց նորա յերկրի մե
րում :

Ողորմութի և ճշմարտութի պա
տասնեսցին . արդարութի և խա
ղաղութի համբուրեսցի :

Ճշմարտութի յերկրէ բուսաւ ,
արդարութի յերկնից երևե
ցաւ :

Տը տացէ զքաղցրութիւն , և երկիր մեր տացէ զպտուղ իւր .
արդարութիւն առաջի նր գնաց-
ցէ , դիցէ 'ի ճանապարհի ըզ-
գնացս իւր :

Մայ Լաւն :

Ժողովեւնք 'ի տաճար փառաց
սրբութեան . խոնարհեալ ան-
ձամբք պաղատիմք , դատաւոր
կենդանեաց և մեռելոց քո որ-
դի Խյ . յայնմ աւուր ահեղին՝
լուսազարդեւն պայծառացո՛ր ըզ-
հոգիս մեր ննջեցեւոցն 'ի վե-
րինն 'եղէմ' 'ի յաջակողման դա-
սուն : Մեծ և ահեղ է օր դա-
լատեան քո Խր՝ յորժամ շար-
ժին զօրութիւնք երկնից . արե-
դակնակերպ ճառագայթիւք
փայլիս 'ի յարեւելից . յայնմ :
Յորժամ հարկանի փող դալս-
տեւ

տեան քոյ տօր • 'ի յայնժամ և
երկիրս դղրդեալ վերաբերե
զննջեցեալսն որք յադամայ •
յայնմ աւուր ահեղին լուսա :

'Ն հենգշաբաթի :

Սաղմ . ՏՃԸ :

Ս'երձեսցին խնդրուածք իմ
առաջի քո տօր , ըստ բանի
քում իմաստուն արա զիս :

Ս'տցեն աղօթք իմ առաջի քո
տօր • և բանիւ քով փրկեալ զիս :

Տ'ղկեսցեն շրթունք իմ զօրհ
նութիս քո , յորժամ ուսուս
ցես ինձ զարդարութիս քո :

Ս'օսեսցի լեզու իմ զբանս քո •
զի տամ պատուիրանք քո արդա
րութիւնս :

Ս'ղեցի ձեռն քո 'ի կեցուցա
նել զիս • զի զպատուիրանս քո
ընտրեցի :

Հան

Յանկացայ փրկուէ քումոր .
 և օրէնք քո խօսք իմ էին :
 Աեցցէ անձն իմ , և օրհնեցից
 զքեզ . և իրաւունք քո օգնես
 ցեն ինձ :

Մ'օղորեցայ ես ոնց զոչխար կո-
 րուսեալ . խնդրեա՛ զծառայս
 քո , զի զպատուիրանս քո ես
 ոչ մոռացայ :

Մ'աղթանիս :

Օ ահագին համբաւ գալըս-
 տեան քոյ որ զմտաւ ածեմք ,
 զարհուրիմք 'ի յերկիւղէ 'ի ըս-
 պառնալեաց գեհեհոյն . աղա-
 չեմք զքեզ փրկիչ հանգո՛ւ և
 զմեր զննջեցեալսն ը սքս քո ,
 որ միայնդ ես բազումօղորմ :
 Յորժամ գաբրիէլ հարկանէ
 զտիեզերալուր զբարբառ փո-
 շոյն , և նորոգին հոգիք՝ նկա-
 տեն

տեն զիւրաքանչիւր տեղիսն •
 աղա : Մտեանն դնի և դպրու-
 թիք հրաշիցն բանին , և դա-
 տաւորն ահեղ յականարկելն
 իւր յարարածս՝ հասուցանէ
 զվարձս ըստ դործոց իւրաքան-
 չիւրոցն աղաչեմք զքեզ :

Յուրբաւու :

( ) Եհնու-Քի էլէէեայ արդայե :

Ասասացի՝ ի վերանալ յինէն
 աւուրց իմոց , թէ քնացի
 ես ի դրունս դժոխոց :

(Ժ) Թողի զիմ յետին իմ և ասա-
 ցի՝ թէ այլ ոչ տեսից զփրկուի
 նոն յերկիր կենդանեաց , և ոչ
 ևս տեսից զմարդ բնակչօք իւ-
 րովք հանդերձ :

Պակասեցայ ես յազգատոհմէ
 իմմէ , այսուհետեւ թողի՛ լքի՛
 զիմ զկեանս իմ :

Եւ

Եւ զհապ մեկնեաց յինէն հո
գի իմ, ոպ զայն որ քակէ ըզ-
տաղաւար, և եղէ ես ոպ զոս,
տայն օտարաց մերձ ՚ի հատա-
նել:

Յաւուր յայնմիկ մատնեցայ
եւ յառաւօտէ ոպ ՚ի ձեռս ա-
ռիւծու. այնպէս խորտակեաց
մանրեաց զոսկերս իմ, զի յա-
ռաւօտէ մինչ ՚ի գիշեր մատ-
նեցայ:

Ապ ծիծառն այնպէս ճչեցի.
ոպ զաղաւնի այնպէս մնչեցի.
զի նուաղեցին աչք իմ ՚ի տե-
սանելոյ:

Հայեցայ ՚ի բարձունս առ տը-
նած իմ, որ փրկեաց զիս և փա-
րատեցոյց յինէն զցաւս անձի
իմոյ:

Տը վասն այնորիկ պատմեցաւ
քեզ. զարթուցեր զանձն իմ,
դար-

դարձուցեր զոգի իմ. մխիթա-
րեցայ և կեցի :

Մ. Տա' ի խաղաղութի դարձաւ
դառնուի իմ. փրկեցեր զանձն
իմ զի մի կորեայց, և ընկեցեր
յետոյ զմի զկեանս իմ :

Օ ի ոչ թէ որ 'ի դժոխս են
խոստովան առնին առ քեզ, և
ոչ մեռելք օրհնեսցեն զքեզ.
և ոչ յուսացին 'ի ճշմարտու-
թիւնս քո ամենեքեան որ ի-
ջանեն 'ի դժոխս :

Մ. յԼ կենդանիքս օրհնեսցուք
զքեզ իմր. ոպ և ես այսու-
հետեւ մանկունս ծնայց, որ
պատմեսցեն զարդարուիս քո.
իմր փրկուե իմոյ :

Ես ոչ ևս դադարեցից օրհ-
նել զքեզ յօրհնութիւն նոր
զմի աւուրս կենաց իմոց յան-
դիման աաճարիդ օյ :

Մ. աղ-

Մայր Նահանգ :

Ես ասացի իմ օղորմեայ հոգ-
ւոյ իմոյ բազմամեղի, որ
բնակեալդ ես 'ի յերկինս, և
յանմարմնոց փաւաբանիս. յիս
մարդասիրեայ բազմադուծ փր-
կիչ, և փարատեցո՞ղ զցաւս ան-
ձին իմոյ :

Պակասեցայ յազգատոհմէ .
լքեալ թողի զկեանս աշխար-
հի . և մարմին ունայնուծե-
ղարձաւ 'ի հող ուստի ստեղ-
ծաւ . յիս մարդա :

Յաւուր յայնմիկ մատնեցայ 'ի
ձեռս ահեղ հրապարակին . և
առ քեզ ապաւինիմ ստեղծող
բնաւից իմ բոլորից . յիս մար-
դասիրեա բազ :

Հայեցայ 'ի բարձունս առ քեզ
կարող յամենայնի . ընկալ զիս
յար-

յարկս արդարոց ամրածածուկ
աջովդ քո • յիս մար :

Մհա՛ ի խաղաղութի՛ դարձայ
՛ի հող յորմէ ստեղծայ • նո-
րոգող ճարտարասուէտ , պար-
գեւատու ողորմութեան • յիս
մարդասի :

Մյլ կենդանիքս օրհնեմք ըզ-
քեզ քո թագաւոր յաւիտե-
նից • որ փառօք փառաւորիս՝ ի
յերկնայնոց և յերկրայնոցս •
յիս մար :

Վ շաբաթուա :

Աղօթք յովհաննու Տարգմարէի :

Վ նեղութե՛ իմում ես առ
նոր կարդացի • լուաւ նո՛ծ
յանդընդոց դժոխոց աղաղա-
կի իմում :

Վ ո՛ւր նոր ձայնի իմում , զի ըն-
կեցեր զիս՝ ի խորս ծովու • և շը
ժող
Ջանք

Ջանք գետոց պաշարեցին զիս :

Մենայն զքօսանք քո և ալիք
քո անցին 'ի վերայ իմ. և ա-
սացի, թէ մերժեցայ ուրեմն
յերեսաց աչաց քոց :

Նրդ՝ իցէ՞ թէ յաւելից հայել
'ի տաճար նք քո. զի հեղան
զին և ջուրք մինչ և յանձն իմ.
և անդունդք անհնարինք պա-
շարեցին զիս :

Լամուտ գլուխ իմ ընդ փա-
պարս լերանց. իջի ես 'ի խորս
երկրի, և տեսի զնիգս նորա,
զի էին ոմ Եղիսք յաւիտենից.
և ելցեն յապականուէ կեանք
իմ :

Նք քեզ տր տծ իմ, 'ի նուա
ղել անձին իմոյ կարդացի, և
զքեզ տր յիշեցի. և մտցեն
աղօթք իմ 'ի տաճար նք քո :
Օ ի ոյք պահէին զունայնու-
թի օ թի,

Թի և զստուԹի , յողորմուէ
իւրեանց մերժեցան :

Մ. յլես'ի ձայն օրհնուէ խոս-
տովան եղեց քեզ . մատու-
ցից պատարագս ին , և կատա-
րեցից զուխտ իմ'ի փրկուէ :

Մատթ Թան :

Օ արհուրեալ դուլացաւ ամե-
նամեղ անձն իմ . յաջեղ քոց
դատաստանացդ յաններելի
տանջանացն : Քանզի կամաւ
մերձեցայ'ի մեղս մեծամեծս .
արդ կայ և մնայ ինձ աններելի
պատուհասն : Մ. րդ' անկեալ
աղաչեմ փրկիչ և բարերար .
խնայեալ յիս'ի մեղուցեալս' և
ողորմեաց ինձ բազմամեղիս :
Մ. մենակալ քաւեալ զմեղս իմ ,
զի աստուած ես ապաշխարո-
ղաց : Եւ զհոգիդ նք մի հա-
ներ

ներ յինէն • զի անծ ես : Եւ
 փրկեալ զիս յահագին հրոյն •
 զի անծ ես ապաշ :

*****

Երբ Եփ, Թե Երսէսէ հաճող եկող
 ասացեալ լի աս 'ի Խնջեցեալ :

Եւ անեղ անժամանակ՝ հայր
 անսկիզբն և անքանակ •
 որդւոյ պատճառ ծննդեամբ
 անձաւ՝ հորդոյն բղիճամբ
 անքննաբար • աղաչեմք զքեզ
 գթած՝ երկայնամիտ և ողոր
 մած • ողորմեալ քո ստեղծուա
 ծոյս՝ յուսով 'ի քեզ ննջեցե
 ալս :

Ինչ որ 'ի ծոց հօր մեծին՝
 և կերպարան սկզբնատպին •
 որով երկինք գոյացան՝ աշ
 խարհ լրիւ հաստատեցաւ •
 հայցեմք 'ի քէն Թր և փրկիչ
 ամէն

ամենողորմ և կեցուցիչ • ողորմեա՛ քո ստեղծուա :

Վերագոյն շնորհաց բաշխող երկնաւորաց և երկրայնոց • կեանք և կենաց տուող հոգի՛ հօր և որդւոյ արարչակից • խնդրեմք 'ի քէն աղբիւր բարեաց՝ արբուցանողլոյ ծարաւեաց • ողորմեա՛ :

Վաւանեմք ընդ սրովբէից՝ զկենդանարարլոյ համայնից • երեքսրբեան մի նորուի՛ հայր և որդի և նք հոգի • յոր հանգուցեալըս մկրտեալ և հաւատով խոստովանեալ • ողորմեա՛ քո ստեղծուա :

Արրակի թիւ կատարեալ՝ յերիս անձինս բաժանել • նծու թի՛ միաւորեալ՝ միով բնութի՛ հաւասարեալ • յորմէ կապեալ և արձակիմք՝ և վերստին անլայծ

Լոյծ կապիմք . ողորմեա՛ քո :
 Օ կակեցրդ հօր զորդի՛ փա-
 ռաւորեմք անլռելի . որ իջեր
 յարդանդ կուսին՝ զադամայ-
 ին առեր մարմին . աղաչանօք
 անձաճնին՝ անապական քում
 ծնողին . ողորմեա՛ :

Սրեցար մարմնով յերկրի՛ որ
 'ի հօրէ անմեկնելի . ընդ հո-
 ղեղէնրս բնակեցար՝ 'ի հրեղի-
 նաց երկրպագեալդ . պաղա-
 տանօք երկնաւորաց՝ փառաբա-
 նիչ քոց հրեշտակաց . ողորմեա՛
 իստ օրինացրն մովսէսի՛ ըն-
 ծայեցար՝ ի տաճարին . զի ըզ-
 բնուիրս մարդկային՝ ընծայ-
 եացես հօր՝ ի յերկինս . խնդ-
 րուածովք նք ծերունոյն՝ քե-
 'ի կապից արձակելոյն . ողորմեա՛
 Սաղաւորըդ հրեղինաց՝ որ ը-
 մարդկան հողեղինաց . շրջե-

ցար տնօրինաբար՝ կրեցեր ըզ-
կիրըս մարդկաբար • որ վասն
մեր զայս ամենայն՝ ի յանձն ա-
ռեր խոնարհուք • ողոր :

Սողովեալքս՝ ի հրաժարում
ըն ծառայի քո յաշխարհէ • հայ
ցեմք՝ ի քէն արտասուելով՝ և
սպաղատիմք զայս ասելով • ճա-
նապարհ ընդ քեզ ելից՝ հան-
գուցելոյս լեր ուղեկից՝ ի յօ-
թեանս հօր քո լուսոյ՝ զննջե-
ցեալըս մեր հանգո :

Վ փրկութեան մերոյ սկզբան՝
մկրտեցար ի յորդանան • զոր
չնորհեցեր նոր աւաղան՝ ի
մաքրութի մեղաց մարդկան •
հայցմամբ կրկին կարապետին՝
մեծին ի ծնունդս մկրտչին • ի
յօթեանս հօր :

Ս ուս աւոր ձայնիւ յերկնից՝
զքեզ դաւանեաց հայր էա-
կից ,

կից , աղաւնակերպ հոգին ի-
ջեալ՝ առ համագոյդ իւր հան-
գուցեալ . զմկրտեալն նուիրն
հոգւով՝ յորդէգրուի հօր հա-
ւատով . 'ի յօթե :

Խաւար մեղաց հալածեցաւ՝
լոյս գիտութե քե ծագեցաւ .
խայթուած օձին բժշկեցաւ՝
հիւանդուի մեր ողջացաւ . կեն
դանարարդ մեռելոց՝ և լուսա-
տու խաւարեւոց . 'ի յօթե :

( ) Կոգումն անունն առ 'ի հօրե՝
որ ընտրեցեր 'ի յաշխարհէ .
լուսաւորիչ տիեզերաց՝ զդասս
ընտրեալ աշակերտացն . աղա-
ջանօք առաքելոց՝ փող յարուե-
մեր եղելոց , 'ի յօթե :

Կեանք 'ի կենաց լոյս 'ի լուսոյ՝
որ ստեղծեր զմեզ 'ի հողոյ .
նորոգեցեր դարձեալ կրկին՝
ծննդեամբ սբջ աւազանին .

զոր կեցուցեր շնորհիւ քոյին՝
'ի մահուանէ այն առաջին . 'ի

յօթեանս :

Տողւով լցեր զմարդն առա-
ջին՝ զոր կորուսեալ խաբամաբ
չարին , զնոյն հողի բանիւ քոյ-
ին՝ հեղեր յողիս մեր վերս-
տին . նովին հողւով՝ սբ. և բա-
րի՝ առաջնորդեալ հողւոյս ու-
րին . 'ի յօթեանս :

Չայնեցեր առ զազարոս՝ որով
եառուր մեռելոց յոյս . կենդա-
նութիւն չորեքօրեայն՝ կենդա-
նացան որք յադամայ . կենաց
ձայնիւ վերջին փողոյ՝ կոչեալ
զսա յայսմ հողոյ . 'ի յօթե :

Վ ուղեւ խարսեաց պահակ մա-
հուն՝ 'ի կենարար ձայնիդ լրոյ .
արագապէս զոյգ ընդ բանին՝
ես զմեռեալն ըստ հրամա-
նին , իշխանք օգոյս այս սար-
սեպ

սեսցին՝ զհոգիս սորա մի ար-
գելցեն • 'ի յօթևանս :

Ղանապարհ մոլորեւոց՝ և ճա-
ռադայթ խաւարեւոց • հրաւի-
րեցեր զորդիս լուսոյ՝ 'ի յերկ-
նային հարսանիս քո • Ը զուար-
ճալից անդ ժողովոց՝ արժանա-
ցո՛ զսա դասուց • լի լապտերօք
մոյծ յառադաստ ընդ իմաս-
տուն նք կուսանացն :

Սերով բնութք զոր զգեցար՝
'ի փայտ խաչին բեռեցար •
լուծանելով զմեզ 'ի մեղաց՝ 'ի
նախահօրն կապանաց • լոյծ և
զսա 'ի յանցանաց՝ վն քո նք
չարչարանաց • լի լապտերօք :
Յետ կամաւոր մահու խաչի՝
եղար 'ի նոր գերեզմանի • ե-
րեքօրեայ թաղմամբ յերկրի՝
նոր ստեղծեր զմեզ կենդանի •
զիջեալս ընդ քեզ 'ի հող մա-
հու

հու վերակոչեա՛ ձայնիւ փո-

ղոյ • լի լապտերօք :

Ստեալ կանանցն իւղաբե-

րից՝ և ողբային արտասուալից •

Իբր զմեռեալ անյուսալից՝ ըզ-

կենդանիդ յաւիտենից • վսնո

ցին՝ ոք արտասուաց՝ մաքրեա՛

զսա՝ ի յանցանաց • լի լապ :

Ե արժեալ հիմանցն դժոխոց՝

՝ ի տեսանելն զքեզ ներքնոց •

Հաներ զհոգիսն որք՝ ի բան-

տին՝ կապեալ զիշխանն մահա-

ծին • ընդ հանգուցեալ հոգիս

սքց՝ հանգո՛ զհոգի ննջեցե-

լոյս • լի լապտերօք :

Արախուք զօրք երկնայինք՝

յերկնից յերկիր իջանէին • յոր-

ժամ յարեար՝ ի մեռելոց՝ լոյս

ծագեցար արարածոց • ոք յա-

րութք քո կենարար՝ յարո՛ զսա

՝ ի կեանս անմահ • լի լապ :

Հան

Նահապետաւ ապահապա-
նացն՝ ի յերկիւղէ երկնաւո-
րացն՝ որք զաւետիս տային կա-
նանց՝ թէ մահ լուծաւ մահ-
կանացուաց . սա որ մահու քո
տնկակից՝ լիցի կենաց հաղոր-
դակից . լի լապտերօք :

Պարակցել անմարմնականքն՝
առ կենսատու՝ ք զերեզմանն .
տան զաւետիս ազգի մարդ-
կան՝ վս կենաց յաւեժական .
դասաւորեալ պարուց նոցին՝
զննջեցեալս յօրըն վերջին . լի
լապտերօք :

Սահաւորեալ նշան խաչին՝
յարեւելից փայլեալ ծագի .
հաւատացեալքն՝ ի քեզ բերկ-
րին՝ և ուրացողքն կոծեսցին .
զերկրապագուս սբյ խաչին՝ պայ-
ծառացո՛ լուսովնորին . լի լապ-
տերօք :

Խաչ գործեալ երկնաւորաց՝
 գան սուաջի քո նախընթաց •
 զընտրե՛լս քո ժողովելով՝ քեզ
 ընդառաջ բերեն ամպով • ընդ
 աղաւնեաց օդապարից՝ խառ-
 նեա՛ զսա՛նք երամից • դասա-
 ւորեա՛ զսա վերնոց՝ երգել
 քեզ փառս ընդ զուարթնոց :
 Սարսափին տարերք երկրի՝ յոր
 ժամ փառօք գաս հայրենի •
 արեգական լոյս խաւարի՝ լու-
 սինն աստեղբքն նուաղին • զսա
 յաւուրն աներեկի՝ լուսաւո-
 րեա՛ լուսով քոյին • դասաւ :
 Արնական զօրացըն պետ՝ փո-
 ղէ բարբառ աւետաբեր • արիք
 մեռեալք ո՛րք յադամայ՝ քան-
 զի ահա եկն փեսայ • Ը հարս
 նացեալ մաքուր հոգւոց՝ կար-
 գեա՛ զսա՛ի թիւ սքց • դաս :
 Տիրական յաթոռ նստիս՝ յա-
 րա

րարածոց երկրպագիս • արդա-
 րուք զաշխարհ դատես՝ վարձս
 ըստ գործոց հատուցանես •
 յայնժամ շնորհեա՛ ողորմուք՝
 ննջեցե՛լոյս մեր զթողուի • դա :
 Ռամեալ մարդկան ազգ ժողո-
 վին՝ որք յարամայ ծնեալք լի
 նին • և հրեղինաց դասք երկ-
 նային՝ համանգամայն վայրա-
 բերին • 'ի յայնմ ահեղ հրա-
 պարակին՝ յիշեա՛ զսա յօրն ա-
 հագին • դասա :

Տուցանին գաղտնիք մարդ-
 կան՝ իւրաքանչիւր որք գործե-
 ցան • բարեաց գործողքն պսա-
 կին՝ չարեացն 'ի հուրն անշեջ
 մատնին • յայնժամ յիշեա՛ ըղ-
 սորս բարին՝ գործըք մեղացն
 ջրնջեսցին • դասա :

Ռիւսին պսակք զանազանեալ
 և պատմութեանք լուսափայլե՛լ
 սք

Եւ վկայեցն ՚ի գլուխ եղեալ և
արդարօցն զարդարեալ. հա-
ղորդս արա՛ հայցմամբ նոցին՝
զսա լուսոյ փառացնոցին. դա :
(Փառաց ՚ի փառս բարձրանան՝
աջակողմանքն վերանան. յոր-
ժամ լսեն զերանական՝ ձայն
օրհնութե՛ն ՚ի քէն կոչման. ննջե-
ցելոյս մեր լսեցո՛՝ զնձային
բարբառն քո. դասա :

Վահանայք և ժողովուրդք՝
հայցեմք ՚ի քէն նոր բարեգութ.
ընդ ննջեցեալս հաւատով՝ ըն-
կալ զմեզնովին յուսով. յեղեմ
քաղաք վերին՝ յորում ար-
դարքն ժողովին. փառս երգել
միշտ ընդ նոսին՝ երրորդութեդ
երրեակ անձին :

Մարիչ և մարդասէր անո-
խակալ և բարեգութ, որ
դ. ու

գովիսդ 'ի սրովբէից՝ Թոր դա-
տաւոր արդարութե . ընդ սբօց
առաքելոց՝ Թոր պսակեա՛ զմեր
հնջեցեալսն . ողորմած Թոր ու
ղորմեա՛ հոգւոցն մեր հնջեցե-

179

Ը
 Եւ ճաժին անարատ մայր տն
 և կոյս սբ՝ բարեխօսեալ առ
 որդիդ քո միաժին . զի փրկես
 ցէ զմեզ 'ի սպառնալեաց գե
 չենոյն , և պարգևեսցէ մեզ
 զերկնից զարքայուին , և հան
 գուսցէ զհոգիս մեր ննջեցե
 լոցն . օգնեալ և ինձ քո այսօր՝
 յառաջին ճանապարհին , և 'ի
 միւսանգամ գալստեանդ քո
 օգնեալ ինձ :

U^{er} L^{and} z

Ի ոգւոցն հանգուցելոց ք՞ո
 ւնժ' արա՛ հանգիստ և ու
 ղոր

զորմուի . և մեզ մեղաւորացս
չնորհեա՛ զթողուի յանցանաց :

Աղօթք :

Վաս որդի անոխակալ և
բարեգութ գթա՛ քո արարչա-
կան սիրովդ 'ի հոգիս հանգու-
ցեալ ծառայից քոց , յիշեա՛ յա-
ւուր մեծի գալստեան արքայ-
ութե՛ քո . արա՛ արժանի ողոր-
մութե՛ քաւութե՛ և թողութե՛ մե-
ղաց , դաաւաւորեալ պայծառա-
ցո՛ ընդ սքս քո յաջակողմեան
դասուն : ( ) ի դու ես տօր և ա-
րարիչ ամեն . դատաւոր կեն-
դանեաց և մեռելոց . և քեզ
վայելէ փառք իշխանութի և
պատիւ . այժմ և միշտ և յաւ :
Վաս նա՛ ռողորմեա համօրէն հա-
ւատացեալ քրիստոնէից ննջե-
ցելոցն հողւոց :

Եւ զարշարանաց քն՝ թէ՛ ռ-բա
 թու գեղերոյն : ( ) որ ասացեալ է
 Եւ քն՝ Երսէսէ հայոց հաթուղե-
 հոսէ :

Եւ յսօր անճառ լուսոյն ծա-
 քումն՝ ի փրկուէ մեր կա-
 տարումըն խոնարհի ի վեր-
 նատունն՝ ի ստուերական տօ-
 նից լըրումն . նսխ քան զընթ-
 ըիսըն խորհրդոյ՝ սփածաւ զեն
 ճակ արկողն լուսոյ . և ջուր
 առեալ ծառայաբար՝ զօտրա
 լուանայր զաշակերտացն :

Նանին հօր փառաց լուսոյ՝
 պետրոս մերձիլ յոտս ոչ նե-
 ըն . այնքմ՝ ձեռաց որոյ են
 գործք՝ երկնից երկինք և երկ-
 րաւորք . որով կուրաց աշխ-
 բացան՝ խուլք և համերք ար-
 ժե p ձա-

ձակեցան. որ վերածեաց զինքն
'ի ծովին՝ սաստեաց ալեացն և
լռեցին :

Վլխոյն ընտրեալ հօտին փո-
քու՝ սաստեր զխորհուրդն ոչ
գիտելոյ • որով դառնայր և
հնազանդեր՝ զոտս և զգլուխս
մաքրել մաղթեր • գլխոյս ասէ
չէ՛ ինչ պիտոյ՝ լուացումն ջրոյ
զի լուացեալ է • ոտիցըդ պէտք
են մաքրութե՛ն՝ յօդել՝ ի գլու-
խս սրբութեամբ :

Վաստաց իւրոց աշակերտաց՝
զոր նախ բանիւ վարդապե-
տեաց • այսօր գործով զծայ-
րագոյն՝ եցոյց յինքեան զխո-
հարհուի • սպասաւորեալ հո-
ղեղինաց՝ այն որ անտեսն է
հրեղինաց • տարեալ պաշտօն
իւր ծառայիցն՝ այն որ պաշտին
'ի սրովբէից :

Եթէ

Աթէ տէրս ասէ էից՝ և վար
 դաստերտըս բոլորից • զաշակեր
 տացդ և զծառայից՝ զոտըս լը
 ւացի՝ ի հնոյ աղտից • միմեանց
 և դուք համաբնուք՝ ցուցէք
 ըզնոյն խոնարհուի • բարձրա
 ցելոյն՝ ի կործանումն՝ և ան
 կելոյ բնուէդ կանգնումն :
 Օ որ մաքրեցեր յաւազանին՝
 մաքուր ձեռօք զոտըս նոցին •
 և ուսուցեր խոնարհուք՝ յաղ
 թող լինել չար հրպարտին •
 և զիմ լըւա՛ զտիղմըն մեղաց՝
 աղաչանօք սրբբոյ գընդին • և
 ըզգնացս ուղղեա՛ զոտին՝ խո
 նարհուիթք ելիւք յերկինս :
 Ալից զօրէնսըն մովսէսի՝ զոր
 խօսեցաւ ի սինայի • եկեր
 ըզգառն օրինակին՝ և ըզբա
 ղարջն ընդ եղեգին • զհինն
 ի նորըս փոխելով՝ զստուերն
 ի

'ի լոյս ճշմարտելով • փոխան
գառին ինքըն գօլով՝ գառն
այնուերելով :

Ինդ քաղարջին հաց անխը-
մոր՝ ետ ըզմարմինն իւր զերկ-
նաւոր • ըզկուսածինն անսերմ
նաւոր՝ զանապական և զհո-
գւոր • ընդ ոչխարին արեան
ուխտին՝ ետ մեզ զարիւն իւր
ուխտ կրրկին • և եղեգան
դառնագունին՝ փոխան ըզ-
վարս աստուածային :

Եւագաւորն արարածոց՝ զհա-
ցըն կենաց ետ քաղցելոց • և
ըզբաժական ուրախարար՝ որք
յադամայ տրրտմեցելոց • այս
նոր ուխտ է իմոյ արեան՝ փո-
խան հընոյ ուխտին արեանց •
զոր յիշատակ իմ առնիցեք՝
մինչև եկից ես միւսանգամ :
Եւղովեալքս՝ ի քէն հայցեմք՝
ընդ

ընդ ժողովեալ մետասանին .
որ զկենարարըդ քո մարմին՝
բաշխեալ ետուր ընդ բաժա-
կին . շնորհեա՛ւ և մեզ նոր ընդ
նոսին՝ հաղորդ լինելքումս ե-
ղանին . կենաց հացիդ յոր փա-
փագիմք՝ և ըմպելոյդ ում ծա-
րաւիմք :

Վ յընտրելոց աշակերտաց՝ յու-
դաս մեկնեալ՝ ի սբ գառանցն .
զբարձող մեղաց գառն նյ՝ մատ-
նէր՝ ի մահ ընդ արծաթոյ . ի
յընթրիսըն հոգւոր՝ մերձի
ժրպիրհն և նենգաւորն . ու-
տելով ընդ վարդապետըն յա-
ճախէ զխաբէութի :

Վ ոյսըն խօսէր աղերսալի՝ խա-
ւարելոյն վս դարձի . մի ոմն՝ ի
ձէնջ ասէ եղբարք՝ զիս մատ-
նելոց է առ ի մահ . պետրոս
լուեալ զայն զարհուրէր՝ և

ան արկեր առ յովհաննէս •
 հարցանել թէ ո՞վ իցէ դաւա-
 ճանող վարդապետին :

Խնամով սիրոյն յիւր սիրե-
 լեաց՝ զտրրտմութիւն փարա-
 տեաց • թացեալ սլատառ տայ
 յուղայի՝ նըշանակեալ զգո-
 ղն մատնիչ • զոր առեալ և
 մերկացաւ՝ յնծային հոգւոյն
 շնորհաց • մատնեցաւ նախա-
 ջարին՝ ընդ մատնուէ վարդա-
 պետին :

( ) Եւրագոյն լուսոյն զրկեալ
 խաւարասէրն արտաքս ելեալ
 տրն յայտնէր լոյս եղեւոցն՝
 ըզգայլթագղենն՝ ի դիշերին •
 պետրոս խօսէր խրախուսե-
 լի՝ և կշտամբէր հաւախօսիւ •
 զիւրն յաշխարհէ զփոխին ա-
 սէր՝ և ըզգալուստ հոգւոյն
 պատմէր :

Եւդ.

Կեդրոնեան յայնկոյս ձորոյ՝ Ի
վերնատունն ել խորհրդոյ. ե-
մուտ պարտէզ ընդ պարտիզի
եմոյծ զադամ յադին դրախ-
տին. մուծցես և զմեզ տը ընդ
նրմին՝ ուստի հաներ նախ զա-
ռաջինն. զի ժառանգ ել ըզ-
հայրենին՝ արժանասցուք մեք
վերըստին :

Հոգայր ըզկրիցըն տըրտմա-
բար՝ երիւքն եղեալ առանձնա-
բար. փըրկեւ զաշխարհ հոգիս
յօժար՝ բայց է բնուի մարմ-
նոյս տըկար. ոչ ոմն ուժեղ և
զօրաւոր՝ և ոմն անզօր վըտան-
գաւոր. այլ մի և նոյն ցոլ միա-
ւոր՝ կըրէր զկիրարն կամաւոր :
Չայնիւ մաղթէր աղօթական՝
վս իմ առ հայր իւր էական.՝
ծունըր դընէր խոնարհական՝
որում կրկնի ծունըր ամենայն.

Եթէ փրկիլ մարդկան հնար է՝
 առանց մահու իմ որ գրեալ է .
 բաժակ մահուս յինէն անցցէ՝
 ոչ իմ կամաւ այլ քոյդ եսցէ .
 Եւ ուղեալ յերկիւղ քրտանց
 հոսման՝ ոլոռնաձև կայլակ
 վիժման . ի զօրանալ հրեշտակ
 մերձեալ՝ զօրինական գիրը
 լցեալ . զի կատարեալ առ ըզ
 բնութի՛ն՝ անձն բան զմարդ .
 կուժէ՛ . պարտէր զերկիւղ և
 զտրտմութի՛ն՝ յիւրումն կրել
 տնօրէնութի՛ն :

Ճառագայթ փառաց էին՝ որ
 ըստ բնութե՛րս մարդկային .
 տագնապեցար՝ ի գիշերին՝ աղօ
 թեցեր առ հայր յերկին . ծա
 գեա՛ն ի մեզ զլոյսդ երկնային՝ և
 փարտեա՛ն զերկիւղ չարին . մա
 առնք հոգւոց մեր և մարմին՝
 յերկիւղ քո՛սք բեռեւեսցին :

Մեր .

Մերձեալ յուդաս որ մատ-
նելոց՝ հանդերձ դասուն փա-
րիսեցւոց . անկան նրման ստո-
րանկելոցն՝ որ յաւիտեան չեն
կանգնելոց . յուդաս նենգաւ
համբուրելով՝ առիթ մահու
նըշան տալով . փոխան սիրոյ
զնա մատնելով՝ չար ընդ բար
ւոյ վըճարելով :

Եւ այնժամ առ գուլթ սիրոյն
պետրոս՝ ըզծառային անուն
մաղքոս . եհատ սուսերբ զա-
կանջն աջոյ՝ որ ոչ լուաւ նոն
իւրոյ . իսկ նոն մեր արագա-
պէս՝ յունկըն մերձեալ բրժըշ-
կապէս . առողջացոյց անձապէս՝
զոր ոչ տեսին կուրացն հան-
դէս :

Սոր հօտին փոքու ցրրուեալ
քանզի զհովիւրն քաջ հարեչ .
պետրոս միայն ըզհետ երթ-
եալ :

Եալ՝ 'ի յաղջկանէ վիմին շար-
Ժեալ . նըշանակեալ հաւրն
խօսէր՝ առ 'ի պետրոս տօրն ական-
արկէր . զբանն յիշէր դառն
արտասուէր՝ 'ի գլորմանէն

դարձեալ կանգնէր :

Շնորհեալ վիմին եկեղեցւոյ՝
զոր պահեցեր 'ի հօսելոյ . և
կանգնեցեր 'ի գլորելոյ՝ վասն
սրբաբն արտասուելոյ . կանգ-
նեալ և զիս տօր ընդ նմին՝ 'ի
գլորմանէ սայթաքողին . տա-
լով աչացս յորդ արտասուս՝ և

ջուր նման ծովու գլխոյս :

Ս՛վ կամաւ զանկապելին՝ կա-
պեալ ըզձեռս արձակողին . 'ի
յապարանսն տանէին՝ կայիա-
փայ և աննային . ծառայն զե-
րեսն այն ապտակէր՝ յորմէ
սրովբէն թեաքօղէր . թուք
արձակեալ պիղծ բերանով՝
յայն

յայն որ կուրին լոյս ծաղեաց
թքովն :

Չար կապանաց մարդկան լու-
ծիչ՝ որ կապեցար ընդ կապե-
լոյն . զիս արձակեա՛ յինքնա-
կապէս՝ մեղաց կապից դժո-
խայնոյն . որ ընդ մեղօք պար-
տաւորին՝ կացեր անմեղդ՝ ի յա-
տենին . յորժամ փառօք գաս
հայրենին՝ մի դատեսցես զիս
ընդ նոսին :

Պատկառանօք հինն ադամայ՝
որ ձաղեցար վասրն նր . ջնջեա՛
զամօթ մեղաց լրբին՝ որով զե-
րեսս իմ ծածկեցին . որ ներե-
ցեր չար ծառային՝ ածել ձեռօք
քեզ ապտակին . հար ուժ գնա-
կի զդէմըս չարին՝ որպէս և զիս
եհար ուժ գին :

Թահրն լուսոյ առաւօտին՝ ի
յուրբաթու հընոյ զատկին .
կայր

Կայր առաջի դատաւորին՝ ծա-
ռայն նըստէր 'ի յատենին . 'ի
հարցանել պիղատոսի՝ ինն ոչ
առնէր պատասխանի . զի կան-
խասաց գիւրն լցցի՝ եղէ ես
մարդ որ ոչ խօսի :

Իսկական դասք զինուո-
րաց՝ արկին հանդերձ նախա-
տանաց . այնմ որոյ զգեստն է
լոյս փառաց՝ իբրեւ զօթոց զին-
քեամբ արկած . 'ի ծունր ի-
ջեալ կատակէին՝ զգլուխն ե-
ղեգամբ հարկանէին . պըսակ
'ի փշոց բոլորէին՝ ըզփուշ մե-
ղացըն բարձուղին :

Սոսկալին սերովքէից՝ բառ-
նայր ինքեամբ ըզփայտ խա-
չին . մինչ՝ի տեղի գողգօթայ-
ին՝ յորում եղեալ մարդն ա-
ռաջին . ետուն ըմպել գինի
զմռսեալ՝ և կերակուր լեղեաւ
խառ-

խառնեալ • որով զպտղոյն դա
ռըն ճաշակ՝ փոխեաց մեզ
քաղցր և ախորժակ :

Վերնականքըն զարհուրեալ
տեսին ըզտէրըն մերկացեալ •
և ըզհանդերձսըն բաժանեալ
պատմութեանին վիճակ արկեչ •
ըզձեռս և զոտսըն ծակեցին՝
ըստ յայտնապէս դաւթեան
ձայնին • ը փայտ խաչին բեւ
ռեցին՝ զմատուենսն որ գրեաց
'ի տախտակին :

Տարածեալ ձեռք ընդ ձեռաց՝
ոտք ընդ ոտից ընթանալեաց •
փայտ ընդ փայտի դառըն պըտ
ղոյ՝ կեանք ընդ մահու փոխար
կելոյ • 'ի մէջ երկուց անօրի
նաց՝ կայր մերկացեալ տուողն
օրինաց • զոր ոչ տեսին ազգըն
կուրաց՝ բաց 'ի միոյն յաւազա
կաց :

Բոպէից արեգականն՝ զտիւն
 արար գիշերանման . զըստուե-
 ըրն քօղ արկ մերկութե՝ զի մի
 տեսցէ ական անարժան . 'ի մէջ
 օրեայն նըսեմացաւ՝ յորժամ
 ադամ մեղօք մեռաւ . 'ի յին
 ներորդն 'ի լոյս դարձաւ՝ յոր-
 ժամ մահուամբ մահըն լու-
 ծաւ :

Յօղէր արտօսըր ցաւադին՝
 մայր ինն որ կայր մերձ առ խա-
 չին . յորժամ լսէր զծարաւին՝
 բարբառելոյ իւր միածնին . ե-
 տուն քացախ խառնեալ զեղի՝
 այնմ որ բղխեաց դետ յադե-
 նի . և 'ի վիմէն վստակ բարի՝
 արբոյց տոհմին դառնացողի :
 Իհլծեալ յերրորդ ժամու օ-
 ճին՝ զմիտըս նախնոյ մօրն ե-
 լային . 'ի վեցն անկեալ մարդն
 առաջին՝ հաւանական բանիւ
 նո ,

նորին . 'ի սոյն ժամու ինն 'ի
խաչին՝ զի քաւեսցէ զմեղըս նո-
ցին . և յորժամ ել ադամըն
հին՝ եղ զաւազակն 'ի մէջ դը-
րախտին :

Փարեւի բարբառ ընդ իմ՝ ելի
ելի առ հայր գոչէր . զհոգին
կամաւ հօր աւանդէր՝ զհոգիս
մարդկաննոյն ընծայէր . երկիր
հիմամբք սասանեցաւ՝ և վա-
րագոյր ը մէջ հերձաւ . վեմք
'ի յինքեանց պատառեցան՝ և
գերեզմանք մահու բացան :
Քարոզի 'ի սքանչելեացս՝ աս-
տուած մարմնով վս իմ խա-
չեալ . մերով բնութիւն մեռա-
նի՝ ինծ անմահ խոստովանի .
կըրկնաւտակ կողին աղբերբք՝
եկեղեցի իւր հաստատի . ջրովն
մաքրի զարիւնն ըմպէ՝ զորդի
ընդ հօր փառաւորէ :

Նորին «Բն» Ներսէսէ, երգ Ռեծի
 ուրբաթու յերեկէն :

Նորոգող տիեզերաց՝ որ ըզ-
 դեցուցեր մեզ լոյս փա-
 ռաց . արկար ըզքե ՚ի զինուո-
 րաց՝ քղամիթ կարմիր նախա-
 տանաց . մերկեա՛ յինէն ըզ-
 քուրձ մեղաց՝ ըզտրտմագոյնն
 արեամբ ներկած . և ըզգեցո՛
 զուրախալին՝ ըզպատմուճանն
 իմ զառաջինն :

Նրկնաւոր թգւորիդ՝ ՚ի ծունր
 իջեալ իսոյ առնէին . ծած-
 կեալ ըզգլուխըդ կռփէին՝ և
 եղեդամբ հարկանէին . և զիմ
 անկեալ մինչ՝ ՚ի գետին՝ ՚ի հնա-
 ղանդել կամաց չարին . մի թո-
 զուցուս խաղալ սովին՝ այլ
 կանդնեացես զիս վերըստին :
 ԺԵ Նամ .

Իսամեալ բոլորը քո մարմին
յետ վրձրույ դատաւորին •
սաստիկ էառ զհարուած գա-
նին՝ վասն գանից նախաստեղ-
ծին • զիս որ յոտից մինչև ցը-
գլուխ՝ ցաւօք նեղիմ անհրնա-
րին • առողջացո՛ դարձեալ կըր-
կին՝ ո՞պ շնորհօք աւազանին :

Արքափայլ պըճնեալ զար-
դուն՝ զոր զգեցուցեր ահա-
րոջնին • փոխան պսակ՝ ի փշոց
եղին՝ մըշակք ոյգւոյն իս-
րայէլին • ըզփուշ մեղաց հան-
ցես յինէն՝ զոր յիս եհար իմ
թշնամին • և ողջացո՛ զխայթ-
ուած վիրին՝ զի սպիք մեղա-
ցըն ջնջեսցին :

Լատուն ըմպել քեզ ըզլեղին՝
և ըզքացախն՝ ի ծարաւին • ար-
բեր կամաւ զի քողցրասցին՝
ճաշակք պըտղոյ դառնագու-
ծի
նին •

նին • զդառնուի թունաւորին՝
 զոր՝ի մասունս հոգւոյս արկին •
 հերքեա՛ ՚ի բաց հանդերձ սո-
 վին՝ և քաղցրասցի սէր քո ՚ի
 սմին :

Ստեղնեալ ծառոյ մահաբե-
 րին՝ այն որ բուսաւ ՚իմէջ դը-
 րախտին • փոխան բարձեր ըզ-
 փայտ խաչին՝ ՚ի գողգոթա հա-
 ներ տեղին • զիմ առ ՚ի մեղս
 անկեալ զողի՝ և ծանրագոյն
 բարձող բեռին • բա՛րձ ՚ի յու-
 սոյդ ըստ ոչխարին՝ հա՛ն ՚ի յեր-
 կինս յուխտեալ տեղին :

՛Ի յուրբաթու ժամ երրոր-
 դին՝ բւեռեցար ծիր ՚ի խաչին •
 լուծեր զկապանսն ախաստեղ-
 ծին՝ և կապեցեր ըզթշնամին •
 զիս ամրացո՛ ընդ հովանեալ՝
 կենդանարար քոյ նըշանին • և
 ՚ի ծագելն յարեւելից՝ լուսա-

և որեւա՛ լուսով նորին :
 Երանեալ աւագակին՝ բացեր
 զդուռն ադին դրախտին . ըստ
 հաւատոյ սրբոյ նորին՝ կապա-
 րեցեր ըզխընդրելին . տո՛ւր և
 ինձ նոր ընդ նրմին՝ լըսել ըզ-
 նոյն պատասխանին . այսօր ը
 իս իցես յադին՝ 'ի հայրենիս
 քո առաջին :

Բարբառելով զելի ելին՝ հի-
 մունք երկրի տառանէին . և
 վարագոյր հին օրինին՝ վերուստ
 'ի վայր պատառէին . արդ ընդ
 վիմացն որ շաժէին՝ շարժեա՛
 զանշարժ սիրտս 'ի բարին . ընդ
 պատառել վարագուրին՝ զիմ
 պատառեա՛ ըզգիր պարտին :
 Երեգական լոյս քօղ արկեալ
 իսաւարանայր միջօրէին . և գե-
 րեզմանըք բանային՝ մարմինք
 սրբոցն յառնէին . ընդ իսա-

Լարել լուսաւորացն՝ մաքրեալ
 յինէն զգործ խաւարին . ընդ
 մեռելոցն որ յառնէին՝ կանգ-
 նեալ զմեղօք մեռեալ հոգիս :
 Եւ որ սիրոյ պատուիրանին՝ գոր-
 ծով լըցող եղեր բանին . աղօ-
 թելովն առ հայր յերկին՝ թո-
 ղուլ ըզմեղս որ՝ ի խաչին . ինձ
 որ հոգւովս հաւատացեալ՝ եր-
 կրրպագեմ քեզ միածին . թող
 ըզլուծումըն հրամանին՝ մի յի-
 շեացին մեղքն առաջին :
 Սարսեցին անդարամեաք՝ ի
 յաւանդելն առ հայր զհոգիդ .
 որ ի դրժօխս իջեր ներքին՝ ի
 բանտ մահու և խաւարին . կա-
 պեալ զիշխանըն մահածին՝
 հաներ զհոգիսն որ ի բանտին .
 և զիս հանցես տր ընդ նոսին՝
 բանտէ մեղացն աղջամրղջին :
 Եւ զբերացն անապահան՝ որ
 յետ

յետ մահուն անմահարար •
 բրդեալ 'ի քէն վռտակ կըր-
 կին 'ի նորոգումըն կողածնին •
 բաց ըզբերան իմ յարբուցու-
 մըն քոյ արեան կենարարին •
 լըւա՛ դարձե՛լ յաւազանին՝ թէ
 ոչ շնորհօք այլ արտասուօք •
 Յանմահիդ մեռանելոյ՝ ըզ-
 մեռեալ հոգիս կենդանացո՛ •
 թաղմամբ 'ի նոր դերեղմանի՝
 զթաղելս 'ի մեղրս վերածեա՛ •
 'ի գբի ներքնումն իջանելով՝
 'ի գբոյ մեղաց վերաբերեա՛ • 'ի
 ստուեր մահու քո բնակելով՝
 լուսաւորեա՛ և դիս հոգւով •
 Սիրտ իմ առ քեզ աղաղակե՛
 բանդ որ ընդ հօր խկրդբանե •
 որ կամաւոր վասըն մարդ կան •
 կրեցեր մարմնով զայս նմ • թո՛՛
 լսելի՛ արա ըզձայն՝ յարբուցո-
 թերդ քոյ կողման • ընդ մողո-

վոց անդ անդրանկանցն՝ օրհ-
նել ըզքեղ միշտ յաւիտեան :

Յորդորակ :

Եկայք հաւատացեալք եր-
կրպագեսցուք նք երրոր-
դութեն . լոյսն որ ընդ հօր է
յեռն , 'ի քահանայից դատա-
պարտեալ եկեալ 'ի խաչ ելա-
նել . անմահ թաղաւորն : ( ) որ
երկինք ոչ բաւէին տանել . ըզ-
փայտ պատուհասի ուսով բար-
ձեալ , և եկեալ 'ի տեղի կա-
ռաւիման 'ի խաչ ելանել ան-
մահ թաղաւորն : Հիացեալ
պետութեց երկնից՝ ընդ թա-
ղումն ինն 'ի նոր գերեզմանի .
քանզի որ անմահն է յեռն
վն արարածոց փրկութե զմահ
ճաշակեաց . անմահ թաղա-
ւորն :

Ա Ղ Օ Թ Գ

Ստան Հեռանդար :

Սահմ. Խ :

Երանի որ խորհի զաղքատն
և զտնանկ , յաւուր չարի
փրկէ զնա ինր :

Տ՞ր փրկէ զնա և կեցուցանէ ,
երանելի՛ առնէ զնա՝ ի վ՛ր եր-
կրի , և ոչ մատնէ զնա՝ ի ձեռս
Թշնամեաց իւրոց :

Տ՞ր օգնական է նմա՝ ի մահիւն
ցաւոց իւրոց , զիմ մանկողինս
նորա դարձուցանէ՝ ի հիւան-
դութիւննորա :

Թշնամիք իմասացին ինձ չար .
երբ իցէ զի մեռցի՝ և կորիցէ
անուէն նորա :

Ստանէր տեսանել զնանրու-
թի .

Թի. խօսէր 'ի սիրտ իւր, Ժո-
ղովէր զանօրէնուԹիս յանձն
իւր:

Մ. րտաքս ելանէր և զնոյն խօ-
սէր. զինէն շրջնջէին ամենայն
Թշնամիք իմ:

Խորհեցան չար 'ի վերայ իմ,
բան անօրէնուԹե եդին 'ի վե-
րայ իմ:

ՄիԹէ որ ննջիցէն՝ այլ ոչ ևս
յաւելուցու յառնել. քանզի
և այլն խաղաղուէ իմոյ յօր և
եան յուսացայ:

Որ ուտէր զհաց իմ, յաճա-
խեաց առնել ինձ խաբէուի:

Մ. յլ գու տր ողորմեա՛ ինձ,
կանգնեա՛ զիս. և հատուցի՛ց
նոցա:

Յայսմ ծանեայց Թէ հաճե-
ցար ընդիս. զի մի ուրախ եղի
ցին յիս Թշնամիք իմ:

Մ. յլ

Մ. յլ զիս յանբծութե իմում
ընկալար . հաստատեցեր զիս
առաջի քո յաւիտեան :

( ) րհնեալ տր տծ իլի յաւի-
տեանս յաւիտենից . եղիցի եւ
ղիցի :

Սաղ խան :

Հոյս և յարուի ազգի մարդ-
կան քս տծ , զհիւանդութիւն
հոգւոյ իմոյ կենդանացո՞ ուն
երբեմն զեզեկիայն : Աչարչա-
րանս և զմահ յանձն առեր՝
կենդանատու ամենեցուն . ըզ-
հիւանդութի հոգւոյ իմոյ ա-
ռողջացո՞ որպէս երբեմն զեզե-
կիայն : Մ. քեզ ապաւինիմք
խորան և տաճար տյ բանին ,
մարիամ մայր և կոյս , բարե-
խօսեա՛ առ քս վս անձանց մե-
րոց :

Սաղ .

Սաղմ. ԺԷ :

Իամբարձի զաչս իմ 'ի լե-
րինս , ուստի եկեսցէ ինձ
օգնութի :

( ) օգնութի ինձ 'ի նոնէ եկեսցէ ,
որ արար զերկինս և զերկիր :

Ս'ի տար սասանուէ զոտն քո .
և մի ննջեսցէ պահապան քո :

Ապ ոչ ննջէ և ոչ 'ի քուն եր-
թայ պահապան իլի :

Տը պահեսցէ զքեզ , և նոր ըն-
կալցի աջով ձեռամբ իւրով :

Մերեգան 'ի տուէ քեզ մի մե-
ղիցէ , և մի լուսին 'ի գիշերի :

Տը պահեսցէ զքեզ յամ չա-
րէ , պահեսցէ նոր զանձն քո :

Տը պահեսցէ զմուտ և զեւթո՝
յայսմ հետէ մինչև յաւիտ" :

Քարոզ :

Այժմ հիւանդաց և նամ վշտացե-
լոց աղաչեսցուք զփրկին մեր

քո .

ք՞մ • զի ողորմեսցի ըստ մեծի
 ողորմութիւնիւրում, և բժշկես-
 ցէ զախտս և զհիւանդութիւնս
 հոգւոց և մարմնոց ծառայից
 իւրոց, և կատարեալ առող-
 ջութիւն հասուցէ զամենեւեան
 'ի մշտնջենաւոր և յանախտ
 կեանս : Ար առաքեցաւ 'ի հօրէ
 'ի բժշկութիւն ազգի մարդկան
 միաժին որդին նայ : նոր մեր և
 փրկիչ յս ք՞մ կեցո՞ւ և ողորմ :

Աղօթք :

Փարատեա՛ զցաւս և բժշկեա՛
 զհիւանդութիւնս 'ի ժողովրդենէ
 քուամէ նոր նա՛մ մեր • և շնոր-
 հեա՛ ամենեցուն զկատարեալ
 առողջութիւն նշանաւ ամենա-
 յաղթ խաչիւ քով • որով բար-
 ձեր զտկարութիւն ազգի մարդ-
 կան, և դատապարտեցեր զթշ-
 նամին կենաց և փրկուե՛ մերոյ :

Վառ

Վառ ես կեանք մեր և փրկուի
բարերար և բազում ողորմած.
որ միայն կարողդ ես թողու
զմեղս և մերժել զսխառս և ըզ-
հիւանդուիս 'ի մէնջ. որում
յայտնի են պէտք կարեաց մե-
րոց: Վարդե իչդ բարեաց՝ պար-
գեւեա՛ զառատ ողորմուի քո՛ 'ի
վր արարածոց քոց՝ ըստ իւրա-
քանչիւր պիտոյից. յորոց հա-
նապազ փառաւորեալ գովի ա-
մենա՛մբ երբորդուիդ. այժմ և
միշտ և յաւիտեանս յաւի :

Սաղ Քանչ խաչի :

Սք խաչն օգնական հաւատա-
ցեւոց, կանգնեցաւ 'ի յերկրի
յաղթող թշնամւոյն. եկայք
ժողովուրդք երկրպագեսցուք:
Մարիչն անձ բարձրացաւ 'ի
խաչին. և զմեռեալս մեղօք
փայտին ճաշակամաւքն, 'ի սմա-
նո

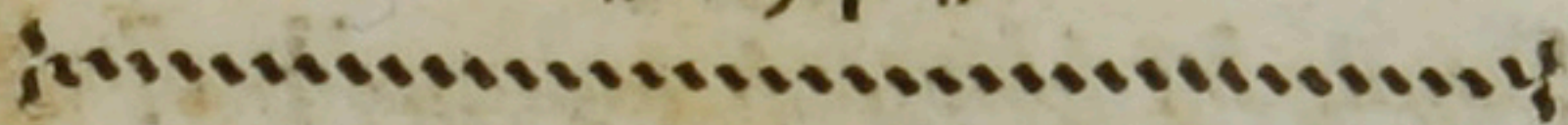
նորոգելէնդանացոյց: Վմե-
սանգամ գալստեան անորո-
ւոյն՝ նք խաչն երևի և լուսաւո-
րէ. զինանէ յոյս հաւատացելոց:
Վարդ:

Սք խաչիւս աղաչեսցուք զմոր.
զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ի մե-
ղաց, և կեցուսցէ շնորհիւ ո-
ղորմունի իւրոյ. Վմենակալ մոր
անմեր կեցո՛ւ և ողորմեա՛ն:

Աղօթք:

Սահպանիչ և յոյս հաւատա-
ցելոց քն անմեր, պահպանեա՛ն
զծառայքս քո ընդ հովանեաւ
նք և պատուական խաչիւդ
քով ի խաղաղուն. փրկեա՛յ ե-
րևելի և յաներևոյ թ թշնամ-
ւոյն: Վրժանաւորեա՛ն գոհուք
փառաւորել զքեզ ընդ հօր և
ընդ սք հողւոյդ. այժմ և:
( ) րհնեալ մոր: Հայր մեր:
Վ.

Ա Ղ Օ Թ Ք

Ս. Ճանապարհորդութիւն :

Սաղմ. Ղ :

Որնապէս լինէ յօգնութիւն բարձրեւոյ, ընդ հովանեաւ Թյ յերկինս հանգիցէ :

Սասցէ Թն ընդունելի իմ ես, ապաւեն իմ Թծ, և ես յուսամ' ինա :

Սա փրկեսցէ զիս յորոգայթէ որսողին, և ի բանից խռովուէ :

Ս թիկնամէջս իւր ընկալցի զքեզ, ի հովանի թւոց նորա յուսասցիս :

Սրպէս զէն շուրջ եղիցի զքեզ ճշմարտութիւն նորա :

Սէ երկիցեա դու յերկիւղէ գիշերի, և ոչ ի նեւտէ որ թռչի ի տուէ :

Յերէ

Յիւրե որ շրջի 'ի խաւարի . 'ի
գայթապազդուածէ դիւի 'ի հա-
սարակ աւուր :

Եւկցին 'ի կողմանէ քուամէ
հազարք , և բիւրք ընդ աջմէ
քուամէ , որ առ քեզ ինչ ոչ
մերձեացին :

Եւայց միայն աչօք քով հայես-
ցիս դու , զհասողցումն մեզա-
ւորաց տեսցես . զի դու նոր յոյս
իմ ես :

Օ բարձրեալն արարեր քեզ ա-
պաւէն . ոչ հասցեն առ քեզ
չարք , տանջանք մի մերձեացին
'ի յարկս քո :

Հրեշտակաց իւրոց պատուի-
րեալ է վս քո , պահել զքեզ
յամենայն ճանապարհս քո :

Եւ բազումս իւրեանց ընկալ-
ցին զքեզ . զի մի երբեք հար-
ցես զքարի գոտն քո :

Ն վր իժից , և քարբից գնաւ
ցեա դու . առ ոտն կոխեսցես
զառիւծն և զվիշապ :

Քանզի յիս յուսացաւ և փրկ
կեցից գնա . հովանի եղէց նը
մա , զի ծանեաւ զանուն իմ :
Երգասցէ առ իս և ես լուայց
նմա , և առ նմա եղէց ՚ի նե
ղութն :

Փրկեցից փառաւոր արարից
գնա . երկայն աւուրբք լցուցից
և ցուցից նմա զփրկուի իմ :

Սաղ ըստն :

Տր ուղղեա՛ զգնացս մեր ՚ի ճա
նապարհս խաղաղութն , նոր ուղ
ղեա՛ և առաջնորդեա՛ հոգւոց
մերոց և նմ հաւատացելոց՝
գնալ յարդարութն ճանապարհն
և ՚ի կեանսն յաւիտենից :

Քարոզ :

Խնդրեսցուք հաւատով ՚ի ննէ
Ժ՛Ղ վ՛

քն ճանապարհորդաց հարց և
 եղբարց մերոց՝ որք ընդ ծով և
 ընդ ցամաք դնասցեն . ոպ զի
 առաջնորդեսցէ նոցա՝ խաղա
 ղուք պահեսցէ , և տարեալ
 հասուսցէ յիւրաքանչիւր տե
 ղիս իոր նմ մեր : Այսն զի նա
 ինքն է առաջնորդ կենաց և
 յոյս փրկութե՛ն որ յաջողէ ծա
 ռայից իւրոց խաղաղուք հա
 սանել ՚ի նաւահանգիստն կե
 նաց և փրկուէ : Ամենակալ իոր
 նմ մեր կեցո՛ւ և ողորմեա՛ :

Աղօթք :

Առաջնորդ կենաց և ճանա
 պարհ ճշմարտութե՛ն իոր մեր յս
 քն . որ առաջնորդեսցէր յովսե
 փու յեգիպտոս , և իսրայելաց
 ւոցն ընդ ծովն կարմիր , և մով
 սիսի ՚ի լեառն սինեական , և
 ժողովրդեան յերկիրն պար
 ժէ r դեաց ,

դեւաց , և կղէովպանցն Ճանա-
պարհակից եղեր յեմաւուս :
Մղաչեմք զքեզ տր' առաջնոր-
դեա՛ մեզ և եղբարց մերոց գը-
նալ խաղաղութք զառաջիկայ
ընթացս : Քրկեա՛ յերևելի և
յաներևոյթ թշնամւոյն . և 'ի
քարի առաջնորդեա՛ 'ի դէմ ե-
դեալ տեղին : Օ ի դու ես Ճա-
նապարհ և ճշմարտութիւն և
կեանք մեր . և քեզ վայելէ
փառք իշխանութի և պատիւ .
այժմ և միշտ և :

Խաղաղութի ամեն : Մ. Երկր-
պագեսցուք :

( )րհնեալ ես տր տժ փրկիչ
մեր՝ որ յամ ժամ ընդ մեզ ես ,
և ոչ երբեք թողուս 'ի ձեռանէ
քումմէ զայնոսիկ , որք հաւա-
տով և ճշմարտութք կարդան
առ քեզ : Մղաչեմք և խնդ-
րեմք

րեմք 'ի քէն տր , ճանապարհ
հորդակից լեր ծառայից քոց
քոյին վերակացու թքդ պահե-
լով 'ի խաղաղու թէ . և առաջ-
նորդեա՛ մեզ միւսանգամ խա-
ղաղուք և խնդուք հասանել
յիւրաքանչիւր 'ի բնակուիս 'ի
քոյն 'ի տր մեր : Արում վայե-
լէ փառք իշխանուի և պատիւ :
այժմ և միշտ և յաւիտեանս :
( ) րհնէչ տր : Հայր մեր որ :
.....

( ) րհնու-նէ սեղանոյ վն հարմար
հերաներոյ :

'՝ սաղմ . ճիւղ :

Վ չք ամենեցուն 'ի քեզ յու-
սան , և դու տաս կերա-
կուր նոցա 'ի ժամու :

Հաս դու նոց և կերակրին . բա-
նաս զձեռն քո , լցուցանես զա-

Մենեւեան քաղցրութիւն կամօք
քովք :

Մարդար է տիր յամ'ի ճանա-
պարհս իւր , և սք է յամենայն
'ի գործս իւր :

Մերձ է տիր առ ամենեւեան
ոյք կարդան առ նա , առ ամե-
նեւեան ոյք կարդան առ նա
ճշմարտութիւն :

( ) կամա երկիւղածաց իւրոց
առնէ տիր , աղօթից նոցա լսէ ,
և կեցուցանէ զնոսա :

ՍաՀէ տիր զամենեւեան ոյք
սիրեն զնա . և զամ մեղաւորս
սատակէ տիր :

( ) օրհնուի տն խօսեսցի բե-
րան իմ , օրհնեսցի տմ կենդա-
նի զանուն սք նր յաւիտեան ,
և յաւիտեանս յաւիտենից :

Փառք հօր և որդւոյ և հոգ-
ւոյն սբյ . այժմ :

Մառ

Մաղթանք :

Աղորմած գթած է ինք , կերա-
կուր տայ երկիւղածաց իւրոց :

Վարդ :

Մղաչեսցուք զամենակալն ինձ
զի պարգևեսցէ մեզ կերակուր
ուրախուէ , և լցուսցէ զսիրտս
մեր 'ի լիութեան արարածոց իւրոց :

Մմենակալն ինք ինձ մեր կեցո՞
ւ ողորմեա՛ :

ԼՂ զօրք :

( ) Երհնեա՛ քո ինձ մեր հոգևոր
օրհնութիւն զկերակուրս և զըմ-
պելիս ծառայից քոց , և շնոր-
հեա՛ յառողջութի հոգւոյ և
մարմնոյ . ոպ զի կրօնաւորական
պարկեշտութիւն վայելելով 'ի
մարմնաւոր պիտոյիցս՝ անանց
բարեացդ և երկնից արքայու-
թեան հաղորդս լիցուք ընդ իմ
սքս քո : Եւ գոհուի՛ք փառաւո-
րես .

ըեսցուք զքեզ ընդ հօր և ա-
ամենայն հոգւոյդ • այժմ և
միշտ և : Հայր մեր որ :
Ճաշակեսցուք խաղաղութիւն
փառս քոյ :

Վահագնի զէնի սեղանոյն :

Սաղմունք :

Տը յս լցաք 'ի բարութեց քոց :
Տացուք գոհութիւն ձեռն մերոյ :
Լճք ձեռն 'ի վր երկիւղածաց
իւրոց , և ոյք յուսան յողոր-
մութիւնորա :

Փրկել 'ի մահուանէ զանձինս
նոց և կերակրել զնո 'ի սովոյ :
Լճնձինք մեր համբերեսցեն ձեռն,
զի օգնակուն և պաշտպուն մեր է :
Լճնա ուրախ եղիցին սիրտք
մեր , և յանուն քոնորա յու-
սասցուք :

Եղի

Եղիցի ողորմուի քո տը 'ի վր
մեր, որպէս յուսացաք 'ի քեզ:

Սաղ խան:

Կերակրիչ և ուրախարար տը,
փառք քեզ. լցուցանող քն գո
հանամք զքէն:

Սարող:

Վոհացարո՛ւք 'ի վր լիութէց
պարգևաց տն ան մերոյ, որ
կերակրէ զմեզ օր ըստ օրէ ա
ռատապէս քաղցրութեամբ
իւրովք: () Ի հոգևոր բարու
թէն և երկնից արքայութեն
հաղորդս արասցէ զճառայս
իւր ըստ անկալութեան յուսոյն
մերոյ: Սմենակալ տը ան մեր
կեցո՛ւ և ողորմեա՛:

Աղօթ:

Փառք քեզ տը՝ փառք քեզ
թագաւոր փառաց, որ ետուր
մեզ կերակուր ուրախութե.

և լցուցեր զսիրտս մեր' ի լիութե
թի ամենաբանական ողորմութե
թե քո • լցո՛ւ և զմեզ հոգևովդ
քով սքով : Սպիտակ դուրս ա-
ռաջի քոյ հաճոյք , և մի ամա-
չեցեալք • զի դու գաս և հա-
տուցանես իւրաքանչիւր ըստ
գործս իւր : Եւ քեզ վայելէ
փառք իշխանութի և պատիւ •
այժմ և միշտ և յաւիտեանս :

( ) Երհնեալ տր մեր յս քս •
ամէն : Հայր մեր :

( ) Կերողքս անօրհնեաց ,
սպառաւորաց և երախտաւո-
րաց վարձս բարեաց պարգևեա-
ցէ • և օրհնեաց զամենե-
սեան քս անօր զմեզ կերակ-
րեաց և լիացոյց • նմա փառք
յաւիտեանս : Ամէն :

Der Herr Herr Herr Herr Herr
Herr Herr Herr Herr Herr

H. A.

Mercedable

En

